

Nowy statut PZD zarejestrowany!

Krajowa Rada PZD informuje, że 9 września br. sąd rejestrowy wpisał nowy statut PZD do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Tym samym sądownie potwierdzone zostało obowiązywanie statutu uchwalonego podczas zwyczajnego XII Krajowego Zjazdu Delegatów w dniu 2 lipca 2015 roku. Przypominamy, że w ten sposób Związek spełnił obowiązek wynikający z art. 68 ustawy o ROD, czyli uchwalił - w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy - nowy statut oraz złożył do sądu wniosek o zmianę wpisu w KRS wraz z uchwalonym statutem.

Rejestracja statutu jest więc niezwykle ważnym wydarzeniem dla całego Związku i wszystkich jego struktur. Oznacza bowiem zakończenie procesu wdrażania ustawy o ROD w zakresie przekształcenia PZD w stowarzyszenie ogrodowe. Obecnie nie może już być żadnych wątpliwości co do podstawowych zasad funkcjonowania Związku, ale również ich zgodności z ustawą o ROD oraz prawem o stowarzyszeniach. Zapisy statutu przeszły pozytywną weryfikację sądową, a także spotkały się z przychylnym stanowiskiem organu nadzorującego działalność Związku. W efekcie członkowie i organy PZD mają do swojej dyspozycji dobry dokument prawny, który precyzyjnie i kompleksowo określa ich prawa, obowiązki oraz kompetencje. Pozwala sprawnie realizować najważniejsze zapisy ustawy o ROD dotyczące m.in. opłat ogrodowych oraz przenoszenia praw do działek. Zarejestrowany statut wprowadza wiele nowych rozwiązań, które z pewnością udoskonalą funkcjonowanie całego Związku jako nowoczesnej organizacji społecznej działającej na rzecz rozwoju ogrodów działkowych społeczności lokalnych.

Zachęcamy do zapoznania się z tekstem statutu PZD na stronie internetowej www.pzd.pl oraz w Biuletynie Informacyjnym 4/2015.

I. KRAJOWE DNI DZIAŁKOWCA

1. Relacja z Krajowych Dni Działkowca 2015

„Prawdziwe Zwycięstwo Demokracji” pod takim hasłem przewodnim na Bulwarach Nadwiślańskich w Tczewie, w ostatni weekend sierpnia, odbywały się 56. obchody Krajowych Dni Działkowca. Przedstawiciele środowiska działkowego wspólnie z mieszkańcami Tczewa i politykami, świętowali swoje dożynki, podsumowując swoje sukcesy, których nie brakuje zarówno w historii ogrodnictwa działkowego, jak i w minionym roku. W rodzinnej atmosferze wspólnego świętowania nagrodzono także wyróżniające się ogrody, działki oraz uhonorowano zasłużonych działaczy, działkowców i byłych prezesów ROD, którzy po wieloletnim wysiłku, zakończyli swoją pracę na rzecz ogrodów działkowych.

Było tłumnie, gwarnie i radośnie. Panowała przyjacielska i serdeczna atmosfera, która wynika z poczucia jedności i przynależności do ogólnopolskiej organizacji PZD. W obchodach uczestniczyło ponad 700 działkowców z całej Polski, a także zani goście. Uroczystość

swoją obecnością zaszczytili: Premier Ewa Kopacz, minister środowiska Maciej Grabowski parlamentarzyści wszystkich ugrupowań, w tym posłowie PO: Jan Kulas, Jerzy Borowczak, Sławomir Neumann, poseł PiS: Kazimierz Smoliński, posłowie SLD: Zbyszek Zaborowski i Joanna Senyszyn, poseł Twojego Ruchu: Andrzej Lewandowski.

Licznie przybyli także przedstawiciele władz lokalnych m.in. Wojewoda Pomorski Michał Owczarczak, Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego Krzysztof Trawicki, Prezydent Miasta Tczewa Mirosław Poblócki, Przewodniczący Rady Miasta Tczewa Mirosław Augustyn, Sekretarz Miasta Tczewa Katarzyna Lejna, Starosta Powiatu Tczewskiego Tadeusz Dzwonkowski, Wójt Gminy Tczew Roman Rezmerowski, Burmistrz Miasta Chodzieży Jacek Grusz i Sekretarz gminy Nowy Tomyśl Danuta Gielec.

Uroczyste rozpoczęcie

Obchody Krajowych Dni Działkowca rozpoczęły się od uroczystej gali wprowadzenia sztandarów. W rytm melodii wygrywanej przez orkiestrę dętą Torpeda do sali – w asystach reprezentantów środowiska działkowców – wkroczyło 29 pocztów sztandarowych reprezentujących okręgowe zarządy i rodzinne ogrody działkowe z całej Polski. Następnie uczestnicy odśpiewali hymn państwowy i hymn działkowców.

Uroczystego otwarcia Krajowych Dni Działkowca dokonał prezes PZD Eugeniusz Kondracki, który w pierwszych słowach serdecznie powitał wszystkich przybyłych na święto uczestników i gości. Gorącymi brawami reprezentanci środowiska działkowego powitali Premier Ewę Kopacz. – *Wszyscy wiemy, jak wiele znaczy Pani sympatia dla ogrodów działkowych i obecność na najważniejszym dla nas święcie* – mówił Prezes Euge-

niesz Kondracki. W sposób szczególny powitał też gospodarza miasta prezydenta Tczewa Mirosława Poblóckiego- przyjaciela działkowców, który otworzył bramy Tczewa nie tylko na istnienie i tworzenie ROD, ale też na wspólne świętowanie Krajowych Dni Działkowca przez działkowców i mieszkańców Tczewa wraz z przybyłymi na tę imprezę gośćmi.

– *Wiwat Zielona Rzeczpospolita! – jak to pięknie i dumnie brzmi już od tylu lat* – mówił Prezes PZD Eugeniusz Kondracki. Przypomniał historię hymnu, który działkowcy przyjęli wraz z całym dorobkiem ruchu ogrodnictwa działkowego już w latach 30. ubiegłego stulecia. Prezes podkreślił, że zarówno wtedy, gdy wybierano te słowa na hymn, jak i dziś, najlepiej oddają one cel i potrzebę istnienia ROD.

Premier Kopacz: macie we mnie przyjaciela na zawsze

Po raz kolejny szefowa rządu zapewniła środowisko działkowe o swoim wsparciu i przyjaźni. Premier Ewa Kopacz obecna była także na XII Krajowym Zjeździe Delegatów PZD, gdzie Związek uchwalał niezwykle ważny dla całego środowiska działkowego statut, który jest swoistą konstytucją dla całej organizacji. Podczas działkowych dożynek Premier ponownie zadeklarowała działkowcom pomoc w pokonywaniu wszelkich trudno-

ści. – *Jestem do Państwa dyspozycji. Niezależnie od tego, jak potoczą się moje dalsze losy, macie we mnie prawdziwego przyjaciela na zawsze* – powiedziała Premier Ewa Kopacz podczas wystąpienia na uroczystościach 56. Krajowego Dnia Działkowca w Tczewie.

W jej ocenie działkowcy są dobrym przykładem tworzenia się społeczeństwa obywatelskiego. – *Jesteście do brze zorganizowani, potraficie w tych wyjątkowych*

chwilach bardzo szybko się zmobilizować i bronić swoich racji, ale również zabiegać o to, by prawodawstwo tworzone w polskim parlamencie służyło tym, którzy mają swoją wielką pasję – powiedziała zwracając się do działkowców.

Premier doceniła pracę działkowców i PZD na rzecz ogrodów działkowych, a także uroczyste obchody Krajowych Dni Działkowca. – *Dzisiejsze święto wiele dla*

was znaczy. Rozwinęliście swój skrót PZD, jako Prawdziwe Zwycięstwo Demokracji. Niech zazdroszczą wam ci, którzy swoich ogródków nie mają. To dla was pasja stworzona z miłości do zieleni i waszych bliskich, których goście na działkach. Potraficie szybko się zmobilizować i bronić swoich racji – chwaliła działkowców Premier Ewa Kopacz.

Wiara w lepsze jutro

Obecność Premier Ewy Kopacz na corocznym działkowym święcie plonów była dla działkowców miłą niespodzianką i została przez nich doceniona. – *To pierwsze Dni Działkowca, w których udział wziął szef polskiego rządu. Wierzimy, że słowa Premier Ewy Kopacz zamienią się teraz w czyny. Na to bardzo liczą wszyscy działkowcy – mówiła działkowiczka Zofia Busz z ROD Energetyk-Górnik w Warszawie. Wskazała, że obecność Pani Premier w tak ważnym dla środowiska działkowego wydarzeniu była niezwykle istotna, choćby ze względu na większy prestiż i nagłośnienie sprawy. – Zagwarantowała nam, że będzie dobrze i że możemy w końcu zacząć myśleć o przyszłości, a nie tylko nieustającej walce – podsumował obecność premier Tadeusz Sowa ROD Źródółko z Turku. – Boję się tylko tego, że po wyborach będzie zderzenie z rzeczywistością, ale mimo to dobrze,*

że przyjechała na Krajowe Dni Działkowca i pokazała się wśród nas. – Pani Premier wie, co mówi i na pewno swoich obietnic dotrzyma – mówiły z kolei działkowiczki z Gorzowa Wielkopolskiego podsumowując wystąpienie szefowej rządu. – Do tej pory nam pomagała i będziemy trzymać ją za słowo, że także w kolejnych sytuacjach nam pomoże, a przede wszystkim wpłynie pozytywnie na zmianę nastawienia postów PO w stosunku do ogrodów działkowych.

Uczestnicy Krajowych Dni Działkowcy podkreślali, że będą trzymać panią premier za słowo. – *Ogrody są tak łakomym kąskiem dla deweloperów, że ciągle o nie musimy walczyć. Liczę, że przychylność władz państwowych dobrze rokuje dla działkowców i że będziemy mieli trochę wytchnienia od tej nieustającej walki – mówiła Maria Rozumiejew ROD im. Kopernika w Białymstoku.*

Prezes PZD: liczba działkowców wciąż rośnie

Powodów do świętowania było wiele. Jednym z nich jest choćby to, że liczba działkowców wciąż rośnie. PZD liczy sobie już ponad 1,1 mln członków. Ponadto z ideą ogrodnictwa działkowego w Polsce związanych jest jeszcze więcej osób, bo w sumie ponad 4 mln ludzi. – *To bardzo cieszy, bo to dowodzi, że tradycja, którą reprezentujemy, będzie się rozwijała – zaznaczył w swoim przemówieniu Prezes PZD Eugeniusz Kondracki. Podkreślił, że święto Krajowych Dni Działkowca cieszy się długą tradycją.*

Prezes PZD wspominał też o potrzebie istnienia ogrodów działkowych i ich rozwoju z wykorzystaniem środków unijnych. – *Obserwujemy ciekawe zjawisko: ludzie coraz chętniej przychodzą do ogrodów i dopytują o działki. Wśród nich nie brakuje młodych małżeństw – dodał Eugeniusz Kondracki. – Chcemy budować ogrody przyszłości, aby służyły nie tylko działkowcom, ale i mieszkańcom miast jako tereny zielone. Jesteśmy na to*

otwarcu. Podkreślił, że Związek chce korzystać ze środków unijnych np. w kwestii odnawialnych źródeł energii.

Eugeniusz Kondracki podziękował także za ogromną pracę, jaką każdego dnia wykonują na rzecz ogrodów działkowych struktury Związku, okręgowe zarządy, zarządy ROD i sami działkowcy. – *Nie byłoby nas dziś tutaj, gdyby nie Wy i Wasza wytrwała praca – podkreślał. Na koniec pozdrowił całą rzeszę działkowców, która tkwi w jedności, docenia tę jedność i wie, że razem można wiele zdziałać. – Realizując tę jedność w PZD mamy przed sobą przyszłość – powiedział. Słowa Prezesa PZD głęboko zapadły w pamięć uczestnikom działkowego święta. – Uwielbiam Prezesa Kondrackiego, którego wspaniałą działalność na rzecz ogrodów obserwuję od wielu lat – powiedziała działkowiczka z Krakowa. Merytoryczną i zwięzłą wypowiedź Prezesa doceniano w licznych rozmowach już po zakończeniu części oficjalnej.*

Mieczysław Struk: dziękuję wam za wspólnotę działania

– *Witamy was w sercu Kociewia, na Pomorzu – powitał zebranych na Krajowych Dni Działkowca uczestników i gości Mieczysław Struk, Marszałek Województwa*

Pomorskiego. Zwrócił uwagę zgromadzonych, że ogrody działkowe to dziś to piękne miejsca w niemal każdym większym mieście i mieście powiatowym.

– *Słyszałem niedawno słowa od działkowca, że nie wyobraża sobie życia bez swojego ogrodu działkowego. Każdy z was może to powiedzieć o sobie* – wskazywał. Wyraził zadowolenie z faktu, że pojawia się młode pokolenie, które chce mieć działki i chce mieć swój mały świat, w który może uciec, by odpocząć, integrować się z rodziną i odpoczywać.

Zrzeszonych w PZD działkowców nazwał przyjaciółmi samorządów – *Jesteście też przyjaciółmi samorządów, nie destruktorami, ale przyjaciółmi, którzy wpływają na budowę społeczeństwa obywatelskiego*

Mirosław Pobłocki: Tczew był i będzie przyjazny działkowcom i ogrodom

– *Witam na gościnnej dla działkowców ziemi tczewskiej. Tczew stoi działkami, jest i był przyjazny dla ogrodów, i tak już zostanie* – mówił Prezydent Tczewa Mirosław Pobłocki. Prezydent Tczewa wspominał o jubileuszach trzech tczewskich ogrodów, które zostaną podczas tej uroczystości uhonorowane pucharami i dyplomami. – *Świadczy to o tym, że mamy długoletnią tra-*

– *mówił. Podkreślał, że działkowcy to wspólnota, którą użytkownicy ogrodów tworzą nie w teorii, a w sposób praktyczny. – Wspólnotę, która chce działać na rzecz zaspokojenia własnych aspiracji i lokalnych środowisk i za to wam dziękujemy.* Chwalił działkowców za zdolność do poświęceń i umiejętność przystosowywania się do różnych warunków i sytuacji, jak wtedy, gdy władze mogły wybudować w Gdańsku wielki stadion przenosząc ROD w inne miejsce. Dziękował za to, że działkowcom nie przeszkadzają latające samoloty i za to, że włączają się w pracę na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

dycję ogrodów na tych terenach, a także o tym, że te ogrody wciąż powstają, a to znaczy, że jest na nie zapotrzebowanie – mówił Prezydent Tczewa. Podkreślał, że niewątpliwie jest w tym fenomen, że ludzie mieszkający w bloku tęsknią do ziemi i szukają kontaktu z nią właśnie poprzez działki.

Joanna Senyszyn: jesteście solą polskiej ziemi

– *Drogie siostry i bracia działkowcy. Jesteśmy rodziną* – powitała zgromadzonych posłanka SLD i wiceprzewodnicząca tej partii Joanna Senyszyn.

Posłanka Senyszyn podkreślała, że to dzięki ogrodom działkowym społeczeństwo ma gdzie wypoczywać, rozwijać swoje pasje i hobby. – *Możemy jeść papierówki, antonówki i malinówki oraz inne zapomniane gatunki jabłek, które nie funkcjonują przemysłowo. To dzięki ROD możemy cieszyć się zdrową żywnością, to dzięki Waszej pracy piękniejsze są miasta i za to Wam serdecznie dziękuję* – mówiła.

– *Prawdziwe Zwycięstwo Demokracji to piękne hasło* – dodała przypominając, że działkowcy wspólnie walczyli o to, by ogrody nie zostały oddane deweloperem i nie zostały zniszczone. – *Dzięki wspólnym działaniom to się udało. Gratuluję Wam wytrwałości w dążeniu do tego, by utrzymać Wasze piękne i zielone ogrody działkowe* – mówiła wiceprzewodnicząca SLD. – *To Wy jesteście solą polskiej ziemi i rozpiera mnie duma, kiedy na Was patrzę* – mówiła przekazując serdeczne pozdrowienia od całej Lewicy i przewodniczącego Leszka Millera.

Jacek Gursz: nie wyobrażam sobie miasta bez ogrodów

Głos zabrał też Burmistrz Miasta Chodzieży Jacek Gursz, który pozdrowił zgromadzonych w imieniu wszystkich wielkopolskich samorządowców. – *Nie wyobrażam sobie miasta bez wsparcia i działalności ROD. To, co się dzieje tam, to zaczątek obywatelskiego społeczeństwa i miejsce wielu fantastycznych inicjatyw i rze-*

czy, które tworzą się dla miast. Życzę wam wszystkiego dobrego. Mając takie władze i takiego Prezesa oraz wsparcie Pani Premier jestem spokojny o przyszłość ogrodów działkowych – mówił życząc działkowcom, by ogrody działkowe były dla nich źródłem nieustającej radości.

Odnaczenia i nagrody

Niezwykle ważną częścią uroczystości było nagrodzenie uczestników konkursów krajowych, które są tradycją Związku. Laureaci „Wzorowej Działki Roku 2015” otrzymali swoje nagrody z rąk Prezesa PZD i samej premier Ewy Kopacz, która była wzruszona i przejęta tym wydarzeniem równie mocno, jak laureaci konkursu. Zwycięzcy otrzymali dyplomy, nagrody rzeczowe oraz

wydawnictwa związkowe i roczną prenumeratę miesięcznika „działkowiec”.

Wśród nagrodzonych działkowców znaleźli się: Łucja i Wiesław Ilkiewicz z ROD „Jutrzenka” w Gliwicach, Janina i Mieczysław Marek z ROD im. 2 Armii WP w Poznaniu, Alina i Stanisław Koncewicz z ROD „Pod Lasem” w Białej Podlaskiej, Dorota i Krzysztof Karaś-

kiewicz z ROD „Piast” w Szczecinie, Barbara i Jacek Typrowic z ROD „Relaks” w Gorzowie Wlkp., Dorota i Jan Głowacz z ROD „Pod Dębami” w Miliczu, Bernardyna i Henryk z ROD „Słonecznik” w Trzciance i Anna Marcinek z ROD „Góra Zabełcka” w Nowym Sączu.

– *Mój ogród został wyróżniony w Konkursie Krajo-
wym, więc jestem usatysfakcjonowany podwójnie* – mówił Teofil Krzyżak Prezes ROD w Jarocinie. W jego

„Nagrody motywują do pracy”

Nagrody odebrali także laureaci i uczestnicy konkursu „ROD Roku 2015”. Spośród 21 ogrodów będących laureatami konkursów okręgowych, tytuł „Najlepszego ROD Roku 2015” zdobył ROD im. K. Świerczewskiego w Nowym Tomyślu (OZ Poznań). Laureat otrzymał puchar Prezesa PZD, dyplom, tablicę okolicznościową, nagrodę pieniężną oraz zestaw wydawnictw związkowych. – *Jesteśmy wybawieni, najedzeni i uhonorowani przez Związek. Czego możemy chcieć więcej?* – pytała ze śmiechem Krystyna Tobys, działkowiec z „ROD Roku 2015” im. K. Świerczewskiego w Nowym Tomyślu. – *Jestem szczęśliwa, że jestem częścią tak wspaniałej społeczności działkowej* – mówiła.

Tytuł „ROD Roku 2015” otrzymały ogrody: „Kolejarz” w Inowrocławiu, „Słoneczko” w Sokołowie Podlaskim, „Miedzianka” w Polkowicach, „Fadom” w Iławie i „Góra Zabełcka” w Nowym Sączu. Wyróżnienia otrzymały: ROD „Malwa” z Piły za działalność statutową, ROD „Leśna Dolina” w Kwidzynie za aktywność ROD w obronie Związku, ogrodów i ustawy, ROD „Doj-
lidy” w Białymstoku za działalność oświatową, ROD

opinii, którą potwierdzali też inni uczestnicy, takie wyróżnienia motywują podwójnie nie tylko samych działkowców, ale przede wszystkim zarządy ROD, które pracują społecznie. – *To ukoronowanie naszej krwawicy. Będziemy mogli podzielić się naszym sukcesem z działkowcami, pokazać im puchar i dyplom* – mówił prezes z Jarocina.

„Kolejarz” w Siedlcach za inwestycje i remonty, ROD „Pod Debami” w Miliczu za zagospodarowanie ROD, ROD „Radość w Dusznikach-Zdroju za ochronę środowiska, ROD „Nowy Sad” w Stargardzie Szczecińskim za bezpieczeństwo w ROD, ROD „Relaks” w Obornikach za promocję ROD i Związku. Ponadto KR PZD przygotowała upominki dla wszystkich ROD biorących udział w konkursie. Uczestnicy otrzymali zestaw wydawnictw związkowych na wyposażenie bibliotek.

– *Dzisiejsze święto jest wyjątkowe i szczególne, choć muszę podkreślić, że każdego roku organizatorzy i działacze z PZD wkładają w nie olbrzymie serce i siły, by wszystko było przygotowane jak najlepiej* – powiedział działkowiec Jan Kachniarz z ROD „Odnowa” z Chełmży.

Podczas uroczystej gali przyznano także odznaczenia związkowe za Zasługi dla PZD. Otrzymali je m.in. Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk i sekretarz Miasta Tczewa Katarzyna Mejna. Prezes PZD wręczył też działaczom związkowym Złote Odznaki „Zasłużony Działkowiec”.

Razem dla środowiska

W czasie uroczystości nastąpiło także uroczyste podpisanie porozumienia pomiędzy Marszałkiem Województwa Pomorskiego Mieczysławem Strukiem, a reprezentującym OZ PZD w Gdańsku Prezesem Czesławem Smoczyńskim i Prezesem OZ PZD w Słupsku Wiesławem Boratyńskim. Przedstawiciele PZD wspólnie z władzą samorządową wypracowali model współpracy, by razem poprawiać stan środowiska naturalnego. Tekst porozumienia jest krótki, jednakże kryje się za nim ogrom pracy, jaki włożyli działacze PZD oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, a także ogromną szansę na

realny rozwój ogrodów działkowych i korzystanie przez nie ze środków unijnych. – *Chcielibyśmy, byście mogli państwo być nosicielami idei w tych strukturach i beneficjentami środków unijnych* – wskazywał Marszałek Województwa Pomorskiego. Mówił o tym, że piękne miasta to nie tylko te, gdzie powstają piękne budynki, ale gdzie trwa wieloletnia praca na rzecz zieleni. – *Wy macie w tym temacie niezwykle doświadczenie i zasługi* – wspominał Marszałek Struk. To pierwsze tego typu porozumienie zawarte pomiędzy Związkiem, a władzami samorządowymi.

Uhonorowani za wieloletni trud i pracę

Podczas uroczystej gali szczególnie wzruszającym momentem było podziękowanie dla zasłużonych Prezesów Zarządów ROD, którzy zakończyli swoją pracę wraz z końcem minionej kadencji. – *Taka zmiana pokoleń – przychodzą młodzi, odchodzą starzy – jest niezwykle*

sugestywna i poruszająca nie tylko dla obserwatorów, ale także dla samych zainteresowanych podkreślała Bożena Majchrzak z ROD Leśne Oczko w Nowym Kisielinie. – *Widziałam płaczącego prezesa ROD z okręgu zielonogórskiego, jak bardzo był wzruszony tym podziękowa-*

niem i jak wiele to dla niego znaczyło. Inni też płakali wzruszeni. Prezesi ROD na pracę społeczną na rzecz ogrodów poświęcili przecież kawałek swojego życia – mówiła. To osoby, które przez wiele lat – często kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt – pełniły swoje obowiązki z pełnym zaangażowaniem i poświęceniem. Podczas uroczystej gali Krajowych Dni Działkowca zostali docenieni nie tylko przez własnych działkowców z ogrodu, ale też przez wszystkie struktury Związku. To osoby z pasją i z ogromną wiedzą na temat funkcjonowania ogrodów, dbania o ich interesy i godzenia interesów często wielu osób z korzyścią dla wszystkich. Ich oddanie dla PZD, czynna praca w obronie ustawy o ROD oraz Związku, przyczyniły się do budowania wspólnego dobra, jakim są ogrody działkowe. Przez wiele lat wspólnie tworzyli historię polskiego ogrodnictwa działkowego. W sumie w całej Polsce uhonorowano ponad 342 byłych Prezesów ROD. To bezprecedensowe wydarzenie głęboko zapadło w sercach zgromadzonych uczestników imprezy. – Pamięć o tym, że było tyle prezesów, i że ustąpili miejsca nowym to niezwykle ważny moment, bo ludzie dzięki takim wydarzeniom wiedzą, kiedy mogą ustąpić i przekazać swoje obowiązki kolejnym osobom. Dzięki temu ogrody wciąż rozwijają się z pokolenia na pokolenie i budują swoją historię, a także dostosowują się do obecnych czasów – mówiła Henryka Miodka z ROD „Cukrownik” z Pruszcza Gdańskiego.

Tczew miasto przyjazne ogrodom

Podczas święta działkowców wręczono również okolicznościowe puchary tczewskim ogrodom, które obchodzą swoje jubileusze. Są nimi: ROD im. Kopernika (80-lecie), ROD im. Sienkiewicza (60-lecie) oraz ROD „Wiosna” (40-lecie). – *Tczew zawsze był przyjazny działkowcom* – podkreślił w swoim przemówieniu prezydent miasta Mirosław Pobłocki. – *Mamy na terenie miasta II ogrodów działkowych. Najstarsze mają ponad 100 lat, najmłodsze zostały założone w latach 80-tych. Ogródki zajmują w Tczewie prawie 150 ha. To świadczy o tym, że ludzie tęsknią do swojego kawałka ziemi* – mówił.

Uczestnicy Krajowych Dni Działkowca bardzo chwaliли władze i mieszkańców Tczewa, którzy wzięli na siebie dużą odpowiedzialność współorganizowania takiego święta. – Za to trzeba ich podziwiać – mówił Jan Nowociński z ROD Czeczotka w Ostrołęce. – *Tutaj jest dobry*

Podczas gali podziękowania wręczono przedstawicielom prawie wszystkich okręgów PZD. Otrzymali oni słowo pisane, dyplom oraz upominek w postaci wiecznego pióra. Wśród nich są zasłużeni prezesi: Roman Rybarczyk z ROD "Zielony Gaj" w Bydgoszczy, Aleksander Kozłowicz z ROD "Bażantarnia" w Elblągu, Jan Bednarz z ROD "Fortuna" w Skórczu, Hanna Stankiewicz z ROD "Weteran" w Gorzowie Wielkopolskim, Janusz Michalski z ROD "Oaza" w Białogardzie, Stanisław Chaim z ROD "Lena" w Złotoryi, Tymoteusz Bubak z ROD "Dębowa" w Białej Podlaskiej, Czesław Just z ROD "Azalia" w Łodzi, Marian Bujak z ROD "Tramwajarz" w Krakowie, Marian Socafa z ROD "Ursynów" w Warszawie, Stanisław Medyk z ROD "Przyszłość" w Namysłowie, Aleksander Kubiak z ROD im. Broniewskiego w Okonku, Krzysztof Mazur z ROD "Hutnik II" w Stalowej Woli, Krystyna Piotrkowiak z ROD "Pieczurki" w Białymstoku, Gabriel Kolenda z ROD im. M.Konopnickiej w Gnieźnie, Eugeniusz Ryngwelski z ROD "Odrodzenie" w Bytowie, Marian Rosiński z ROD "SFUP" w Świdnicy, Józef Kościółka z ROD "Mieszka I" w Szczecinie, Józef Nawoj z ROD "Wypoczynek" w Rudzie Śląskiej, Zofia Baran z ROD "Nad Strumykiem" w Ostrowcu Świętokrzyskim, Jan Trzaska z ROD "Flisak" w Toruniu, Władysław Orzeł z ROD "Łączność" w Olsztynie, Zbigniew Stiller z ROD "Wiosna" w Jelczu-Laskowicach i Franciszek Bors z ROD "Związkowiec" w Żarach.

klimat dla działkowców. Widzimy wiele wystaw i koszy dożynkowych z tego rejonu. To świadczy, że ludzie są tu otwarci na ogrody i na PZD – wskazywał działkowiec z Ostrołęki. Prezes Eugeniusz Kondracki w serdecznych słowach dziękował prezydentowi Tczewa Mirosławowi Pobłockiemu za bardzo dobrą współpracę z działkowcami – na co dzień i pomoc w zorganizowaniu uroczystości. Zaś Premier Ewa Kopacz w towarzystwie prezydenta Tczewa zwiedziła stoiska tczewskich ogrodów działkowych. Przybrane kwiatami, warzywami i owocami stoiska, były bowiem barwną ozdobą tego święta. Przybyli na obchody działkowych dożynek goście równie chętnie odwiedzali wszystkie wystawy tczewskich działkowców, jak premier Kopacz. Nie tylko rozmawiali tam o problemach ogrodów, ale też podziwiali dorodne zbiory, a nawet smakowali działkowe plony.

Jednością umocnieni, w gaśnicy uzbrojeni

– Podczas krajowego święta plonów towarzyszyła nam braterska wprost atmosfera. Żartując właśnie przy stole zwracałam się do wszystkich słowem „bracie” i „siostrze”. To, że jesteśmy jedną wielką, wspaniałą rodziną nie jest jednak żartem, a rzeczywistością. To wspaniałe,

że tworzymy tak liczną społeczność – mówiła jedna z działkowiec z Rzeszowa.

Wszyscy obecni bardzo chwalili doskonałą organizację tegorocznych obchodów Krajowych Dni Działkowca oraz atmosferę, jaka panowała na tczewskich Bulwarach

Nadwiślańskich. – *Była ona bardzo miła i widać po twarzach obecnych, że wszyscy byli bardzo zadowoleni, a ci co byli po raz pierwszy byli zdumieni. Podczas Krajowych Dni Działkowca mogli doświadczyć poczucia jedności i odpowiedzialności za ogrody działkowe, a nie tylko za swoją działkę. Ludzie podczas wspólnego przebywania jednoczą się i integrują na wszystkich szczeblach, a to coroczne święto, tylko o tym przypomina, a zarazem mobilizuje do wspólnoty działania wszystkie jednostki* – mówiła Małgorzata Michalkiewicz z ROD Wspólnota w Gorzowie Wielkopolskim. – *W mojej opinii organizacja Krajowych Dni Działkowca co roku jest coraz lepsza. Związek działa coraz prężniej. Czasy się*

zmieniają i ta oprawa tego święta jest zorganizowana naprawdę bardzo dobrze – podkreślał Stanisław Rak z ROD im. 1 Maja w Gliwicach. Działkowcy byli bardzo zadowoleni z organizacji i przebiegu imprezy. – *Cały program imprezy był wspaniały. Było bardzo dużo wyróżnień. Atmosfera była bardzo sympatyczna, rodzinna, wyczuwało się nadzieję, że wszystko będzie dobrze. Ta nadzieja rodzi się z jedności, że mimo przeszkód wciąż jesteśmy razem i to jeszcze silniejsi niż dotychczas* – mówiła Helena Warnica z ROD Rumin w Rumlinie. – *Gdyby jednak pojawiły się kolejne problemy, to Prezes Eugeniusz Kondracki będzie je z całą pewnością gasił otrzymaną od działkowców gasnicą* – mówiła.

Taniec, śmiech i zabawa

Na działkowców czekało wiele atrakcji tj. wystawa koszy dożynkowych i ciast drożdżowych z owocami z rodzinnych ogrodów działkowych, a także warsztaty artystyczne czy dmuchane zjeżdżalnie dla dzieci. Podczas imprezy była nawet wystawa gołębi, kiermasz cebulek ogrodowych, sprzedaż wędlin i miodów, a nawet stoisko góralskie. – *Taka integracja, wymiana zdań i doświadczeń jest niezwykle potrzebna wszystkim działkowcom. Jestem od 22 lat działkowcem, a dopiero pierwszy raz jestem na Krajowych Dniach Działkowca i żałuję, że dotąd nie dane mi było w takiej uroczystości uczestniczyć. Jestem z Północy, a rozmawiałam z działkowcami z Południa, Wschodu i Zachodu. Wymieniamy swoje doświadczenia, dzielimy się wiedzą, od każdego można się czegoś nauczyć. To okazja do spotkania i to jest wspaniałe* – mówiła działkowiczka z okręgu gdańskiego.

Uczestnicy bardzo chwalili nie tylko organizację, ale i doskonałą atmosferę, jaka panowała na tczewskich Bulwarach Nadwiślańskich. Mieszkańcy Tczewa okazali się niezwykle gościnni dla działkowców i licznych gości, którzy w ten sobotni dzień nawiedzili Tczew. Doceniono, że władze i mieszkańcy Tczewa, wzięli na siebie tak dużą odpowiedzialność współorganizowania takiego święta. – *Za to trzeba ich podziwiać* – mówił Jan Nowociński z ROD Czeczotka w Ostrołęce. – *Tutaj jest dobry klimat dla działkowców. Widzimy wiele wystaw i koszy dożynkowych z tego rejonu. To świadczy, że ludzie są tu otwarci na ogrody i na PZD – działkowiec z Ostrołęki. Taki dzień jest dla nas działkowców bardzo ważny. Pokazuje, że warto mieć działkę, pracować na niej, być częścią dużej organizacji, która wspiera i walczy o zapewnienie przyszłości i ochronę praw działkowców i ogrodów. Nie*

samą pracą żyje człowiek i Krajowe Dni Działkowca są okazją właśnie do świętowania przez całe środowisko skupione wokół ogrodów działkowych. Od czasu do czasu i zabawa jest potrzebna – mówiła Irena Górecka ROD „Zachęta” z Krotoszyna.

Działkowcom dopisała pogoda - było słonecznie i ciepło, co sprzyjało radosnemu biesiadowaniu i nawiązywaniu przyjaźni. Uczestnicy Krajowych Dni Działkowca mogli posilić się grochówką z prawdziwego zdarzenia i posłuchać koncertów lokalnych artystów. Nikt nie wyjechał z pustymi rękami. Krajowa Rada PZD zadbała o pełne wyżywienie uczestników i upominki dla działkowców, którzy przyjechali na tę uroczystość ze wszystkich regionów Polski.

Wielu działkowców podkreślało, że ten dzień z pewnością zapisze się złotymi zgłoskami na kartach historii polskiego ogrodnictwa działkowego, a także na długo zapadnie w pamięci wszystkich uczestników tego święta. Działkowcy, którzy przyjechali z całej Polski, by wspólnie z innymi świętować i cieszyć się wspólnym sukcesem ogrodów, działkowców i Polskiego Związku Działkowców, podkreślali, że jest to święto wyjątkowe i jedyne w swoim rodzaju. Deklaracje Pani premier działkowcy przyjęli z radością i wiarą w lepsze jutro, w którym nie będą musieli nieustająco martwić się o swój dalszy byt i walczyć o przetrwanie, tak jak przez ostatnie lata. Wyróżnieni i nagrodzeni cennymi nagrodami działkowcy, zarządy i ogrody, nabrały nowych sił do podejmowania kolejnych wyzwań i wysiłków na rzecz budowania i rozwoju ogrodów działkowych. Żal było odjeżdżać. Kolejne Krajowe Dni Działkowca już za rok.

HM

2. Przemówienia

Prezes Rady Ministrów Pani Ewa Kopacz

Szanowni Państwo!

W ciągu ostatniego tygodnia odwiedziłam bardzo wiele małych miast, miasteczek, dużych miast, ale też bywałam również na wsi. Rozmawiałam tam ze szczególną grupą ludzi – rozmawiałam ze społecznikami. To są ci ludzie, którzy z wielką pasją podwijają rękawy i niezależnie od tego, jakiej opcji politycznej są sympatykami, potrafią dla swoich małych ojczyzn robić dobre i wielkie rzeczy. Oni się nie kłócą wtedy, kiedy trzeba zrobić ważną rzecz dla miasta, miasteczka czy wsi. Ci ludzie, których ostatnio odwiedzałam i z którymi miałam okazję rozmawiać, to najlepszy dowód na to, jak w szybkim tempie buduje się u nas w kraju, w naszej kochanej ojczyźnie, społeczeństwo obywatelskie. Bez niego trudno byłoby mówić o pełnej i dojrzałej demokracji. Kiedy spotykam się z Wami to myślę, że Wy również piszecie swoją historię szczególnego społeczeństwa obywatelskiego. Jesteście dobrze zorganizowani, potraficie w tych wyjątkowych chwilach bardzo szybko się zmobilizować i bronić swoich racji, ale również zabiegać o to, aby prawodawstwo tworzone w polskim parlamencie służyło tym, którzy mają swoją wielką pasję, a więc właścicielom i ogródkom działkowym.

Pamiętam nasze pierwsze spotkanie, tu zwracam się do Pana Prezesa, to był listopad 2014 roku, ale też to był początek mojego premierowania. Wtedy tematem numer jeden były altanki. Już bodajże 9 grudnia 2014 r. mój rząd zgłosił poprawki do waszego obywatelskiego projektu po to, żeby nie było wątpliwości na sali plenarnej. Potem, jak już Pan Prezes mówił, bardzo szybko poszło procedowanie nad tym projektem. Zdaje sobie sprawę, jak wiele to dla was znaczy, że to był trudny rok, bo zaraz potem mieliście czerwiec i kłopoty ze swoim statutem. Ale i też potrafiliście to rozwiązać, i to na własną rękę, ale nie kosztowało to mało. To był wysiłek, listy, spotkania, wielkie zaangażowanie całego zarządu i Pana Prezesa. W tej sprawie odbyło się nasze spotkanie na ogródkach działkowych w Warszawie. To są te momenty, o których dzisiaj warto pamiętać. I wreszcie nasze ostatnie spotkanie – lipiec tego roku – wtedy byłam na

Prezes PZD Eugeniusz Kondracki

Szanowni działkowcy, drodzy goście!

Dzisiaj wielkie święto demokracji, bo możemy razem to święto obchodzić z poparciem rządu, Sejmu i Senatu.

Waszym XII Krajowym Zjeździe Działkowców. Dzisiaj, razem z Wami uczestniczę w wyjątkowym święcie – to są Krajowe Dni Działkowca. Uczestniczę w święcie, które dla Was i nie tylko dla Was wiele znaczy. Rozwinęliście swój skrót PZD, jako Prawdziwe Zwycięstwo Demokracji. Nie muszę na tej Sali mówić, co znaczą ogródki działkowe dla Was wszystkich. Niech zazdroścą Wam ci, którzy swoich ogródków nie mają. Dla Was oprócz miejsca spotkań z rodziną i przyjaciółmi jest to także Wasza pasja. I z wielką pasją pracujecie na tych swoich małych ogródkach, niekiedy pięknie urządzone, pięknie ozdobionych i bardzo schludnych. Jednocześnie bardzo to szczególnego znaczenia miejsce, które stworzyliście nie tylko dla swoich najbliższych oraz tych, których tam zapraszacie, a którzy swoich ogródków nie mają i przychodzą do was w tzw. gości. Mam wrażenie, że mają oni w sobie tę tęsknotę: „szkoda, że nie mam własnego małego, kolorowego i tak zadbanego ogródka”. Gdy już swoją ustawą ochroniliście Państwo te 900 tysięcy obiektów, czyli tzw. altanek, to dzisiaj możecie tylko i wyłącznie marzyć o tym, co robić dalej.

Jedno chce zadeklarować. Jestem do państwa dyspozycji i tak jak wtedy, w listopadzie i w grudniu, tak dzisiaj, służę swoją pomocą. Niezależnie od tego jak potoczą się losy, we mnie Ewie Kopacz macie przyjaciela – prawdziwego przyjaciela na zawsze. Ale też Panie Prezesie niech Pan pozwoli, chcę serdecznie podziękować Pana poprzednikom, ludziom, którzy pewnie są dzisiaj tu na sali. Chcę podziękować im za ich dotychczasowy wkład, osiągnięcia i pełne zaangażowanie w los polskich ogródków działkowych. Chcę też pogratulować szczególnie tym, na których czekają te piękne dyplomy i puchary. To są ci, którzy w sposób szczególny zaangażowali się w to, aby ich ogródki działkowe wyglądały jak najpiękniej. Wszystkim Państwu jeszcze raz bardzo gratuluję, cieszę się, że zjechało Was tu ponad 700 osób z całej Polski i dobrze byłoby powiedzieć: niech nas wszystkich polityków łączy ta przyjacielska i sympatyczna atmosfera, którą wy wypracowujecie na swoich ogródkach działkowych. Bardzo Wam dziękuję.

Bardzo nas to cieszy. Pani Premier to święto obchodzi 1,1 mln członków naszego Związku. Bo tak się składa, że ta liczba rośnie, choć wydawało się, że będzie odwrot-

nie. A tak naprawdę z ideą ogrodnictwa działkowego w Polsce jest dziś związanych ponad 4 mln ludzi. To ci, którzy kopią, sieją, zbierają, wypoczywają i rozmawiają. I to bardzo cieszy, bo to dowodzi, że tradycja, która my reprezentujemy będzie się rozwijała. Z czym dzisiaj przychodzimy na Krajowe Dni Działkowca? Trochę wyręczyła mnie w tym Pani Premier, ale ja pozwolę sobie wspomnieć o ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych. To jest wielka rzecz, że mamy tą ustawę i jest to bezsprzecznie zasługa działkowców naszego Związku, ale przecież bez zrozumienia naszej idei, akceptacji i poparcia, takiej ustawy by nie było. W tym miejscu chcę serdecznie podziękować Pani Premier Ewie Kopacz. Tak, jak Pani wspominała, tak i ja sobie pozwolę wspomnieć nasze rozmowy w Sejmie, chociażby i to ostatnie spotkanie, które przecież nie należało do łatwych, a jednak przebiegało w dobrej atmosferze i szybko zaowocowało uchwaleniem ustawy, którą dzisiaj mamy, z i której cieszy się cały nasz działkowy świat. Dziękuję. Opracowaliśmy dobry projekt obywatelski, który poparło 700 tys. ludzi. Ale te propozycje, które zgłosiła Pani Premier na naszym wspólnym spotkaniu, naprawdę uczyniły tę ustawę bogatszą, a życie działkowców w swoich altanach na działkach - łatwiejszym, lżejszym i przyjemniejszym. I za to również serdecznie dziękuję.

Przychodzimy dziś tu również z uchwalonym przez XII Krajowy Zjazd Delegatów statutem. Statut jest dobry, co do tego nie ma żadnej wątpliwości. Czekamy jeszcze na ostateczny ruch ze strony sądu, który ma go zarejestrować. Cieszy nas bardzo, że w wyniku rozmów i spotkań, a również i uzgodnień mamy pozytywną opinię organu nadzoru, jakim jest Prezydent Warszawy, który nie zgłasza żadnych zastrzeżeń do uchwalonego przez XII Zjazd statutu.

Pani Premier zgodnie z ustawą przeprowadziliśmy proces wyodrębniania się ogrodów. To była w ubiegłym roku bardzo trudna, żmudna i kosztowna praca. W wyniku tego procesu 95% ogrodów pozostało w Związku, a liczba członków systematycznie rośnie. Znaczy to, że robimy dobrą i potrzebną robotę, i robimy ją w sposób właściwy. Myślę, że to jest dobry prognostyk dla dalszego rozwoju ogrodów działkowych w Polsce, które są naprawdę bardzo potrzebne. Nie te, które mamy, ale te, które powinny powstawać na obrzeżach miast, może i w dalszej odległości. Ludzie potrzebują i czekają. My dzisiaj obserwujemy bardzo ciekawe zjawisko: ludzie coraz chętniej przychodzą do ogrodów i proszą o działki. W niektórych ogrodach wręcz walczą o te działki, bo jest ich za mało. A co jeszcze ciekawsze, my mamy coraz więcej młodych małżeństw, dla których działka to nie tylko płody, ale przede wszystkim wypoczynek. Może to jest ten własny RODOS, a więc rodzinny ogród działkowy ogrodzony siatką, zamiast tamtego nie zawsze dostępnego i daleko położonego. I to Pani Premier wydaje

mi się możliwe, przy naszym wsparciu, nacisku, prośbie i poparciu ze strony rządu, a przede wszystkim Premiera, w co ja głęboko wierzę.

Proszę Państwa jeszcze jedno, co się nam udało zrobić. W tym krótkim okresie czasu, dostosowaliśmy wszystkie przepisy i systemy organizacyjne, na których funkcjonuje PZD zgodnie z nową ustawą. Trochę tego jest. Jak się mówi ogrody działkowe, to nie zawsze w tym brzmi, co to znaczy. A to znaczy blisko 5 tys. ogrodów, niektóre liczą nawet ponad 2-3 tys. działkowców. Zarządzać nimi w warunkach społecznych nie jest tak łatwo.

Pani Premier słusznie zwróciła w swoim wystąpieniu uwagę co dalej. Tutaj odpowiadamy: chcemy budować ogrody przyszłości, ogrody działkowe XXI wieku. Mamy świadomość i wiemy, że ogrody działkowe powinny i muszą służyć nie tylko nam działkowcom. Muszą służyć mieszkańcom miast, którzy nie mają działek, muszą służyć jako tereny zielone całym miastom. W wielu miastach tak się dzieje, ale to jest za mało. My jesteśmy otwarci. My dziś budujemy systemy i mówimy ludziom w ogrodach, jak to robić. Jest potrzebna i pomoc. W tej chwili przygotowujemy się do pozyskiwania środków z programów unijnych. Współpracujemy z wieloma Marszałkami, szkolimy razem z nimi prezesów ogrodów działkowych, przeglądamy programy, w których możemy się zmieścić. Nie uciekamy również i od programów trudnych, jak choćby odnawialne źródła energii, bo to byłoby z pożytkiem dla ogrodów, ale również, i dla mieszkańców. Nie ulega wątpliwości, że przydałoby się w tej sprawie zielone światło wszędzie tam, gdzie nie zawsze jeszcze ono jest. Tutaj kłaniamy się samorządom, z którymi bardzo szeroko współpracujemy. Ale warto byłoby, aby ze środków samorządowych więcej trafiało do ogrodów działkowych. Działkowcy potrafią zrobić z jednego trzy. Bo to jest tradycja, praca społeczna i wiara, że to jest potrzebne i to należy robić.

Kłaniamy się Panu Ministrowi Środowiska. Jeśli Fundusze Ochrony Środowiska i ten krajowy i te lokalne będą bardziej dostępne dla nas, będziemy realizować programy ekologiczne, wszystko to, co rząd robi, a co tak naprawdę my możemy zrealizować w swoich ogrodach działkowych z pożytkiem dla wszystkich i dla całego społeczeństwa, a nie tylko dla działkowców.

Gdybym chciał wymieniać pozytywy, to muszę wspomnieć jeszcze o jednej rzeczy. Różnie to dotąd bywało. Mamy pozytywne sygnały, które płyną do nas z Sądu Najwyższego i osobiście od I Prezesa Sądu Najwyższego prof. Małgorzaty Gersdorf. Nie rozwijam – każdy może sobie na stronie PZD znaleźć i przeczytać. Podnoszę to, bo zwycięża prawo i demokracja, a nieraz i rozsądek.

Mamy też problemy. Nie czas i miejsce, by o tym mówić. Zrobimy jednak wszystko, by zrealizować art. 76

ustawy o ROD. Tutaj kłaniamy się samorządom – pomóżcie i myślcie tak jak my. Z pożytkiem dla ludzi. Możliwe, że trzeba nieraz dokonywać trudnych wyborów, ale jeśli ten wybór dotyczy ludzi najbardziej potrzebujących, to uważam, że jest to słuszny wybór. Odczuwamy bardzo skutki reprivatyzacji tego, że nie ma ustawy reprivatyzacyjnej, która rozwiązałaby nam wiele spraw, a tak ponosimy dokuczliwe skutki finansowe. Dziś nie czas o tym mówić, bo mamy się radować, świętować z tego co już i wierzyć, że będzie więcej, cieszyć się z obecności naszych gości, którzy wiele deklarują, a i wiele już zrobili.

Dziękuję Pani Premier za tą ważną deklarację, bo bardzo nas ona wszystkich dziś zbudowała. Chciałbym też podziękować władzom Miasta Tczewa za zaproszenie i pomoc w organizacji oraz życzliwy stosunek do ogrodów, i działkowców. Panie Prezydencie Pobłocki dzię-

kuję nie tylko z tego tytułu, że dziś tu urzędujemy, ale i za Pana stosunek do ogrodów działkowych i działkowców w Tczewie.

Chcę wreszcie podziękować wszystkim strukturom Związku, zwłaszcza rodzinnym ogrodom działkowym, zarządom oraz wszystkim działkowcom. Gdyby nie ta praca od podstaw, którą realizuje się w ogrodach, wasz stosunek do idei, do ogrodów, do ludzi i Związku, nie byłibyśmy dziś w tym miejscu, w którym jesteśmy. Proszę to podziękowanie przekazać wszystkim ogrodom. Bo wszyscy na to zasługują. Dziękuję bardzo.

Na sam koniec chce złożyć życzenia i pozdrowić 4-milionową rzeszę polskich działkowców, która trwa w jedności, docenia znaczenie jedności i wie, że razem możemy wiele. Dlatego realizując tę jedność we wspólnym Związku, Polskim Związku Działkowców, mamy przed sobą przyszłość. Dziękuję bardzo!

Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk

Szanowna Pani Premier,

Szanowny Panie Prezesie, Drodzy Państwo!

Z radością was witamy tutaj na Pomorzu. Można powiedzieć w sercu Kociewia. Jak powszechnie wiadomo Pomorze to jest wielki teren, gdzie mieszkają Kaszubi, Kociewiaczy, ale też dziesiątki, setki tysięcy osób, które założyły swoje rodziny i zapuściły swoje korzenie tutaj po 1945 roku. I to już w tamtych latach, w latach 50. Powstawały liczne ogrody działkowe w różnych częściach naszych miast. Dziś to piękne miejsca, niemalże w każdym mieście i mieście powiatowym.

Kiedy jedziemy do Słupska już od Radzikowa po prawej stronie widzimy piękne ogrody działkowe. Niedawno miałem okazję – to było bardzo wzruszające – kiedy pojawił się u mnie Pan reprezentujący PZD z Gdańska z zaproszeniem na dzisiejsza uroczystość i mówił mi: „Wie Pan, ja nie wyobrażam sobie życia bez mojego ogrodu działkowego. Myślę, że pewnie każdy z was może tak powiedzieć o sobie. Cieszę się z tej informacji Pana Prezesa, że pojawia się młode pokolenie, które chce pozyskać działki i być członkami Związku. Chcą mieć swój mały świat, do którego mogą uciec, wtedy gdy potrzebują trochę czasu, by odstresować się na działce, by integrować się z rodziną. Cieszę się bardzo, myślę, że nie tylko w swoim imieniu, ale także w imieniu wielu samorządowców mogą to powiedzieć, że jesteście przyjaciółmi samorządów. Nie destruktorami, ale przyjaciółmi, którzy wpływają na budowę społeczeństwa obywatelskiego. W ostatnich kilku tygodniach wielokrotnie pada z ust wielu polityków słowo wspólnota. Wy w sposób

praktyczny tworzyacie właśnie taką wspólnotę. Wspólnotę, która chce działać na rzecz zaspokojenia własnych aspiracji, ale też działać na rzecz lokalnych środowisk. Dzisiaj jest świetna okazja, by Wam za to wszystko serdecznie podziękować. Za to, że w Gdańsku mogliśmy wybudować wielki stadion, ale że nie przeszkadzają Wam, w istocie członkom ROD w rejonie Rembiechowe, przelatujące samoloty i że mówicie „to jest nasz własny świat – chcemy tu urządzić swoje ogrody działkowe”. Dziękuję Państwu za to, że włączacie się w społeczeństwo obywatelskie i pracę na rzecz tego społeczeństwa. Pan Prezes powiedział o tym z tej trybuny, że oczekuje od samorządów wszystkich szczerbli współdziałania, aby w sposób skuteczny można było sięgać po środku unijne, po to by poprawiać stan środowiska naturalnego, po to, by dbać o zielen, kwiaty. Wypracowaliśmy wspólnie w Gdańsku i Słupsku porozumienie o takiej współpracy. Utworzone zostanie stanowisko pełnomocnika ds. współpracy z ogródkami działkowymi w moim urzędzie. Zapraszamy Państwa do współpracy, do tych organizacji i komitetów, które zajmują się absorbowaniem środków unijnych. Chcielibyśmy, abyście Państwo mogli być nośnikami Waszej idei w tych strukturach. Chcielibyśmy żebyście mogli być autentycznymi beneficjentami środków unijnych. Piękne miejsce, to nie tylko te miasta, gdzie powstają liczne domy, obiekty, ale te, w którym trwa od wielu lat praca na rzecz zieleni, a wy macie w tej sprawie niezwykle wiele do powiedzenia i niezwykle wiele zasług.

Dziękuję Wam bardzo!

II. POSIEDZENIE KRAJOWEJ RADY PZD

1. Informacja

13 sierpnia 2015 r. odbyło się w Warszawie II posiedzenie Krajowej Rady PZD, któremu przewodniczył Prezes PZD Eugeniusz Kondracki. W posiedzeniu uczestniczyła także Przewodnicząca Krajowej Komisji Rewizyjnej Maria Fojt oraz prezesi OZ nie będący członkami Krajowej Rady.

Krajowa Rada wysoko oceniła przebieg, przygotowanie i wyniki XII Krajowego Zjazdu Delegatów. Uznała, że był to jeden z najlepiej przeprowadzonych zjazdów pod względem organizacyjnym i merytorycznym, dlatego wydała stanowisko w sprawie jego oceny. Krajowa Rada dokonała kompleksowej oceny przebiegu i wyników okręgowych zjazdów. Stwierdziła, że były one prawomocne i wypełniły swoje statutowe obowiązki. Krajowa Rada uznała, że plany działania i wyzwania, z jakimi muszą się zmierzyć w kolejnych latach okręgi są ambitne i niezbędne do dalszego funkcjonowania Związku.

Podczas obrad podjęto temat realizacji przez Związek, art. 76 ustawy o ROD i reakcji samorządów i Skarbu Państwa. Krajowa Rada wydała stanowisko w sprawie zintensyfikowania działań w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD, w którym zaapelowała o podejmowanie niezwłocznych działań w celu potwierdzenia prawa na rzecz PZD. Krajowa Rada powołała osiem stałych komisji problemowych oraz ustaliła priorytetowe zadania wynikające z programu przyjętego na XII Krajowym Zjeździe do realizacji przez strukturę Związku. Krajowa Rada wystosowała list otwarty do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzaty Gersdorf o ponowne rozważenie zasadności poglądów formułowanych na temat ustawy o ROD. Zapewniono w nim, że PZD jest gotów do udzielenia wszelkich informacji, które Pani Profesor uznałaby za konieczne dla pełnego zbadania sprawy.

2. Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Wybór komisji uchwał i wniosków.
4. Stwierdzenie prawomocności obrad.
5. Ocena przebiegu i wyników XII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD.
6. Ocena okręgowych zjazdów delegatów PZD. Wnioski.
7. Rejestracja statutu PZD.
8. Realizacja art. 76 ustawy o ROD.
9. Regulamin pracy Krajowej Rady PZD.
10. Powołanie komisji problemowych.
11. Działania w sprawie stanowiska I Prezesa Sądu Najwyższego.
12. Dyskusja.
13. Podjęcie uchwał.
14. Sprawy różne.
15. Zakończenie obrad.

3. Komisja Uchwał i Wniosków

1. Piotr Gadzikowski	– Toruńsko-Włocławski	4. Robert Klimaszewski	– Poznań
Przewodniczący		5. Janusz Moszkowski	– Wrocław
2. Jan Radoła	– Śląski	6. Stanisław Zawadka	– Mazowiecki
3. Józef Pisarski	- Gdańsk	7. Bartłomiej Kozera	– Opolski

4. Uchwały

UCHWAŁA Nr 2/II/2015

Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 13 sierpnia 2015 r.

w sprawie powołania stałych komisji problemowych

§ 1

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców powołuje ze swego składu następujące stałe komisje problemowe:

1. Oświaty ogrodniczej – w składzie:

1. Zygmunt Kacprzak – Mazowiecki
Przewodniczący
2. Edward Galus – Świętokrzyski
3. Barbara Kokot – Bydgoszcz
4. Zbigniew Kołodziejczak – Warmińsko-Mazurski
5. Marian Pasiński – Zielona Góra
6. Teresa Strzelec – Opolski
7. Piotr Wilms – Gorzów Wlkp.

2 Polityki finansowej – w składzie:

1. Barbara Korolczuk – Wrocław
Przewodniczący
2. Ewa Błachut – Małopolski
3. Antoni Dalak – Elbląg
4. Marian Praczyk – Piła
5. Agnieszka Sycz – Podkarpacki
6. Czesław Wojśław – Warmińsko-Mazurski

3. Do spraw inwestycji i pozyskiwania środków unijnych i krajowych – w składzie:

1. Tadeusz Jarzębak – Szczecin
Przewodniczący
2. Jerzy Adamski – Łódzki
3. Agnieszka Bąk – Mazowiecki
4. Andrzej Bojko – Podlaski
5. Tadeusz Kosowski – Śląski
6. Henryk Malik – Sudecki
7. Janusz Moszkowski – Wrocław
8. Wojciech Seredyński – Legnica
9. Czesław Smoczyński – Gdańsk

4. Polityki społecznej – w składzie:

1. Zdzisław Śliwa – Poznań
Przewodniczący
2. Piotr Gadzikowski – Toruńsko-Włocławski
3. Bartłomiej Kozera – Opolski
4. Grzegorz Oracz – Mazowiecki
5. Jan Radoła – Śląski
6. Urszula Walusiak – Bydgoszcz
7. Andrzej Wosik – Częstochowa

5 Prawno statutową – w składzie:

1. Stanisław Zawadka – Mazowiecki
Przewodniczący
2. Jerzy Karpiński – Wrocław
3. Robert Klimaszewski – Poznań
4. Józef Pisarski – Gdańsk
5. Józef Romanowski – Szczecin
6. Ryszard Skrzyński – Sudecki
7. Izabela Ożegalska – Łódzki

6 Konkursową – w składzie:

1. Józef Noski – Śląski
Przewodniczący
2. Jerzy Bańka – Słupsk
3. Kazimierz Michalik – Lublin
4. Antoni Molka – Legnica
5. Leonard Niewiński – Gdańsk
6. Marian Sekulski – Koszalin
7. Jerzy Wdowczyk – Kalisz
8. Stefan Żyła – Podkarpacki
9. Urszula Walusiak – Bydgoszcz

7. Do spraw medialnych oraz promocji ogrodów i Związku – w składzie:

1. Eugeniusz Kondracki – Mazowiecki
Przewodniczący
2. Jerzy Adamski – Łódzki
3. Agnieszka Bąk – Mazowiecki
4. Piotr Gadzikowski – Toruńsko-Włocławski
5. Tadeusz Kosowski – Śląski
6. Bartłomiej Kozera – Opolski
7. Henryk Malik – Sudecki
8. Józef Romanowski – Szczecin
9. Zdzisław Śliwa – Poznań
10. Czesław Wojśław – Warmińsko-Mazurski

8. Do spraw gospodarki gruntami - w składzie:

1. Janusz Moszkowski – Wrocław
Przewodniczący
2. Grzegorz Oracz – Mazowiecki
3. Jan Radoła – Śląski
4. Barbara Kokot – Bydgoszcz
5. Stefan Żyła – Podkarpacki
6. Teresa Strzelec – Opolski
7. Leonard Niewiński – Gdańsk

§ 2

1. Stałe komisje problemowe pracują na potrzeby Krajowej Rady PZD i Prezydium KR PZD.

2. Przewodniczący komisji kieruje jej pracami.

3. Wyniki prac nad poszczególnymi tematami komisje przedstawiają w formie ocen, opinii, stanowiska lub wniosków.

§ 3

Komisja może wносить projekty uchwał dotyczące zakresu jej działalności do Prezydium KR PZD i za pośrednictwem Prezydium KR do Krajowej Rady PZD.

§ 4

Komisje problemowe mogą korzystać z pomocy specjalistów zatrudnionych w okręgowych zarządach i Krajowej Radzie, a także społecznych działaczy Związku, w tym instruktorów SSI.

§ 5

1. Obsługa organizacyjna komisji oraz dokumentowanie jej pracy należy do sekretarza komisji.

2. Sekretarzy komisji powołuje Prezydium KR PZD. Funkcję sekretarza może pełnić pracownik PZD.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2015 r.

5. Listy

List otwarty Krajowej Rady PZD

do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzaty Gersdorf

Szanowna Pani Prezes!

W związku z doniesieniami o wątpliwościach zgłaszanych przez Panią Profesor w stosunku do ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, Krajowa Rada PZD, jako demokratycznie wybrany reprezentant przeszło miliona działkowców zrzeszonych w naszym stowarzyszeniu, czuje się zobowiązana poinformować Panią Profesor, iż sytuacja ta wywołuje poważne zaniepokojenie w środowisku użytkowników działek. W odczuciu zdecydowanej większości działkowców uchwalenie przez Sejm w 2013 r. aktu opartego o założenia obywatelskiego projektu, popartego podpisami blisko miliona obywateli, było olbrzymim sukcesem, nie tylko działkowców, walczących o zachowanie swych praw, ale również idei społeczeństwa obywatelskiego.

Przeświadczenie o głęboko demokratycznym charakterze wydarzenia, jakim było uchwalenie przez Sejm ustawy w tym kształcie, podyktowane jest nie tylko faktem, iż ustawodawca pozostawił do całkowicie swobodnej decyzji działkowców rozstrzygnięcie o przyszłości organizacyjnej ich ogrodów. Dla użytkowników działek równie istotna jest świadomość, iż przyjęcie ustawy stojącej na gruncie poszanowania praw nabytych ich rodzin, nastąpiło wbrew woli znaczących uczestników życia politycznego w Polsce. Pamiętają, że – konkurencyjny wobec

obywatelskiego - projekt ustawy złożony przez posłów największego klubu parlamentarnego, zakładał całkowite wygaszenie tych praw i uzależniał los działkowców i ich ogrodów od woli właścicieli terenów.

Szanowna Pani Profesor!

Doniesienia medialne, jak również Pani publiczne wystąpienia wskazują, iż szczególnej krytyce poddaje Pani przepisy umożliwiające utrzymanie podmiotowości PZD, jak również statuujące jego pozycję na równi z innymi stowarzyszeniami ogrodowymi. Stanowisko takie uważamy za nieuzasadnione i krzywdzące dla naszej organizacji. Zgodnie z Konstytucją RP, zrzeszenia obywateli objęte są ochroną przed nadmierną ingerencją ze strony władzy publicznej. Odbieranie tego prawa PZD, jednemu z najliczniejszych zrzeszeń obywateli w Polsce, jest dla nas całkowicie niezrozumiałe. Zwłaszcza, że to właśnie przykład PZD wskazuje, jak istotną rolę ma gwarancja niezależności stowarzyszeń dla skutecznej realizacji fundamentalnego celu swobody zrzeszania, tj. samoorganizacji obywateli dla wspólnego prowadzenia swych spraw, w tym egzekwowania respektowania ich praw przez Państwo.

W minionych latach przynajmniej kilkukrotnie podejmowano próby radykalnego pogorszenia sytuacji praw-

nej ogrodów i działkowców. Ugrupowania polityczne reprezentujące interesy środowisk gospodarczych wysuwały propozycje, również w formie konkretnych projektów ustaw, których realizacja oznaczałaby dla działkowców pozbawienie praw do działek. Pomimo konstytucyjnych gwarancji ochrony praw majątkowych, przewidywały one pozbawienie działkowców ich praw bez jakichkolwiek odszkodowań. Znamiennym jest, że w trakcie debaty na ten temat, jedynym podmiotem, który stawał w obronie działkowców, był wówczas właśnie PZD. Zarówno politycy, w tym przedstawiciele władz publicznych, jak i nawet media, skupiali się zaś głównie na aspekcie ekonomicznym, tj. wartości nieruchomości zajmowanych przez ogrody. Podnoszona przez PZD kwestia konstytucyjnych praw działkowców i aspekty społeczne funkcjonowania ROD, były powszechnie ignorowane. Przykładem może być zresztą stanowisko zaprezentowane przez poprzedników Pani Profesor na stanowisku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, którzy nie zanegowali zapisów konkurencyjnego, wobec obywatelskiego projektu ustawy o ROD, projektu poselskiego, pomimo iż były one równoznaczne z wygaszeniem (bez odszkodowań) praw majątkowych działkowców.

Szanowna Pani Profesor!

Z dzisiejszej perspektywy można jednoznacznie stwierdzić, iż zablokowanie tych niebezpiecznych dla działkowców inicjatyw było możliwe jedynie dzięki temu, że pozostali oni jedną z nielicznych grup społecznych zorganizowanych w ogólnopolskim ruchu. Niewątpliwie doświadczenia te miały istotne znaczenie dla kształtu decyzji podejmowanych przez użytkowników działek w trakcie debaty nad przyszłością organizacyjną ich ogrodów. W minionym roku, korzystając z zapisów nowej ustawy o ROD, we wszystkich ogrodach działkowych odbyły się zebrania, na których wszyscy działkowcy, wspólnie decydowali o pozostaniu w PZD, lub założeniu odrębnych stowarzyszeń. W 95% ogrodów podjęli decyzję o pozostaniu w PZD. Trzeba też jednak

podkreślić fakt, że w przeszło 150 ROD działkowcy podjęli decyzję o wyodrębnieniu i zarejestrowali nowe stowarzyszenia. Na organizacje te PZD przeniósł całość posiadanych praw majątkowych związanych z prowadzeniem ROD. Okoliczność ta dowodzi, iż przepisy przejściowe ustawy w tym zakresie sprawdziły się w praktyce, a pozostanie większości ogrodów w ramach PZD jest wynikiem wyłącznie demokratycznie przyjętych rozstrzygnięć przez samych działkowców. Warto też zaakcentować fakt, że ustawa daje działkowcom możliwości podejmowania takich decyzji również w przyszłości.

Szanowna Pani Prezes!

W minionych latach nie brakowało w Polsce grup interesów, które dążyły do przejęcia terenów ROD na cele komercyjne. Przeszkodą był dla nich Polski Związek Działkowców. Z tego powodu był on celem ataków, również ze strony niektórych środowisk politycznych i sprzyjających im mediów. W efekcie powstał nieprawdziwy, stereotypowy obraz naszej organizacji, nie mający nic wspólnego z rzeczywistością. W swej działalności Związek od zawsze kierował się dobrem działkowców i ogrodów, i opierał ją o standardy demokratyczne. Dzięki temu działania podejmowane przez PZD cieszyły się szeroką akceptacją i poparciem jego członków, czego dowodem były chociażby wyniki kampanii społecznej w sprawie obywatelskiego projektu ustawy o ROD, jak i decyzje podejmowane przez działkowców, co do przyszłości organizacyjnej ich ogrodów.

Mając świadomość tego stanu rzeczy, apelujemy do Pani Profesor o ponowne rozważenie zasadności poglądów formułowanych na temat ustawy o ROD. Jednocześnie pragniemy zapewnić, że PZD jest gotów do udzielenia wszelkich informacji, które uznałaby Pani za konieczne dla pełnego zbadania sprawy. Jesteśmy bowiem głęboko przeświadczeni, że pełniejsze zapoznanie się z realiami obszaru regulowanego ustawą o ROD wpłynie na zmianę Pani opinii na temat zapisów ustawy, która jest powszechnie akceptowana przez ogół działkowców w Polsce.

Z wyrazami szacunku

Krajowa Rada
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa dn. 13 sierpnia 2015 r.

Odpowiedź Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego RP do Prezesa PZD w sprawie uwag do ustawy o ROD

**Sz. Pan
Eugeniusz Kondracki
Prezes
Polskiego Związku Działkowców**

Szanowny Panie Prezesie!

W nawiązaniu do listu otwartego Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców, a także stanowisk nadsyłanych do Sądu Najwyższego przez różne jednostki organizacyjne PZD w ostatnich tygodniach i miesiącach, kieruję na Pana ręce następującą odpowiedź w sprawie.

Po pierwsze, niezrozumiałym z mojego punktu widzenia jest zaniepokojenie Krajowej Rady PZD z powodu wątpliwości zgłaszanych przez Pierwszego Prezesa SN co do niektórych przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ogrodach działkowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 40). Nikt nie neguje, że nowa ustawa o ROD – oparta w znacznej części, choć nie wyłącznie – na projekcie obywatelskim jest obowiązującym aktem normatywnym i jako taka, korzysta ona z domniemania konstytucyjności. Fakt ten nie stoi jednak na przeszkodzie wyrażaniu opinii co do prawidłowości przyjętych w niej rozwiązań. Odnoszę wrażenie, że ogólnikowo przypisywane mi w Państwa liście otwartym „publiczne wystąpienia”, w których poddałam „szczególnej krytyce” przepisy umożliwiające utrzymanie podmiotowości PZD oraz jego pozycji prawnej, nie oddają stanu rzeczywistego. Otóż funkcjonowanie ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych budzi moje zainteresowanie jako Pierwszego Prezesa SN w stopniu nie większym, niż to dotyczy np. ustawy o własności lokali czy też ustawy – Kodeks cywilny. Jestem zainteresowana spójnością i prawidłowością stosowania prawa i jedynie w tym kontekście należy odczytywać uwagi krytyczne zawarte w informacji Sądu Najwyższego (a nie jego Pierwszego Prezesa) o stwierdzonych nieprawidłowościach lub lukach w prawie za rok 2014. Nie sądzę jednak, aby ten materiał, wskazujący szereg problemów wynikających ze stosowania prawa w różnych jego obszarach, w czymkolwiek

uchybiał niezależności Polskiego Związku Działkowców jako stowarzyszenia ogrodowego. PZD nie funkcjonuje przecież w próżni, adresatem uwag nie był zaś sam Związek, lecz ustawodawca zobowiązany do uwzględnienia wyroku TK w sprawie K 8/10.

W toku całego procesu stanowienia ustawy o ROD Sąd Najwyższy prezentował stanowisko zmierzające do pełnej realizacji konstytucyjnych gwarancji swobody zrzeszania się. Pragnę podkreślić, że tam, gdzie to było uzasadnione, przedstawialiśmy opinie korzystne dla projektu obywatelskiego oraz odpowiednio krytyczne wobec projektów konkurencyjnych. Są one publicznie znane, a ich fragmenty były nawet w swoim czasie cytowane i pozytywnie komentowane w serwisie internetowym PZD. Wysoce niesprawiedliwa byłaby więc próba stworzenia wrażenia, jakoby kierowana przeze mnie instytucja broniła rozwiązań działkowcom nieprzyjaznych.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego nie jest organem władzy ustawodawczej i nie uczestniczy w tworzeniu bieżącej polityki państwa wobec jakichkolwiek grup społecznych. Z racji piastowanej funkcji nie mam zatem żadnego osobistego stosunku do ustawy o ROD ani Polskiego Związku Działkowców. Doceniam pozytywną rolę społeczną instytucji rodzinnych ogrodów działkowych. Moje reakcje na napływające z całego kraju sygnały od obywateli oraz sądów, że funkcjonowanie jej przepisów nie jest niezakłócone, są i nadal będą rozważne i wstrzemięźliwe. Zwracam Państwa uwagę, iż nieprzypadkowo Biuro Studiów i Analiz SN informowało o wątpliwościach prawnokonstytucyjnych Rzecznika Praw Obywatelskich, powstrzymując się od podjęcia innych działań. O tym, jakie one będą w przyszłości, będę decydować mając na uwadze jedynie spójność i jednolitość wykładni systemu prawnego.

Z poważaniem
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego RP
Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2015 roku

List Ministra Skarbu Państwa do Prezesa PZD w sprawie ustawy reprivatyzacyjnej

**Pan
Eugeniusz Kondracki
Prezes
Polskiego Związku Działkowców**

W nawiązaniu do przekazanego przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju przy piśmie z dnia 30 lipca 2015 r. (data wpływu) Stanowiska XII Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców w sprawie znaczenia ustawy reprivatyzacyjnej dla przetrwania ROD i zachowania praw działkowców pragnę wyjaśnić, co następuje.

W odniesieniu do kwestii restytucji mienia należy zauważyć, że roszczenia reprivatyzacyjne dawnych właścicieli lub ich następców prawnych co do zasady nie mogą być zaspokajane poprzez zwrot nieruchomości w tych sytuacjach gdy decyzja nacjonalizacyjna wywołała nieodwracalne skutki prawne. W takim przypadku sąd powszechny zasądza odszkodowanie. Ocena ich wystąpienia leży jednak w wyłącznej kompetencji sądu. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że nawet w przypadku uchwalenia ustawy regulującej kwestię znacjonalizowanego mienia brak jest prawnych możliwości zamknięcia sądowej drogi dochodzenia roszczeń reprivatyzacyjnych, gdyż stanowiłoby to naruszenie konstytucyjnego prawa do sądu.

Z uwagi na fakt, że od momentu nacjonalizacji, nieruchomości podlegały różnym przemianom własnościowym wydaje się zatem, że ewentualne ustawowe rozwiązanie problemu reprivatyzacji powinno zostać oparte przede wszystkim na zaspokojeniu roszczeń byłych właścicieli w formie świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej określonej przez ustawodawcę części obecnej wartości przejętego mienia. Z tego względu, obecnie brak jest możliwości przeprowadzenia reprivatyzacji wyłącznie w oparciu o restytucję naturalną.

Jednocześnie z uwagi na skalę problemu reprivatyzacji oraz sytuację finansów publicznych pełna kompensacja szkód na rzecz byłych właścicieli nie jest możliwa do udźwignięcia przez państwo polskie. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka pozostawia ustawodawcy krajowemu margines swobody w zakresie uregulowania materii dotyczącej skutków rekompensowania nacjonalizacji jak również wskazuje na miarko-

wanie kompensacji stosownie do realnych możliwości majątkowych państwa, podyktowanych potrzebami jego bezpieczeństwa, interesem publicznym i ochroną innych wartości konstytucyjnych – praw innych osób.

Kwestia ewentualnego ustawowego uregulowania roszczeń reprivatyzacyjnych nie może odbyć się bez wcześniejszego określenia grupy osób, które pozbawione są możliwości realizacji odszkodowań na podstawie obecnie obowiązujących przepisów prawa, ponieważ ich mienie zostało przejęte zgodnie z aktami nacjonalizacyjnymi. Precyzyjnego zidentyfikowania wymaga także grono osób, które posiadają podstawy prawne do dochodzenia odszkodowania w trybie administracyjnym lub sądowym i oszacowania z tego tytułu skutków finansowych, które obciążałyby budżet państwa. W przypadku ewentualnego kompleksowego uregulowania tej kwestii należy mieć na uwadze, że z jednej strony istotne jest poszanowanie prawa własności niesłusznie odebranego byłym właścicielom, z drugiej jednak, z uwagi na wystąpienie nieodwracalnych skutków prawnych, nie będzie możliwa restytucja naturalna, a wysokość wypłacanych ewentualnie świadczeń musi być dostosowywana do aktualnych możliwości budżetu państwa.

Mając na uwadze powyższe, podejmowanie jakichkolwiek działań regulujących kwestię reprivatyzacji, w tym także dotyczących obecnych użytkowników nieruchomości odebranych byłym właścicielom, uzależnione jest w szczególności od przeprowadzenia szczegółowych analiz skali problemu oraz możliwości jego rozwiązania ze strony budżetu państwa. Wyniki powyższych analiz mogą być podstawą do opracowania szczegółowych stanowisk w ramach konsultacji społecznych ze wszystkimi środowiskami zainteresowanymi rozwiązaniem tego problemu.

Warto także zaznaczyć, że z uwagi na aktualny kalendarz prac sejmowych wydaje się, że ewentualne uchwalenie ustawy reprivatyzacyjnej będzie prawdopodobnie jednym z zadań Sejmu VIII kadencji.

Z poważaniem
Ministerstwo Skarbu Państwa
Podsekretarz Stanu
Cezary Grabarczyk

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2015 roku

III. KOMUNIKATY I STANOWISKA PREZYDIUM KR PZD I KRAJOWEJ RADY PZD

1. Komunikat Prezydium KR PZD w sprawie komputeryzacji ROD

Prezydium Krajowej Rady PZD realizując program przyjęty przez XII Krajowy Zjazd PZD zdecydowało o podjęciu prac nad wprowadzeniem jednolitego programu komputerowego dostosowanego do prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej przez rodzinne ogrody działkowe. Biuro Krajowej Rady PZD zostało zobowiązane do zebrania ofert na zakup programu lub opracowanie programu pod potrzeby Związku.

Oferty na program finansowo-księgowy winny uwzględniać następujące oczekiwania:

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2015 r.

- Powinien być dostosowany do Zakładowego Planu Kont PZD.
- Powinien działać w systemie operacyjnym Windows.
- Powinien posiadać moduł magazynowy, kasowy, płatowy.
- Powinien posiadać nieograniczoną możliwość rozbudowywania rozrachunków z działkowcami z podziałem na tytuły.
- Współpraca z płatnikiem – ZUS.
- Dostęp każdego ROD do usługi informatycznej drogą

elektroniczną, telefoniczną i poprzez ewentualną wizytę informatyka.

- Nadzór producenta nad programem oraz dokonywanie aktualizacji zgodnie z przepisami Związkowymi i powszechnie obowiązującymi.
- Program powinien być tak przystosowany, aby stwarzał możliwość w dalszej przyszłości współpracy w sieci.
- Opracowanie kartoteki „działkowca” współpracującej z programem finansowo-księgowym.

Ponadto program powinien posiadać:

- opis funkcjonalności programu,
- przejrzyste menu,
- podpowiedzi do każdej funkcji systemu (tzw. Help) możliwość wyboru komunikatu informującego o popełnionych pomyłkach i wskazanie sposobu rozwiązania problemu.

Po zebraniu ofert Prezydium Krajowej Rady PZD podejmie decyzję o wyborze odpowiedniego programu.

Wszyscy zainteresowani proszeni są o przesyłanie swoich ofert na adres Krajowej Rady PZD 00-728 Warszawa, ul. Bobrowiecka 1. W przypadku dodatkowych pytań prosimy dzwonić pod nr 22 101-34-66. Termin końcowy składania ofert upływa 15 października 2015 r.

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2015 r.

Prezydium Krajowej Rady
Polskiego Związku Działkowców

2. Komunikat KR PZD: zmieniają się zasady wycinki drzew i krzewów

W dniu 28 sierpnia br. weszły w życie nowe zasady dotyczące wycinki drzew i krzewów. Te zasady określono w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (zwanej dalej: „ustawą”), która ostatnio została gruntownie zmieniona przez nowelizację z 25 czerwca 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045). Co ta zmiana oznacza dla działkowców?

Na wstępie należy przypomnieć, że wycięcie drzewa lub krzewu wiąże się zasadniczo z koniecznością uzyskania zgody właściwego organu administracji publicznej. Nie wszyscy muszą jednak spełnić ten obowiązek. Ustawa wprowadziła bowiem pewne zwolnienia.

I właśnie w tym zakresie zaszyły najistotniejsze zmiany dla działkowców.

W tym kontekście ważne jest to, że bez formalności można usuwać nie tylko krzewy owocowe, ale także i ozdobne. Wynika to z treści nowego art. 83f ust. 1, który przewiduje, że bez zezwolenia będzie można usuwać zarówno krzewy, których wiek nie przekracza 10 lat, jak i „krzewy na terenach pokrytych roślinnością pełniącą funkcje ozdobne, urządzonej pod względem rozmieszczenia i doboru gatunków posadzonych roślin, z wyłączeniem krzewów w pasie drogowym drogi publicznej, na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków

oraz na terenach zieleni”. Z treści uzasadnienia do projektu nowelizacji wynika wprost, że intencją tego zapisu jest objęcie zwolnieniem wszelkich krzewów znajdujących się m.in. na terenach ogrodów przydomowych oraz działek w rodzinnych ogrodach działkowych. Tym samym można uznać, że usunięcie jakiegokolwiek krzewu z działki w ROD nie będzie już obwarowane obowiązkiem uzyskania stosownego zezwolenia.

Wprowadzane zmiany dotyczą również zasad wycinki drzew. Z perspektywy działkowca ważne jest, że zrezygnowano z dotychczasowego wymogu uzyskania zezwolenia na usunięcie drzewa uzależnionego od wieku rośliny (wymóg ten dotyczy drzew, których wiek przekracza 10 lat). Jednakże bez zezwolenia można usunąć w szczególności:

- 1) drzewa owocowe;
- 2) drzewa, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:
  - 35 cm – w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
  - 25 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew.

Powyższe oznacza, że na usunięcie niektórych kategorii drzew nadal konieczne jest uzyskanie zezwolenia. Takie zezwolenie wydaje zasadniczo wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Zainteresowany musi więc najpierw złożyć odpowiedni wniosek, który uruchamia całą procedurę zmierzającą do wydania decyzji. Kto zatem składa wniosek? Odpowiedzi udziela art. 16 ust. 2 ustawy o ROD. Z tego przepisu wynika, że jeżeli istnieje potrzeba usunięcia drzewa z terenu działki, to wniosek powinien złożyć działkowiec, gdyż to on jest właścicielem wszystkich nasadzeń znajdujących się na działce. Natomiast w przypadku zamiaru usunięcia drzewa lub krzewu z terenu ogólnego ogrodu, to stowarzyszenie ogrodowe (zarząd ROD) występuje o wydanie odpo-

wiedniego zezwolenia.

Pamiętać należy, że za usunięcie drzew lub krzewów ponosi się zazwyczaj opłaty. Obciążają one posiadacza nieruchomości; nalicza je i pobiera organ, który zezwolił na ich usunięcie. Ich wysokość podaje w zezwoleniu. Ale Uwaga: ustawa zawiera wiele zwolnień od obowiązku naliczenia takiej opłaty. W szczególności dotyczy to sytuacji usunięcia drzew lub krzewów, na których usunięcie nie jest wymagane zezwolenie, a także drzew lub krzewów, na których usunięcie osoba fizyczna uzyskała zezwolenie na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wynika stąd, że działkowcy są zasadniczo zwolnieni z tej opłaty, zwłaszcza że na terenie ROD nie ma prawnej możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.

Na zakończenie trzeba przestrzec, że naruszenie powyższych zasad wiąże się z negatywnymi konsekwencjami finansowymi. Ustawa bowiem przewiduje, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta wymierza administracyjną karę pieniężną za.

- usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia;
- usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości;
- zniszczenie drzewa lub krzewu;
- uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa.

Kara wynosi zasadniczo tyle, ile dwukrotna opłata za usunięcie drzew lub krzewów. Jej nieuiszczenia w terminie powoduje, że ustalona kara wraz z odsetkami za zwłokę podlega przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zanim więc przystąpimy do wycięcia drzewa z naszej działki, upewnijmy się, czy spełniliśmy wszystkie obowiązki z tym związane, aby niepotrzebnie nie narazić się na poważne sankcje finansowe.

Tomasz Terlecki
radca prawny KR PZD

3. Stanowisko KR PZD w sprawie oceny przebiegu XII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD

Krajowa Rada wysoko ocenia przygotowanie, przebieg i wyniki XII Krajowego Zjazdu Delegatów, który odbył się w dniach 2-3 lipca 2015 r. w Warszawie. Jego dorobek potwierdza, że był on świętem samorządu działkowców i sukcesem całej społeczności działkowej. Krajowa Rada uznaje, że był to jeden z najlepiej przeprowadzonych Zjazdów pod względem organizacyjnym. Na wysokie uznanie zasługuje również strona merytoryczna.

Krajowy Zjazd Delegatów jest najważniejszym statutowym organem Związku. Do jego podstawowych zadań należy ocena działań ustępujących organów krajowych, wyłonienie nowych władz oraz opracowanie programu działań na następną kadencję. Należy stwierdzić, że XII Krajowy Zjazd w pełni zrealizował stojące przed nim cele statutowe. Wyłoniono nową Krajową Radę liczącą 45 członków na czele z Prezesem Eugeniu-

szem Kondrackim oraz nową Krajową Komisję Rewizyjną liczącą 11 osób z przewodniczącą Marią Fojt.

Podkreślić należy, że jednym z najważniejszych celów Zjazdu było uchwalenie statutu PZD, który niezwłocznie został złożony do KRS. Na uwagę zasługuje także referat wygłoszony przez Prezesa PZD, który kompleksowo przedstawia sytuację w Związku, jego problemy i sprawy, z jakimi musi poradzić sobie w przyszłości. Na Zjeździe przyjęto także bogaty, ambitny i pełen wyzwań program działania Związku na następną kadencję. Plany na przyszłość i wyzwania, z jakimi musi się zmierzyć w kolejnych latach Związek uznano za ambitne, ale niezbędne do dalszego funkcjonowania ROD i PZD.

Zjazd uchwalił 8 uchwał, 8 stanowisk, 2 apele i podziękowanie dla działkowców za aktywną postawę obywatelską. Krajowa Rada uważa, że Zjazd zajął stanowiska w kluczowych dla działkowców sprawach. Obok zadań związanych z obroną dorobku polskiego ruchu ogrodnictwa działkowego, wskazano także na konieczność działań skierowanych na modernizację i rozwój rodzinnych ogrodów działkowych, co pozwoli na pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych. Podjęto stanowiska w sprawie pozyskiwania środków unijnych na potrzeby ogrodnictwa działkowego, aby pozyskane dotacje mogły służyć rozwojowi ogrodów. Wskazano na konieczność przestrzegania ustawy o ROD. Podkreślono znaczenie jedności ruchu ogrodnictwa działkowego oraz jego samorządność, niezależność i apolityczność. Zjazd wypowiedział się również w sprawie zmian w ustawie Prawo o stowarzyszeniach oraz roli ustawy reprivatyzacyjnej dla przetrwania ROD i zachowania praw działkowców.

Uznano, że środowisko członków PZD powinno stać się naturalnym partnerem społecznym dla władz publicznych, zarówno na szczeblu samorządowym jak i ogólnopolskim. Podkreślono, że Związek musi być bardziej widoczny i pozytywnie odbierany przez władze i społeczeństwo, dlatego podjęto w tej sprawie ważne dokumenty: stanowisko w sprawie wyborów parlamentarnych, apel do Rządu RP oraz samorządów lokalnych o uwzględnienie rodzinnych ogrodów działkowych w strategiach rozwoju przyjmowanych na szczeblu ogólnopolskim i lokalnym oraz apel do władz publicznych o współpracę z Polskim Związkiem Działkowców. Wszystkie przyjęte na Zjeździe dokumenty skierowane są na podnoszenie poziomu zarządzania prawami ROD i zabezpieczenie praw działkowców. Poglądy w nich zawarte odzwierciedlają oczekiwania i nastroje panujące w społeczności polskich działkowców.

Krajowa Rada uważa, że warta podkreślenia jest obecność na Zjeździe wielu polityków i samorządowców z różnych środowisk, w tym Pani Premier Ewy Kopacz którzy zabierali głos i wyrażali poparcie dla działań Związku.

Krajowa Rada PZD wysoko ocenia dorobek Zjazdu i cele, jakie wyznaczył na najbliższą kadencję. Podstawowym obowiązkiem wszystkich struktur PZD jest teraz realizacja kierunków i celów określonych w dokumentach programowych przyjętych przez Zjazd, co zagwarantuje dalszy rozwój ogrodów działkowych w Polsce.

Krajowa Rada
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2015 r.

4. Stanowisko KR PZD w sprawie okręgowych zjazdów delegatów PZD

Okręgowe zjazdy delegatów odbyły się w tym roku w trudnych warunkach logistycznych, gdyż w zasadzie bezpośrednio po walnych zebraniach sprawozdawczo-wyborczych, które wybierały delegatów na te zjazdy.

We wszystkich okręgach przygotowania przeprowadzono w sposób sprawny i zgodny z wymogami statutu PZD.

W dniach od 30 maja 2015 r. do 13 czerwca 2015 r. odbyło się 26 okręgowych zjazdów. Z wybranych w ROD 4609 delegatów w zjazdach uczestniczyło 3818 – średnia frekwencja wyniosła 82,83%. Największa frekwencja była na zjeździe Okręgu Śląskiego – 91,52%,

który jednak został poprzedzony rejonowymi konferencjami przedzjazdowymi. Najniższa frekwencja była na zjeździe Okręgu w Bydgoszczy – 70,02%.

Wszystkie okręgowe zjazdy udzieliły absolutorium ustępującym okręgowym zarządom, zatwierdziły sprawozdania ustępujących organów oraz wybrały nowe okręgowe zarządy i okręgowe komisje rewizyjne. Zjazdy przyjęły także programy na następną kadencję.

Do okręgowych zarządów wybrano łącznie 799 osób, do komisji rewizyjnych 226 osób. Okręgowe zjazdy przyjęły łącznie 143 uchwały i podjęły 121 stanowisk. Ponadto przyjęto 12 apeli, 5 listów i 4 podziękowania.

Najbardziej aktywny był Zjazd Okręgu Mazowieckiego - podjął 10 stanowisk. Zjazd Toruńsko-Włocławski podjął 9 stanowisk. Stanowiska podejmowano w najważniejszych sprawach dla ogrodów i Związku. Najwięcej stanowisk podjęto w sprawie poparcia projektu statutu, który został następnie uchwalony przez XII Krajowy Zjazd Delegatów PZD – stanowisko podjęło 25 okręgowych zjazdów. Ponadto zjazdy podejmowały stanowiska w sprawie: jedności ruchu ogrodnictwa działkowego (18), roszczeń do gruntów ROD i ustawy reprivatyzacyjnej (15), obrony ustawy o ROD (14), współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego (13), wyborów parlamentarnych (10).

W zjazdach wzięło udział wielu gości – posłowie, senatorowie, członkowie Rządu, przedstawiciele urzędów centralnych, marszałkowie województw, wojewodowie, prezydenci i burmistrzowie miast, przewodniczący rad miast, powiatów, radni, a także przedstawiciele partii politycznych i organizacji społecznych. Najliczniej goście uczestniczyli w zjeździe Okręgu Warmińsko-Mazurskiego (12), w Legnicy (9), Bydgoszczy (8), Kaliszu (8), w Łódzkim (8) i w Pile (8). Zabierając głos goście ze

wszystkich ugrupowań politycznych wskazywali na sukcesy Związku, które przede wszystkim są wynikiem jedności i integracji działkowców wokół wspólnych celów. Politycy przekazywali także zapewnienia o dalszym wspieraniu ogrodnictwa działkowego.

Krajowa Rada PZD oceniając przygotowanie, przebieg i wyniki okręgowych zjazdów stwierdza, że wszystkie zjazdy były prawomocne i wykonały statutowe obowiązki. Zjazdy uchwały dobre programy, zajęły stanowiska w kluczowych dla działkowców sprawach. Przebieg zjazdów dowiódł dojrzałości delegatów, ich oddania i zaangażowania w sprawy ogrodów i Związku. Delegaci wyrazili również poparcie dla działań Związku i jego kierownictwa.

Krajowa Rada PZD wysoko ocenia dorobek okręgowych zjazdów delegatów i cele, jakie sobie wyznaczono na najbliższą kadencję. Należy jednak stwierdzić, że w pojedynczych przypadkach przygotowane na zjazd dokumenty nie spełniły standardów nowoczesnej organizacji.

Krajowa Rada PZD składa podziękowanie wszystkim uczestnikom okręgowych zjazdów oraz okręgom za wysiłek włożony w organizację i przeprowadzenie zjazdów.

Krajowa Rada
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2015 r.

IV. FUNDUSZE UNIJNE

1. Informacja

Jednym z priorytetowych zadań w obecnej kadencji, stojących przed Polskim Związkiem Działkowców, jest pozyskiwanie środków unijnych i krajowych dla rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych. Krajowa Rada PZD już kilkakrotnie podejmowała ten temat, aby zainicjować działania wszystkich struktur Związku w tym kierunku. W tej sprawie w dniu 25 czerwca 2015 r. KR PZD podjęła dwie uchwały: nr 3/XXX/2015 w sprawie przyjęcia założeń dla struktur PZD w zakresie pozyskiwania środków unijnych na potrzeby PZD i ROD oraz nr 4/XXX/2015 w sprawie pozyskiwania środków z Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W uchwałach tych w sposób przejrzysty wskazano, jakie działania winny podjąć organy PZD, celem uzyskania wsparcia finansowego ze środ-

ków Unii Europejskiej oraz Funduszy Ochrony Środowiska. Powyższe uchwały były publikowane zarówno w Biuletynie Informacyjnym nr 5/2015, jak i na stronie internetowej www.pzd.pl w zakładce „fundusze unijne”.

Czas, w którym działkowcy i ogrody mogą skorzystać ze wsparcia finansowego proponowanego przez Unię Europejską nie jest długi, bowiem programy będą realizowane jedynie do 2020 roku. Dlatego też, należy jak najszybciej podjąć działania w zakresie pozyskiwania środków unijnych. Jest to temat trudny, wymagający szerokiej wiedzy, ale biorąc pod uwagę korzyści, jakie mogą uzyskać ogrody działkowe – warty podjęcia. Pomocą mogą służyć nie tylko pracownicy okręgowych zarządów PZD, ale również pracownicy urzędów marszałkowskich, którzy już teraz uczestniczą, bądź będą

uczestniczyć w naradach prowadzonych przez okręgowe zarządy PZD. Przykładem może być Szczecin, gdzie już takie szkolenie zostało przeprowadzone (poniżej zamieszczamy relację z tego wydarzenia) oraz Warszawa, gdzie podobne szkolenia są planowane.

Niniejszy temat został również ponownie podjęty przez Prezydium KR PZD, które w dniu 26 sierpnia 2015 r. przyjęło Stanowisko w sprawie zadań priorytetowych

dla struktur PZD w zakresie pozyskiwania środków z Funduszy Unijnych oraz Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla ROD. Dokument ten wskazuje priorytetowe zadania do realizacji przez wszystkie struktury Związku, których przeprowadzenie umożliwi uzyskanie środków z funduszy unijnych i krajowych. Poniżej zamieszczamy treść przedmiotowego Stanowiska. Zachęcamy do zapoznania się z jego treścią.

2. Stanowisko Prezydium KR PZD

STANOWISKO

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 26 sierpnia 2015 r.

w sprawie zadań priorytetowych dla struktur PZD w zakresie pozyskiwania środków z Funduszy Unijnych oraz z Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla ROD

Prezydium Krajowej Rady PZD w zakresie pozyskiwania środków z Funduszy Unijnych oraz z Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla ROD, przyjmuje następujące priorytetowe zadania do realizacji przez struktury Związku:

Doprowadzenie w trybie pilnym do spotkania przedstawicieli OZ PZD z Marszałkami Województw w celu przedstawienia problemu, potrzeb, możliwości i oczekiwań rodzinnych ogrodów działkowych w zakresie środków unijnych.

Uzyskanie od Marszałków Województw zgody na przeprowadzenie szkoleń Prezesów zarządów ROD, przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego.

Omówienie tematu środków unijnych, w oparciu o dotychczasową wiedzę z Krajowej Rady PZD oraz w oparciu o uzgodnienia z władzami województwa na naradach z prezesami ROD.

Rozpoznanie możliwości skorzystania ze środków z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przez rodzinne ogrody działkowe, poprzez nawiązanie kontaktu z pracownikami tego Funduszu. Ustalenie naszych potrzeb i możliwości w tym zakresie. W zakresie środków pochodzących z tego Funduszu powinni pomocni być posłowie PSL.

Zatrudnienie w dużych OZ PZD pracowników ds. pozyskiwania środków unijnych i prowadzenia w oparciu o te środki inwestycji w ROD. Osoby zatrudnione na tych stanowiskach winny posiadać odpowiednie wy-

kształcenie i doświadczenie w tym zakresie. Należy jednocześnie założyć, że pracownik ten będzie służyć pomocą dla małych i ościennych okręgów, które nie są w stanie we własnym zakresie zatrudnić takich pracowników.

Traktowanie zagadnienia pozyskiwania środków z Funduszy Unijnych i Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jako zadania bardzo ważnego i priorytetowego, zwłaszcza w odniesieniu do środków unijnych, gdyż jest to ostatnia transza środków przyznana Polsce na lata 2014-2020.

Prezydium Krajowej Rady PZD stwierdza, że jest duże zainteresowanie podmiotów gospodarczych, samorządów, ale również organizacji pozarządowych, w tym głównie fundacji w zakresie pozyskania środków unijnych. W związku z tym należy te działania podjąć szybko i prowadzić konsekwentnie z udziałem zarządów ROD. Szczególnie należy polecać programy, których celem jest wykorzystywanie Odnawialnych Źródeł Energii. Biorąc pod uwagę pogodę w bieżącym roku i ostatnią suszę, zwłaszcza w dużych rodzinnych ogrodach działkowych, wskazane jest instalowanie tego typu urządzeń.

Prezydium Krajowej Rady PZD ten temat będzie na bieżąco monitorować, prezentować go na posiedzeniach plenarnych Krajowej Rady PZD oraz omawiać na naradach Prezesów i Dyrektorów Biur, a także będzie oczekiwało pisemnych informacji ze strony Okręgów w zakresie podejmowanych działań.

WICEPREZES
/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES
/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2015 roku

3. Stanowiska Marszałków Województw w odpowiedzi na wystąpienie Prezesa PZD w sprawie środków unijnych dla ROD

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

**Szanowny Pan
Eugeniusz Kondracki
Prezes
Polski Związek Działkowców**

Dotyczy: odpowiedzi na kwestie poruszone na XII Krajowym Zjeździe Delegatów Polskiego Związku Działkowców

W nawiązaniu do Państwa pisma z dnia 14 lipca br., zawierającego dokumenty o istotnym znaczeniu dla przyszłości rodzinnych ogrodów działkowych, uprzejmie informuję, iż zostały one wnikliwie przeanalizowane. Poniżej zamieszczono odniesienie do kwestii poruszonych w Stanowisku w sprawie wykorzystania środków z programów unijnych na potrzeby ogrodnictwa działkowego, z wyszczególnieniem priorytetów inwestycyjnych RPOWŚ na lata 2014-2020, w ramach których możliwe jest ubieganie się o dofinansowanie.

- Działania zmierzające do podnoszenia standardów ekologicznych otoczenia, ochrony środowiska przyrodniczego i składników przyrody, rozwój działalności edukacyjnej polegającej na prowadzeniu cyklicznych szkoleń dotyczących przede wszystkim edukacji ekologicznej, zasad funkcjonowania ekosystemów.

Dofinansowanie na tego typu przedsięwzięcia można uzyskać w ramach priorytetu inwestycyjnego 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę /działanie 4.5 Ochrona i wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo. Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie obszarów cennych przyrodniczo, w tym objętych formami ochrony przyrody (m.in. parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000). W związku ze zmniejszaniem się obszarów różnorodności biologicznej, wspierane będą także działania ukierunkowane na ochronę i poprawę warunków cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków na terenie województwa. Ponadto wsparcie ukierunkowano również na realizację inwestycji w zakresie tworzenia obiektów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich oraz inwestycji w infrastrukturę ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Dofinansowanie można także uzyskać na prowadzenie działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu.

- Rozwój infrastruktury służącej do pozyskiwania od-

nawialnych źródeł energii na potrzeby indywidualne wszystkich użytkowników danego ogrodu:

- wsparcie na realizację tego typu przedsięwzięcia można uzyskać w ramach Priorytetu inwestycyjnego 4a wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych / działanie 3.1 Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Jednakże Polski Związek Działkowców, który sklasyfikowany jest jako stowarzyszenie ogrodowe, nie znajduje się w kategoriach beneficjentów, którzy mogą uzyskać wsparcie w tym zakresie. Zgodnie z zapisami RPOWŚ 2014-2020 są to: jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST, przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym producenci rolno-spożywczy, uczelnie, związki i stowarzyszenia JST, podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, państwowe jednostki budżetowe, instytucje kultury.
- Rozwój infrastruktury na terenach wspólnych (zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni, budowy alejek, oświetlenia, placów zabaw), otwarcie części wspólnej ogrodów dla osób zamieszkujących otaczające tereny, współprace z gminami w tym zakresie, organizacje małych imprez integracyjnych na terenach wspólnych z władzami samorządowymi, prowadzenie lekcji ekologicznych dla dzieci i młodzieży:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9 b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich / Działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich, inwestycje będą nakierowane na działania, których wynikiem będzie rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Wsparcie będzie udzielane projektom wynikającym z Lokalnych Planów/Programów Rewitalizacji, dlatego

też działania rewitalizacyjne powinny być elementem całościowej wizji rozwoju miasta. Tego typu interwencje powinny mieć również charakter kompleksowy i zintegrowany oraz powinny posiadać wyraźną komplementarność z inwestycjami (w ramach EFS powinny być powiązane z integracją społeczną, zmniejszaniem ubóstwa oraz prowadzić do zwiększenia szans zatrudnienia). Projekty mogące ubiegać się o dofinansowanie w ramach niniejszego PI powinny polegać na przebudowie, adaptacji zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Elementem rewitalizacji mogą być również działania z zakresu kultury, które przyczyną się do poprawy spójności społecznej, dzięki umożliwieniu mieszkańcom zdegradowanych obszarów lepszego dostępu do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Mimo, że Polski Związek Działkowców, który sklasyfikowany jest jako stowarzyszenie ogrodowe, nie znajduje się w kategoriach beneficjentów, którzy mogą uzyskać wsparcie w tym zakresie (tj. jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu JST, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, jednostki administracji rządowej i instytucje kultury w ramach kompleksowych projektów koordynowanych przez JST), proponuję zweryfikować Lokalne Plany/Programy Rewitalizacji, w ramach których mogą być wpisane do realizacji interesujące Państwa działania w poszczególnych obszarach.

- Wsparcie finansowe na aktywizację osób starszych poprzez utworzenie dziennych domów opieki i klubów dla seniorów, które mogłyby jednocześnie spełniać funkcję uniwersytetu trzeciego wieku, bibliotek:

Dofinansowanie na tego typu przedsięwzięcia można uzyskać w ramach priorytetu inwestycyjnego 9 iv ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym / działanie 9.2 ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług

społecznych i zdrowotnych. Istotnym elementem interwencji jest bowiem podnoszenie jakości oraz zwiększanie dostępu do instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego systemu opieki nad osobami zależnymi (w tym m.in. osobom starszym). Priorytet zakłada deinstytucjonalizację opieki nad osobami zależnymi, poprzez rozwój alternatywnych form opieki. W jego ramach realizowane będą działania obejmujące, m.in. rozwijanie działalności placówek zapewniających opiekę dzienną i całodobową dla osób zależnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej (m.in. w formie rodzinnych domów pomocy) czy szkolenia dla opiekunów w zakresie opieki nad osobami zależnymi, w tym starszymi. Natomiast działania z zakresu edukacji osób starszych wchodzi w zakres przedsięwzięć priorytetu inwestycyjnego 10 iii wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności o kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji / działanie 8.2 Aktywne i zdrowe starzenie się. Interwencja priorytetu została właśnie skierowana na podniesienie poziomu udziału osób dorosłych w proces uczenia się przez całe życie, z położeniem akcentu na włączenie w ten proces osób z grup najbardziej niedoreprezentowanych (tj. osoby powyżej 50 roku życia, o niskich kwalifikacjach). Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż interwencja została ograniczona tylko do kształcenia w zakresie języków obcych i ICT, jako kompetencji na które zdiagnozowano największe zapotrzebowanie na rynku pracy.

Podsumowując zachęcam do zapoznania się z Harmonogramem naboru wniosków na 2015 r., który został zamieszczony na stronie internetowej <http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl>, w zakładce Skorzystaj / Zobacz ogłoszenia i wyniki naborów wniosków, jak również śledzenia informacji dotyczących RPOWŚ 2014-2020 na powyższej stronie.

Z up. Marszałka Województwa Świętokrzyskiego
Piotr Żołądek
Członek Zarządu

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie współpracy władz publicznych z Polskim Związkiem Działkowców dziękuję za przesłane wraz z nim dokumenty. Chciałbym podkreślić, że podzielam pogląd, iż rodzinne ogrody działkowe pełnią ważne funkcje społeczne, czego z pewnością każdy z nas doświadczył osobiście lub w kontaktach z rodziną i znajomymi.

W nawiązaniu do postulatu uwzględnienia potrzeb rodzinnych ogródków działkowych w programach finansowanych ze środków europejskich uprzejmie informuję, że negocjacje Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z Komisją Europejską zostały już zakończone. Zmiana zakresu jego interwencji, możliwa jedynie w bardzo ograniczonym zakresie, nie jest planowana w najbliższym czasie. Informacje na temat Programu, jak również roczne harmonogramy naborów wniosków o dofinansowanie dostępne są na stronie <http://rpo.14-20.warmia.mazury.pl/> oraz w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich, których adresy znajdują się na tej samej stronie.

Olsztyn, 12.08.2015

Marszałek Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 lipca 2015 r., dziękuję za przekazanie dokumentów przyjętych na XII Krajowym Zjeździe Delegatów Polskiego Związku Działkowców oraz deklarację udziału Związku, jako partnera społecznego, w pracach nad formułowaniem zapisów dokumentów strategicznych, mających na celu dobro mieszkańców Mazowsza.

Jednocześnie informuję, że Sejmik Województwa Mazowieckiego w 2013 roku uchwalił Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze. Dokument ten został opracowany przy

Warszawa, 5 sierpnia 2015 roku

Sz. P. Eugeniusz Kondracki
Prezes Polskiego Związku Działkowców
w Warszawie

Natomiast wypracowywane przez Samorząd Województwa kluczowe dla rozwoju regionu dokumenty są zawsze przedmiotem szerokich konsultacji społecznych. Strategia rozwoju województwa, o której wspomina Pan w piśmie, także. Choć prace nad jej kolejną edycją zostały już zakończone, pod koniec obecnego okresu programowania Samorząd Województwa przystąpi do kolejnej aktualizacji strategii. Do udziału w niej w ramach konsultacji już teraz zapraszam.

Ponadto Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego chętnie i aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi z regionu między innymi w ramach rocznych i wieloletnich programów współpracy, które są opracowywane wspólnie z reprezentacją tych organizacji. W jej ramach rokrocznie ogłaszamy otwarte konkursy ofert na wykonywanie zadań Samorządu przez organizacje pozarządowe. Zachęcam Państwa do śledzenia ich i włączenia się w tę współpracę. Wszystkie informacje i dokumenty dostępne są na stronie http://bip.warmia.mazury.pl/urzed_marszalkowski/415/Organizacje_Pozarządowe/.

Z poważaniem
Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezina

Pan Eugeniusz Kondracki
Prezes Polskiego Związku Działkowców

dużym zaangażowaniu partnerów społecznych, biorących udział w konsultacjach (dwa etapy). Wiele zgłoszonych uwag i propozycji znalazło odzwierciedlenie w tym dokumencie. Sformułowane cele w Strategii dają podstawę do realizacji istotnych inwestycji na Mazowszu. Część z nich realizowana będzie przy udziale środków unijnych.

W związku z rozpoczęciem wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, życzę Państwu realizacji projektów, które przyczynią się do rozwoju lokalnych społeczności i zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Z up. Marszałka Województwa Mazowieckiego
Leszek Ruszczyk
Wicemarszałek

V. REGULACJA STANU PRAWNEGO ROD Z ART. 76 USTAWY O ROD

1. Realizacja art. 76 ustawy o ROD przez Związek, samorządy i Skarb Państwa

Regulacja stanu prawnego gruntów ROD jest dla PZD od wielu lat zadaniem priorytetowym. Kolejną szansę do podjęcia działań w tym względzie, dały unormowania prawne zawarte w art. 76 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku. Zadanie to zostało również objęte programem działania PZD przyjętym przez XII Krajowy Zjazd Delegatów. W działaniach tych chodzi o to, aby w jak największej mierze uregulować stan prawny gruntów, gdyż taki stan zabezpiecza prawa działkowców i PZD, dla dalszego funkcjonowania ROD i jest gwarancją spełnienia warunków odszkodowawczych przy ewentualnej likwidacji. Chodzi także o skorzystanie z szansy jaką dała ustawa o ROD poprzez nabycie tytułu prawnego do gruntu, gdzie od lat PZD nie był w stanie wykazać się żadnym dokumentem.

Na podstawie unormowań prawnych wynikających z art. 76 ustawy o ROD, PZD ma możliwość uzyskania prawa użytkowania do terenów zajmowanych przez ROD w formie decyzji i ujawnienie tego prawa w księgach wieczystych.

Jest to możliwe wyłącznie w odniesieniu do gruntów ROD, będących własnością jednostek samorządu terytorialnego bądź Skarbu Państwa oraz spełniających jedną z przesłanek wymienionych w art. 76 ust.1 pkt. 1-4 ustawy.

Do nabycia tego prawa prowadzi zaistnienie jednej z przesłanek:

1. zgodność funkcjonowania ROD z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (w dniu wejścia w życie ustawy – 19.01.2014 r.,
2. związek nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa z organizacją ogrodu i 30-letni okres zajmowania tej nieruchomości przez działkowców,
3. związek komunalizacji nieruchomości z funkcjonowaniem na niej ogrodu i 30-letni okres zajmowania tej nieruchomości przez działkowców,
4. posiadanie przez ogród lokalizacji stałej bądź naby-

cie statusu ogrodu stałego na podstawie ustawy z dnia 6 maja 1981r. o pracowniczych ogrodach działkowych

W ramach tych przesłanek PZD inicjuje postępowania, w których organy administracji badają, czy ogród spełnia wyżej wymienione przesłanki. Jeżeli tak, to mają obowiązek wydać decyzje potwierdzającą prawa PZD do terenu. Wiele zależy więc od tego, czy uda się wykazać spełnienie przesłanek określonych w ustawie.

Od wejścia w życie ustawy o ROD (19.01.2014 r.) temat regulacji stanu prawnego gruntów ROD z zastosowaniem art. 76 był wielokrotnie podejmowany. W dniu 12 lutego 2014 r. Prezydium Krajowej Rady PZD przyjęło uchwałę nr 21/2014 w sprawie wytycznych do art. 75 i 76 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych. Przyjęte w niej rozwiązania systemowe, wskazały na konieczne, wspólne działania wszystkich struktur PZD. Działania te są też na bieżąco monitorowane przez KR PZD, a informacje publikowane między innymi w Biuletynie Informacyjnym (ostatnia publikacja w nr 3/15 wg stanu na dzień 31.05.15 r) oraz na stronie internetowej PZD. W sprawie już dwukrotnie wypowiedziała się Krajowa Rada PZD i podjęła w tym temacie stanowiska w dniu 25 września 2014 r. oraz 26 lutego 2015 r. Zagadnienie było również omawiane podczas narady prezesów i dyrektorów biur w dniu 7 i 8 maja 2015 r., po której okręgi były zobowiązane do zintensyfikowania działań, w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76.

Zważywszy na fakt, że ustawodawca przewidział dwuletni okres (tj. do 19 stycznia 2016 r.) na ewentualną likwidację ROD na podstawie art. 75 ustawy o ROD, które nie spełniają kryteriów określonych w art. 76 ustawy a stanowiących przesłankę do uregulowania stanu prawnego gruntów ROD, działania w tym zakresie są tak bardzo istotne.

Tabela nr 1 „Realizacja przez OZ PZD regulacji stanu prawnego całości/części ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD” w poszczególnych okręgach wg stanu na dzień 31.07.2015 r.

Lp.	OZ PZD	ROD, które wg OZ PZD kwalifikują się do zastosowania art. 76 ustawy o ROD			Złożone wnioski przez OZPZD o regulację stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD						Uzyskanie decyzji o nabycie użytkowania				Wpis do KW		
		Liczba ROD	Ogółem powierz. ROD (w ha)	Liczba działek rodzinnych	Całość ROD – liczba	Część ROD – liczba	Ilość ROD ogółem	Powierzchnia ROD	Liczba działek rodzinnych	% powierz. ROD bez tytułu prawnego do powierz. podlegającej regulacji	Liczba ROD	Powierzchnia ROD (w ha)	% ROD podlegająca regulacji	% pow. podlegającej regulacji	Liczba ROD	Powierzchnia ROD w ha	% pow. podlegającej regulacji
1.	Bydgoszcz	49	281,8011	5675	38	11	49	281,8011	5675	100%	21	93,5929	42,9%	21	73,6746	33,2%	26,1%
2.	Częstochowa	18	77,6741	1291	11	7	18	77,6741	1291	100%	12	49,0244	66,7%	12	32,0561	63,1%	41,3%
3.	Elbląg	1	0,8560	21	0	1	1	0,8560	1	100%	0	0,0000	0,0%	0	0,0000	0,0%	0,0%
4.	Gdańsk	89	694,1836	16577	32	11	43	293,9162	6777	42%	8	38,5017	9,0%	8		5,5%	0,0%
5.	Gorzów Wilkp.		uregulowany														
6.	Kalisz	57	335,7699	7355	44	3	47	288,7574	6445	86%	19	127,7368	33,3%	19	9,7091	38,0%	2,9%
7.	Koszalin	14	75,3786	1813	5	8	13	73,7173	1774	98%	12	72,4173	85,7%	12	71,2854	96,1%	94,6%
8.	Legnica		uregulowany														
9.	Lublin	100	677,6630	16370	62	11	73	519,0523	12583	77%	21	139,1537	21,0%	21	13,3649	20,5%	2,0%
10.	Łódzki	89	421,0967	10248	14	1	15	49,9939	1153	12%	2	2,9252	2,2%	2		0,7%	0,0%
11.	Małopolski	144	719,5233	16387	65	14	79	399,4942	9193	56%	3	18,8046	2,1%	3		2,6%	0,0%
12.	Mazowiecki	336	2167,0000	56950	153	5	158	1291,0497	30105	60%	15	152,6109	4,5%	15	44,3976	7,0%	2,0%
13.	Opolski	33	182,3856	4236	8	24	32	180,9202	4174	99%	17	82,8059	51,5%	17	51,9531	45,4%	28,5%

Lp.	OZ PZD	ROD, które wg OZ PZD kwalifikują się do zastosowania art. 76 ustawy o ROD			Złożone wnioski przez OZPZD o regulację stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art., 76 ustawy o ROD							Uzyskanie decyzji o nabycie użytkowania				Wpis do KW	
		Liczba ROD	Ogółem powierz. ROD (w ha)	Liczba działek rodzinnych	Całość ROD – liczba	Część ROD – liczba	Ilość ROD ogółem	Powierzchnia ROD	Liczba działek rodzinnych	% powierz. ROD bez tytułu podlegającej regulacji	Liczba ROD	Powierzchnia ROD (w ha)	% ROD podlegająca regulacji	% pow. podlegającej regulacji	Liczba ROD	Powierzchnia ROD w ha	% pow. podlegającej regulacji
14.	Piła	7	8,0492	246	0	6	6	7,8553	246	98%	1	0,6433	14,3%	1	0,6433	8,0%	0,0%
15.	Podkarpacki	34	88,3094	1721	4	29	33	85,4282	1675	97%	3	7,0512	8,8%	3	7,0512	8,0%	0,0%
16.	Podlaski	6	17,4882	380	3	3	6	14,1658	380	81%	3	5,1587	50,0%	3	5,1587	29,5%	29,5%
17.	Poznań	98	787,4310	15386	71	20	91	787,4310	15386	100%	32	167,9637	32,7%	32	167,9637	21,3%	2,2%
18.	Ślupsk	2	6,7439	125	0	2	2	6,7439	125	100%	1	2,4795	50,0%	1	2,4795	36,8%	0,0%
19.	Sudecki	6	19,9885	358	0	6	6	19,9885	358	100%	4	10,0647	66,7%	4	10,0647	50,4%	50,4%
20.	Szczecin	80	1033,5920	19818	18	25	43	432,2148	8897	42%	4	19,9313	5,0%	4	19,9313	1,9%	1,0%
21.	Śląski	502	2759,4590	63220	208	74	282	1659,7643	38107	60%	26	84,9851	5,2%	26	84,9851	3,1%	0,4%
22.	Świętokrzyski	13	47,8852	1243	8	5	13	47,8852	1243	100%	1	3,1000	7,7%	1	3,1000	6,5%	0,0%
23.	Toruńsko-Włocł.	65	124,1824	2573	17	40	57	104,7268	2154	84%	3	11,9683	4,6%	3	11,9683	9,6%	0,0%
24.	Warmińsko-Maz.	15	168,2021	3514	8	5	13	160,4403	3274	95%	5	15,4394	33,3%	5	15,4394	9,2%	0,0%
25.	Wrocław	53	323,2395	8162	23	30	53	323,2395	8162	100%	1	5,8570	1,9%	1	5,8570	1,8%	0,0%
26.	Zielona Góra	3	0,2611	7	0	3	3	0,2611	7	100%	5		0,0%	5		0,0%	0,0%
		1814	10973,0025	253122	792	344	1136	7107,3771	159205	65%	214	1112,2156	11,8	214	1112,2156	10,1	3,20

Z danych przekazanych przez OZ wynika, że na dzień 31.07.2015 r. regulacją stanu prawnego gruntów ROD przedstawia się następująco :

- wytypowano 1814 ROD o nieregulowanym stanie prawnym, które kwalifikują się do zastosowania art.76 ust. o ROD. Dotyczy to powierzchni 11018 ha, na której usytuowanych jest 253.676 działek rodzinnych.,
- złożono wnioski do właścicieli gruntów (gmin/Skarbu Państwa) o regulację stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD w odniesieniu do 1136 ROD (792 w całości i 344 w części). Wnioski dotyczą powierzchni 7107 ha, co stanowi 65% ogółu powierzchni wytypowanej do uregulowania. Większość wniosków zostało złożonych do gmin (gminy 5810 ha, Skarb Państwa 1297 ha),
- w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD działania podjęły 24 okręgi,
- z uwagi na uregulowany stan prawny do gruntów ROD działań w powyższym zakresie nie podjęły 2 OZ: Gorzów Wielkopolski, Legnica,
- pozytywne działania ustawy o ROD, poprzez ustanowienie na rzecz PZD prawa użytkowania odnotowano w stosunku do 214 ROD o łącznej powierzchni 1112 ha, co stanowi 10 % ogółu powierzchni podlegającej regulacji, z czego 351 ha znalazło już potwierdzenie poprzez wpis tego prawa w księdze wieczystej, kolejne oczekują na wpis,
- w **100%** do wytypowanej powierzchni podlegającej regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD, wnioski złożyły następujące okręgi: **bydgoski, elbląski częstochowski, poznański, słupecki, sudecki, świętokrzyski, wrocławski, zielonogórski**, przy czym w OZ: Elbląg, Sępólno i Zielona Góra regulacja dotyczy niewielkiej powierzchni ROD;
- w **80%-99%** wnioski złożono w OZ: Kalisz (86%), Koszalin (98%), Opole (99%), Piła (98% - niewielka powierzchnia wymagająca regulacji), Rzeszów (97%), Toruńsko-Włocławski (84%), Warmińsko-Mazurski 95%), Podlaski (81%);
- w **60%-79 %** wnioski złożono w OZ: Lublin (77%), mazowiecki (60%),śląski (60%);
- **poniżej 60%** wnioski złożono w OZ: Gdańsk (42%), Łódź (**12% – bardzo znikome działanie okręgu**), Kraków (56%), Szczecin (42%).
- PZD uzyskał potwierdzenie prawa użytkowania w formie decyzji w stosunku do 214 ROD o ogólnej powierzchni 1112 ha. Znaczne efekty w tym zakresie odnotowano w następujących OZ: Bydgoszcz (33%), Częstochowa (63%), Kalisz(38%), Koszalin (96%), Lublin (20 %), Opole (45%), Podlaski (29%), Poznań (22%), Sępólno (36%), Sudecki (50%).

Tabela nr 2 „Wykaz ROD, którym na wniosek PZD ustanowiono prawo użytkowania na podstawie art. 76 ustawy o ROD”, prezentuje skuteczne rozstrzygnięcia właścicieli gruntów (gmin/Skarbu Państwa), którzy w drodze postępowań administracyjnych potwierdzili w formie decyzji prawo PZD do gruntów użytkowanych przez ROD.

WYKAZ ROD
którym na wniosek PZD ustanowiono prawo użytkowania
w oparciu o art. 76 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD (na dzień 31.07.2015 r.)

Lp.	OZ PZD	Lp.	Nazwa ROD	Miejscowość	Powierz. ha	Gmina/Skarb Państwa
1	BYGDOSZCZ	1	Befana	Bożenkowo	10,1740	Osielsko
		2	Borowianka	Tuchola	1,9261	Tuchola
		3	Budowlani	Bożenkowo	9,0811	Osielsko
		4	Gajówka	Bydgoszcz	4,1411	Bydgoszcz
		5	Chmielniki	Prądocin	4,1500	Nowa Wielka Wieś
		6	Koniczynka	Barcin	1,7647	Barcin
		7	Kościuszki	Bydgoszcz	2,6990	Bydgoszcz
		8	Energetyk	Bożenkowo	17,3960	Osielsko
		9	Okucia Meblowe	Bydgoszcz	1,2429	Bydgoszcz

		10	Nasycalnia	Solec Kujawski	4,0040	Solec Kujawski
		11	Pałuczanka	Żnin	3,2800	Żnin
		12	Pod Borem	Prądocin	7,0215	Skarb Państwa
		13	Pod Orłem	Prądocin	5,3899	Nowa Wielka Wieś
		14	Pod Murowańcem	Murowaniec	5,2451	Skarb Państwa
		15	Półko	Pieczyska	1,9848	Skarb Państwa
		16	Sasanka	Kcynia	0,8215	Skarb Państwa
		17	Rekreacja	Tryszczyn	3,1000	Koronowo
		18	Stokrotka	Świecie	1,4753	Świecie
		19	Szuwarek	Prądocin	1,2600	Nowa Wielka Wieś
		20	Zacisze	Bożenkowo	6,3268	Osielsko
		21	Zofiówka	Inowrocław	1,1091	Skarb Państwa
	Razem	21			93,5929	
2	CZĘSTOCHOWA	1	Aniołów	Częstochowa	1,2453	Częstochowa
		2	Koniczynka	Częstochowa	3,4265	Częstochowa
		3	Częstochowianka	Częstochowa	1,2993	Częstochowa
		4	Lompy	Woźniki	0,7254	Skarb Państwa
		5	1-go Maja	Częstochowa	1,7066	Częstochowa
		6	Mickiewicza	Częstochowa	11,1098	Skarb Państwa
		7	Malwa	Częstochowa	0,5966	Częstochowa
		8	Narutowicza	Częstochowa	3,9124	Częstochowa
		9	Park Piastów	Częstochowa	2,5415	Częstochowa
		10	Pokój	Częstochowa	3,8336	Częstochowa
		11	Przyjaźń	Częstochowa	17,9341	Częstochowa
		12	Tysiąclecia	Częstochowa	0,6933	Częstochowa
	Razem	12			49,0244	
3	GDAŃSK	1	Sucharskiego	Wejherowo	0,7938	Wejherowo
		2	Kotwica	Gdynia	12,7516	Skarb Państwa
		3	Budowlani	Chojnice	0,2708	Chojnice
		4	Żwirki i Wigury	Pruszcz Gd.	13,3262	Skarb Państwa
		5	Zgoda	Gdańsk	5,2297	Gdańsk
		6	E. Orzeszkowej	Gdańsk	4,9596	Gdańsk
		7	Artes	Gdańsk	0,8548	Gdańsk
		8	Polanki	Gdańsk	0,3152	Gdańsk
	Razem	8			38,5017	
4	KALISZ	1	Bonanza	Kalisz	3,0988	Kalisz
		2	Ceramik	Kalisz	2,0487	Kalisz
		3	Dziewiarz	Kalisz	7,1314	Skarb Państwa

		4	Energetyk II	Konin	8,1283	Skarb Państwa
		5	Gwarek	Konin	5,5832	Skarb Państwa
		6	Kolejarz	Ponętów Górny	1,4900	Skarb Państwa
		7	Kolejarz	Ostrów Wlkp.	9,9428	Ostrów Wlkp.
		8	1000-lecia Państwa	Kalisz	4,7232	Kalisz
		9	Malinka	Turek	7,1521	Turek
		10	Mickiewicza	Kalisz	6,5460	Kalisz
		11	Mimoza	Kalisz	1,8233	Kalisz
		12	22 lipca	Ostrów Wlkp.	29,8602	Ostrów Wlkp.
		13	Na Skarpie	Kalisz	3,4756	Kalisz
		14	Nad Zalewem	Ruszków k/Koła	7,9500	Kościelec
		15	Orłowiec	Kalisz	1,7299	Kalisz
		16	Radość Transportowca	Turek	3,3058	Turek
		17	Relaks	Koło	9,7091	Skarb Państwa
		18	Włóknarz I	Turek	2,9384	Turek
		19	Wspólnota	Turek	11,1000	Skarb Państwa
	Razem	19			127,7368	
5	KOSZALIN	1	Budowlani	Kołobrzeg	5,7300	Kołobrzeg
		2	Fałata	Koszalin	3,0045	Koszalin
		3	Flora	Szczecinek	2,3500	Szczecinek
		4	Gierczak	Koszalin	15,0125	Skarb Państwa
		5	Gierczak	Kołobrzeg	1,1319	Kołobrzeg
		6	Gierczak	Białogard	0,6677	Białogard
		7	Ikar	Mirosławiec	11,0156	Skarb Państwa
		8	Kolejarz	Koszalin	4,6977	Koszalin
		9	Kolejarz	Szczecinek	2,6624	Szczecinek
		10	Mickiewicza	Czaplinek	9,2877	Czaplinek
		11	Sienkiewicza	Szczecinek	14,1530	Szczecinek
		12	Urzędowy	Drawsko-Pomor.	2,7043	Drawsko-Pomorskie
	Razem	12			72,4173	
6	LUBLIN	1	Akademicki	Elizówka	1,7022	Lublin
		2	Bluszczowa	Lublin	1,2945	Lublin
		3	Bratek	Dąbrowica	6,2600	Jastków
		4	Dąbrówka	Dąbrowica	4,4200	Jastków
		5	Harnaś	Lublin	1,7902	Jastków
		6	Kosmowskiej	Lublin	1,7394	Lublin
		7	Maki	Lublin	16,0880	Lublin
		8	Młynarz	Lublin	7,0808	Lublin

		9	Piastowski	Lublin	1,9961	Lublin
		10	Pionier	Lublin	8,1998	Lublin
		11	Podzamcze	Lublin	34,3287	Lublin
		12	Polna	Włodawa	4,0095	Włodawa
		13	Relaks	Włodawa	10,2178	Włodawa
		14	Relaks	Zamość	7,0946	Włodawa
		15	Robotnik	Lublin	2,7100	Lublin
		16	Rumianek	Lublin	1,5532	
		17	St. Staszica	Hrubieszów	8,2263	Hrubieszów
		18	Teresa	Terespol	8,8292	Skarb Państwa
		19	Traktorek	Lublin	2,9100	Lublin
		20	Tulipan	Lublin	5,1586	Skarb Państwa
		21	Wąskotorowiec	Hrubieszów	3,5448	Hrubieszów
	Razem	21			139,1537	
7	ŁÓDZKI	1	Danuta	Radomsko	1,0184	Radomsko
		2	Kopiec	Radomsko	1,9068	Radomsko
	Razem	2			2,9252	
8	MAŁOPOLSKI	1	Krokus	Miechów	1,6013	Miechów
		2	Miechowity	Miechów	7,5433	Miechów
		3	Włosań	Włosań	9,6600	Mogilany
	Razem	3			18,8046	
9	MAZOWIECKI	1	CPN	Wola Mrokowska	2,4100	Skarb Państwa
		2	Granica	Granica	8,9600	Michałowice
		3	Konik	Konik Stary	4,1400	Mińsk Mazowiecki
		4	Kamelonka	Kozienice	3,6563	Kozienice
		5	Komorów	Komorów	38,6500	Michałowice
		6	Krubin	Ciechanów	0,4603	Ciechanów
		7	Okuniew-Aronia	Okuniew	17,5700	Halinów
		8	Peonia	Michałów- Reginów	4,8706	Wieliszew
		9	Polana	Kuleszówka	2,7700	Piaseczno
		10	Semafor	Piastów	1,5430	Skarb Państwa
		11	Sona	Ciechanów	40,2576	Ciechanów
		12	Współpraca	Łomianki	13,6289	Łomianki
		13	Wisienka	Nadarzyn	6,8600	Nadarzyn
		14	Żabi Raj	Stara Wieś	1,7900	Nadarzyn
		15	Transportowiec	Stefanowo	5,0442	Lesznowola
	Razem	15			152,6109	

10	OPOLSKI	1	1-go maja	Ozimek	0,2140	Ozimek
		2	40-lecia	Strzelce Opolskie	0,2856	Strzelce Opolskie
		3	Brzeg	Brzeg	1,0215	Brzeg
		4	Ceramik	Tułowice	0,2966	Tułowice
		5	Działkowiec Polski	Opole	24,2606	Opole
		6	Hutnik	Zawadzkie	16,3512	Zawadzkie
		7	Kolejarz	Prudnik	2,6700	Skarb Państwa
		8	Kolejarz	Kluczbork	2,6011	Kluczbork
		9	Malwa	Gorzów Śląski	1,4643	Gorzów Śląski
		10	Metalchem	Kędzierzyn Koźle	1,8464	Kędzierzyn Koźle
		11	Przyszłość	Namysłów	12,7221	Namysłów
		12	Przyszłość	Grodków	1,5315	Skarb Państwa
		13	Relaks	Kędzierzyn Koźle	2,1643	Kędzierzyn Koźle/SP
		14	Szaniec	Opole	0,8062	Opole
		15	Synteza	Kędzierzyn Koźle	1,6392	Kędzierzyn Koźle
		16	Zgoda	Biała	1,1794	Biała
		17	Złocień	Niemodlin	1,7519	Niemodlin
	Razem	17			82,8059	
11	PIŁA	1	Wachowiaka	Wągrowiec	0,6433	
	Razem	1			0,6433	
12	PODKARPACKI	1	Relax	Nowa Sarzyna	0,8437	Nowa Sarzyna
		2	Szron	Dębica	5,9421	Dębica
		3	Wieniawskiego	Rzeszów	0,2654	Rzeszów
	Razem	3			7,0512	
13	PODLASKI	1	Drzewiarz	Czarna Białostocka	2,6213	Skarb Państwa
		2	Marii Skłodowskiej	Białystok	1,3902	Białystok
		3	Wojska Polskiego	Białystok	1,1472	Białystok
	Razem	3			5,1587	
14	POZNAŃ	1	Bielniki	Poznań	0,2564	Poznań
		2	Chemik	Luboń	3,9256	Poznań
		3	Dębinka	Poznań	3,9151	Poznań
		4	Drzymały	Poznań	2,0173	Poznań
		5	HCP-4	Poznań	4,0785	Poznań
		6	Kolejarz Dębiec	Poznań	0,6392	Poznań
		7	Kopczyńskiego	Poznań	1,3979	Poznań
		8	Leszczyńskiego	Leszno	12,5617	Leszno
		9	Lotnictwa Polskiego	Poznań	8,5458	Poznań
		10	Mazurka	Poznań	19,2816	Poznań

		11	Moniuszki	Poznań	1,1105	Poznań
		12	Mickiewicza	Poznań	1,4364	Poznań
		13	Na Glince	Kostrzyn	5,6900	Kostrzyn
		14	Nad Stawem	Poznań	5,8866	Poznań
		15	Olszynka	Poznań	2,4926	Poznań
		16	Palacza	Poznań	0,0051	Poznań
		17	Paszkowiaka	Poznań	9,4020	Poznań
		18	Pod Lipami	Poznań	31,3910	Poznań
		19	Pod Kasztanami	Poznań	4,4956	Poznań
		20	Pomet	Poznań	5,9149	Poznań
		21	Przylesie	Poznań	1,0670	Poznań
		22	Przyłuskiego	Poznań	1,3741	Poznań
		23	Relaks	Poznań	6,4429	Poznań
		24	Roosevelta	Poznań	4,4963	Poznań
		25	Sawickiej	Kostrzyn	3,4600	Kostrzyn
		26	Strugarka	Poznań	3,4224	Poznań
		27	Światły	Szamotuły	1,0772	Szamotuły
		28	Tramwajarz	Poznań	2,9976	Poznań
		29	Zacisze	Poznań	5,0481	Poznań
		30	Zakątek	Poznań	7,7417	Poznań
		31	Zjednoczeni	Poznań	4,4678	Poznań
		32	Żwirki i Wigury	Poznań	1,9248	Poznań
	Razem	32			167,9637	
15	SŁUPSK	1	Zjednoczenie	Słupsk	2,4795	Słupsk
	Razem	1			2,4795	
16	SUDECKI	1	Mieszko	Wałbrzych	4,4285	Wałbrzych
		2	Predom Termet	Świebodzice	1,9750	Świebodzice
		3	Stokrotka	Świdnica	2,6686	Świdnica
		4	Trojan	Lądek Zdrój	0,9926	Lądek Zdrój
	Razem	4			10,0647	
17	SZCZECIN	1	Kochanowskiego	Szczecin	3,0101	Trzebiatów
		2	Konopnickiej	Stargard Szczeciń.	8,9384	Stargard Szczeciński
		3	XXX-lecia	Szczecin	1,1140	Szczecin
		4	Relaks	Mrzeżyno	6,8688	Trzebiatów
	Razem	4			19,9313	
18	ŚLĄSKI	1	1-go Maja	Łaziska Górne	2,0970	Skarb Państwa
		2	Beskid	Bielsko-Biała	5,1409	BielskoBiała/SP
		3	Jaśmin	Bytom	4,1725	Bytom

		4	Jedność Robotnicza	Bytom	1,5893	Bytom
		5	Jedność	Chorzów	1,9870	Chorzów
		6	Kolejarz	Mikołów	1,1442	Mikołów
		7	Kolejarz	Bielsko-Biała	3,2066	Bielsko Biała
		8	Konwalia	Chorzów	5,4763	Chorzów
		9	KWK Polska	Chorzów	5,3252	Chorzów
		10	Kościuszki	Chorzów	11,1783	Chorzów
		11	Lipnik	Bielsko-Biała	1,8619	Bielsko-Biała
		12	Matecznik	Bielsko Biała	0,1081	BielskoBiała
		13	Miłość	Rydułtowy	1,9597	Rydułtowy
		14	Niedźwiedziniec	Chorzów	0,0054	Chorzów
		15	Owoc Naszej Pracy	Pszczyna	9,0960	Pszczyna
		16	Pod Wierzbami	Bytom	6,3206	Bytom
		17	Porzeczka	Bielsko-Biała	5,3827	Chorzów
		18	Powstaniec	Chorzów	3,2111	Chorzów
		19	Przyjaźń	Omontowice	2,4752	Omontowice
		20	Przyszłość	Zawiercie	2,7823	Zawiercie
		21	Pstrowskiego	Bytom	0,3179	Bytom
		22	Stokrotka	Chorzów	4,4548	Chorzów
		23	Stokrotka	Bielsko Biała	0,7149	Bielsko-Biała
		24	Sikorskiego	Chorzów	1,0736	Chorzów
		25	Zygmunt	Bytom	0,0851	Bytom
		26	Zorza	Ruda Śląska	3,8185	Skarb Państwa
	Razem	26			84,9851	
19	ŚWIĘTOKRZYSKI	1	Bratek	Rudki	3,1000	Nowa Słupia
	Razem	1			3,1000	
20	TORUŃ. - WŁOCL.	1	Chemik	Grudziądz	0,1101	Grudziądz
		2	Jedność	Kowalewo Pom.	11,8010	Kowalewo Pom.
		3	Świt	Grudziądz	0,0572	Grudziądz
	Razem	3			11,9683	
21	WARMIŃ.-MAZUR.	1	Mamry	Węgorzewo	3,8940	Skarb Państwa
		2	Nowość	Dąbrówno	1,9300	Skarb Państwa
		3	Semafor	Olsztyn	4,3237	Olsztyn
		4	Tulipan	Orzysz	0,8423	Skarb Państwa
		5	Witaminy	N.M Lubawskie	4,4494	N.M. Lubawskie
	Razem	5			15,4394	
22	WROCLAW	1	Relaks	Oleśnica	5,8570	Oleśnica
	Razem	1			5,8570	
	ŁĄCZNIE	214			1112,2156	

Z prezentowanych danych wynika, że na dzień 31.07.2015r, PZD uzyskał potwierdzenie prawa użytkowania do nieruchomości na których usytuowane są 214 ogrody o powierzchni 1112 ha. Stanowi to 10% ogółu powierzchni wymagającej uregulowania stanu prawnego ROD, a w stosunku do złożonych przez PZD wniosków stanowi to 15,6% powierzchni ROD. Z tego wynika, że większość wniosków przekazanych przez Związek do właścicieli gruntów pozostaje jeszcze nie rozpatrzona.

W zakresie nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa – starostowie, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej potwierdzili prawa PZD do powierzchni obejmującej obszar 160,6105 ha. Natomiast w zakresie nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego- organy wykonawcze tych jednostek (dla gmin – prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, dla powiatów- starostowie, dla województw- marszałkowie województw), potwierdzili prawo użytkowania PZD do powierzchni obejmującej obszar 951,6051 ha.

Na uwagę zasługuje fakt, że **skuteczne działania w tym względzie podjęły między innymi władze następujących gmin i miast:** Poznania, Lublina, Białegostoku, Kalisza, Częstochowy, Osielska, Turka, Szczecinka, Kołobrzegu, Koszalina, Włodawy, Hrubieszowa, Miechowa, Mogilan, Michałowic, Ciechanowa, Nadarżyna, Halinowa, Opola, Bytomia, Chorzowa Bielsko-Białej.

Natomiast **brak działań występuje między innymi ze strony następujących miast:** Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Katowic, Gdańska, Łodzi, Szczecina, Bydgoszczy, Rzeszowa, Przemyśla, Torunia, Włocławka, Grudziądz, Płocka, Gliwic, Zabrza, Sosnowca.

Wśród miast na szczególną uwagę zasługuje miasto Warszawa, które dotychczas nie wydało żadnej decyzji potwierdzającej na rzecz PZD tytułu prawnego, wręcz nie wszczynając postępowań a złożono 77 wniosków. Natomiast zażądało od PZD składania wniosków na opracowanym

przez miasto wniosku i załączania szeregu dokumentów do wniosku, o których nic nie mówi się w ustawie o ROD. Mimo powołanego z inicjatywy OZM Zespołu ds. współpracy Miasta Stołecznego Warszawy z rodzinnymi ogrodami działkowymi, który przede wszystkim miał zajmować się realizacją art. 76 ustawy o ROD, działania miasta w tym względzie są mierne. W stosunku do władz miasta Warszawy, zostały przez OZM PZD złożone na podstawie art.37 k.p.a. zażalenia na nierozpoznanie wniosków z art. 76 ustawy o ROD w ustawowym terminie. Celem było aby organ wyższego stopnia, na skutek złożonego zażalenia wyznaczył Prezydentowi m.st. Warszawy nowy termin na załatwienie sprawy. SKO w Warszawie w dniu 29 lipca br., wydało postanowienie, którym zobowiązuje organ- Prezydenta m.st. Warszawy do podjęcia czynności w formie prawem przewidzianej w terminie najpóźniej do dnia 31.08.2015 r.

OZ PZD we Wrocławiu oczekuje na działania Gminy Miejskiej Wrocław, gdyż Prezydent nie wydał dotychczas żadnej decyzji, a złożono 43 wnioski. OZ przeprowadził rozmowy, złożył wymagane dokumenty, w tym te które dodatkowo wymagał organ. W 28 przypadkach od złożenia wniosku minął rok a sprawa nie została sfinalizowana. OZ uznał to działanie za celowe przewlekane postępowanie i złożył 11 zażaleń do SKO.

OZ Sudecki wniósł zażalenie do SKO na działania Prezydenta Miasta Jelenia Góra, gdyż nie podejmuje działań, w celu wydania przez organ w ramach nadzoru postanowienia o wyznaczeniu terminu na załatwienie sprawy.

Dla wszystkich struktur Związku najważniejszym dzisiaj pozostaje objęcie regulacją prawną na podstawie art. 76 wszystkich terenów ROD, które spełniają te kryteria. Poniżej prezentujemy stanowiska Prezydium KR PZD i Krajowej Rady PZD, w których określono zadania priorytetowe i zwrócono na konieczność ich zintensyfikowania.

MK

2. Stanowisko Prezydium KR PZD

Stanowisko

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 26 sierpnia 2015 r.

w sprawie priorytetowych zadań dla struktur PZD w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych

Prezydium Krajowej Rady PZD, po zapoznaniu się z dotychczasową realizacją regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD oraz uwzględniając stanowisko Krajowej Rady PZD w tej sprawie przyjmuje następujące priorytetowe zadania do realizacji przez struktury Związku:

Objęcie przez OZ PZD regulacją stanu prawnego wszystkich ROD, które spełniają przesłanki określone w art. 76 ustawy o ROD poprzez niezwłoczne złożenie stosownych wniosków do właścicieli gruntów (gmin/ Skarbu Państwa). Aby wywiązać się z zadania OZ PZD, które nie złożyły dotychczas wszystkich wniosków win-

ny przyjąć własne harmonogramy pracy, należycie wykorzystując zasoby personalne okręgu oraz korzystając z pomocy aktywu społecznego.

Podjęcie szczególnie pilnych prac w tym względzie przez następujące OZ PZD: w Łodzi, w Gdańsku, w Warszawie, w Krakowie, w Szczecinie, w Katowicach, w Lublinie, gdyż uwzględniając dotychczasowy niski poziom realizacji i wielkość zadania, zagrożenie złożenia w wymaganym terminie wniosków do wszystkich ROD jest największe. Okręgi te winny w okresach dwutygodniowych składać do KR PZD informacje o podejmowanych działaniach i rezultatach.

Podjęcie przez przedstawicieli OZ PZD rozmów z władzami jednostek samorządów terytorialnych i starostami reprezentującymi Skarb Państwa mających na celu przedstawienie problemu regulacji stanu prawnego gruntów ROD oraz argumentów prawnych, społecznych i oczekiwań działkowców w tym względzie. Rozmowy te są niezbędne, gdyż rozpatrywanie wniosków i wydawanie decyzji potwierdzających na rzecz PZD prawo użytkowania jest na bardzo niskim poziomie. Należy ustalić przyczyny wpływające na przedłużający się proces decyzyjny władz.

Do działań i rozmów w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD należy włączyć zarządy ROD oraz zainteresować radnych celem uzyskania ich poparcia dla PZD i przyspieszenia działań. W te działania można również włączyć posłów i senatorów. W szczególności, że znajdujemy się przed wyborami parlamentarnymi.

Podjęcie przez OZ PZD działań odwoławczych poprzez składanie zażaleń do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we wszystkich nieuzasadnionych przypadkach przedłużania lub niepodejmowania postępowania przez odpowiednie organy w celu rozpatrzenia

wniosku i wydania decyzji na rzecz PZD.

Traktowanie zagadnienia regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku, jako zadania priorytetowego zabezpieczającego prawa PZD i działkowców.

Prezydium Krajowej Rady PZD stwierdza, że dotychczasowy poziom złożenia wniosków przez OZ jest niezadawalający. W skali kraju zostały złożone wnioski w stosunku do 65% powierzchni podlegającej regulacji. Niektóre OZ mają w tym względzie wiele jeszcze do zrobienia.

Prezydium KR PZD stwierdza także, że stopień realizacji już złożonych wniosków przez odpowiednie władze jest bardzo niski. Szczególnie ma to znaczenie wobec faktu, że ustawodawca przewidział dwuletni okres na ewentualną likwidację ogrodów na podstawie art. 75 ustawy o ROD, które nie spełniają kryteriów wymaganych do regulacji stanu prawnego. Zatem do 19 stycznia 2016 roku, kiedy mija ten czas pozostało aktualnie niespełna pięć miesięcy, więc działania należy na wszystkich płaszczyznach maksymalnie zintensyfikować, aby zabezpieczyć prawnie jak największą liczbę ROD.

Prezydium Krajowej Rady PZD stwierdza, że nie ma przyzwolenia na zmarnowanie szansy, jakie w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD daje ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku.

Prezydium Krajowej Rady PZD ten temat będzie na bieżąco monitorować, prezentować go na posiedzeniach plenarnych Krajowej Rady PZD oraz omawiać na naradach a także będzie oczekiwało pisemnych informacji ze strony Okręgów w zakresie podejmowanych działań i rezultatów.

WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2015 roku

3. Stanowisko KR PZD

Stanowisko KR PZD w sprawie zintensyfikowania działań w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD

Polski Związek Działkowców niezwłocznie od wejścia w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku, podjął działania w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD. Było to konieczne, gdyż PZD nie do wszystkich terenów rodzinnych ogrodów działkowych może wylegitymować

się tytułem prawnym do gruntów. W latach ubiegłych udało się uregulować 63% gruntów, poprzez ustanowienie na rzecz PZD prawa użytkowania wieczystego, część gruntów posiada także decyzje użytkowania. Jednakże około 13 000 ha, które użytkują ogrody, to tereny o nie-

uregulowanym stanie prawnym lub wręcz tereny roszczeniowe. Sprawa często dotyczy ogrodów, które Związek przejmował w latach ubiegłych w dobrej wierze. Związek zawsze priorytetowo traktował uregulowanie stanów prawnych gruntów ROD. Zabiegał o to aby unormowania prawne umożliwiały takie działanie. Program działania Polskiego Związku Działkowców przyjęty przez XII Krajowy Zjazd Delegatów PZD również obejmuje ten temat.

Z dniem wejścia w życie obecnie obowiązującej ustawy, przed Związkiem otworzyła się kolejna szansa w zakresie uregulowania stanu prawnego gruntów ROD. Krajowa Rada PZD zauważa, że od 19 stycznia 2014 r. minęło ponad półtora roku i w tym czasie dzięki zaangażowaniu wszystkich struktur Związku udało się wiele zrobić w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD. Do dnia 31 lipca br., Związek ustalił, że na terenie 24 okręgowych zarządów PZD (oprócz: OZ Gorzowie Wlkp., OZ w Legnicy, które posiadają uregulowany stan prawny gruntów ROD) 1814 ROD o powierzchni bliskiej 11 tys. ha kwalifikuje się do regulacji stanu prawnego na podstawie art. 76 ustawy. Oznacza to, że w stosunku do tych nieruchomości zajmowanych przez ogrody, zgodnie z art. 76 ustawy o ROD, w dniu wejścia w życie tej ustawy ogród spełniał jedną z czterech przesłanek. Chodzi o to aby teren ROD, którego właścicielem jest gmina lub Skarb Państwa był przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod ogród działkowy, albo ROD funkcjonował ponad 30 lat, a nabycie własności gruntu przez Skarb Państwa czy też gminę nastąpiło w związku z zakładaniem bądź funkcjonowaniem na nim ogrodu, albo ogród, w chwili wejścia w życie ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych z 1981 r. miał ustaloną lokalizację stałą, albo przekształcił się z ogrodu czasowego w stały na mocy przepisów tejże ustawy.

Dotychczas PZD do gmin lub Skarbu Państwa, jako właścicieli gruntów złożył wnioski w stosunku do 1136 ROD o powierzchni ponad 7107 ha, co stanowi 65 % powierzchni podlegającej regulacji na podstawie art. 76 ustawy o ROD.

Krajowa Rada PZD stwierdza, że działkowcy mogli się przekonać, że ustawa „działa” z korzyścią dla nich, gdyż PZD uzyskał decyzje na mocy których potwierdzone zostało na rzecz PZD prawo użytkowania do gruntów o powierzchni ponad 1112 ha na której funkcjonują 214 ROD. Osiągnięte dotychczas rezultaty wskazują, że do przygotowania i złożenia przez struktury Związku pozostało jeszcze wiele wniosków. Jednocześnie daje się zauważyć, że większość złożonych przez PZD wniosków pozostało jeszcze nie rozpatrzonych przez organy administracji publicznej.

W związku z tym konieczne jest wzmożenie działań na tych dwóch płaszczyznach. Związek musi dołożyć

wszelkich starań, aby objąć regulacją wszystkie tereny ROD, które w myśl obowiązujących unormowań prawnych, kwalifikują się do ustanowienia prawa użytkownika. Wymaga to jeszcze większego zintensyfikowania działań i zaangażowania. Żeby temu sprostać potrzebna jest współpraca wszystkich struktur Związku. Z nieocenioną pomocą w tym względzie mogą przyjść zarządy ROD. Z drugiej strony niepokojące jest stanowisko właścicieli gruntów - gmin i Skarbu Państwa, którzy z niezrozumiałych powodów działań tych nie podejmują lub opóźniają a wręcz niekiedy utrudniają. A przecież chodzi o ROD i działkowców, którzy od dziesiątek lat użytkują te ogrody. Miejsca te od dawna, jako enklawy zieleni i miejsca współżycia społecznego wtopiły się w krajobraz ich społeczności lokalnej. Działki użytkują wielopokoleniowe rodziny, które oczekują na zabezpieczenie prawne. Przecież to nie są nowe ogrody czy też ogrody, które dopiero mają powstać. Ustawodawca przyjął, że stwierdzenie nabycia prawa użytkownika na rzecz Polskiego Związku Działkowców ma następować w drodze decyzji, która stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej. Zgodnie z ustawą z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, decyzja ta ma na celu potwierdzenie istniejącego stanu faktycznego, a nie ustanawianie nowego prawa. Zatem taką decyzją nie wprowadza się nowych zasad korzystania z gruntu przez PZD i działkowców w tym również opłat za użytkowanie.

Kwestia ta wymaga podjęcia rozmów z władzami miast i interwencji ze strony struktur Związku i działkowców. Należy przedstawić w tym względzie wszystkie argumenty prawne i społeczne.

Krajowa Rada PZD w imieniu wszystkich struktur Związku apeluje do właścicieli gruntów, na których zlokalizowane są rodzinne ogrody działkowe o nieuregulowanym stanie prawnym, aby podejmowali niezwłoczne działania w zakresie potwierdzenia prawa na rzecz PZD w formie decyzji w stosunku do każdego ROD, który spełnia choćby jedną z przesłanek określonych w art. 76 ustawy. Tego oczekują działkowcy. Pozostajemy w przekonaniu, że i tym razem współpraca z władzami samorządu terytorialnego spełni nasze oczekiwania, ku obopólnemu zadowoleniu.

Apelujemy do okręgowych zarządów PZD, zarządów ROD, działkowców o nawiązanie kontaktu z władzami gmin i miast oraz Skarbem Państwa w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD. Bowiem potwierdzenie przez gminy i Skarb Państwa na rzecz PZD faktu użytkowania od dziesiątek lat terenów, zajmowanych przez działkowców w niczym nie ogranicza ich praw właścicielskich. Działkowcy oczekują na potwierdzenie praw do użytkowanych gruntów między innymi w następujących miastach: Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Katowicach, Gdańsku, Łodzi, Szczecinie, Bydgoszczy, Toruniu, Rzeszowie.

Regulacja stanu prawnego gruntów ROD jest niezwykle istotna dla dalszego ich funkcjonowania oraz zabezpieczenia praw działkowców i PZD, chociażby w przypadku likwidacji bądź roszczeń.

Krajowa Rada PZD podkreśliła, że ustawa z dnia

13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych, dała dobre unormowania prawne aby kwestię gruntów o nieuregulowanym stanie prawnym rozwiązać. Zatem nie wolno tej możliwości zaprzepaścić .

KRAJOWA RADA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2015 r.

VI. PUBLICYSTYKA

1. Sukces PZD w Sądzie Najwyższym

18 czerwca 2015r. Sąd Najwyższy wydał wyrok w sprawie ze skargi kasacyjnej PZD od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawie dotyczącej roszczeń z tytułu bezumownego korzystania za tereny ROD Wrzos i Kalina w Krakowie. W orzeczeniu tym SN w pełni poparł stanowisko Związku i uchylił wyrok w części zasądzającej od PZD przeszło 600 tys. zł. Sprawa będzie ponownie rozpatrywana przez Sąd w Krakowie.

Choć wyrok zapadł w czerwcu, jego pisemne uzasadnienie ukazało się dopiero w sierpniu. Z jego treści wynika, iż SN podtrzymał wcześniejszą linię orzeczniczą, w której stwierdził, iż PZD jest legitymowany biernie w sprawie o zapłatę wyłącznie w stosunku terenów wspólnych w ROD. Jednak równie istotne są inne aspekty sprawy, na które uwagę zwrócił SN.

Z wyroku wynika, że SN stanął na stanowisku – skądinąd od dawna podnoszonym przez PZD, ale niestety dotychczas nie uwzględnianym przez sądy – że w przypadku terenów ROD utworzonych przed 1981r. i przekazanych ustawą z 6 maja 1981r. o pracowniczych ogrodach działkowych pod zarząd powołanego w tym roku PZD, Związek występuje w charakterze posiadacza w dobrej wierze. Trzeba bowiem pamiętać, że w chwili przejmowania terenów przez PZD, jako właściciel nieruchomości występował bowiem Skarb Państwa, a przejmując ogród Związek realizował jedynie zapisy ustawy, która nie tylko dawała mu prawo, ale wręcz obowiązek, dalszego prowadzenia ogrodu.

Niezmiernie istotną jest również kolejna kwestia, w której SN wprost podzielił stanowisko PZD. Mianowicie, dotychczas sądy ignorowały argument podnoszony przez PZD, że zgodnie z art. 224 § 2 KC, momentem, od którego można przypisać PZD obowiązek zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości zajmowanej przez ROD, jest chwila zawiadomienia go o wytoczeniu powództwo o wydanie nieruchomości.

Jest to o tyle ważne, że dotychczas sądy niższej instancji pomijały zapisy art. 224 § 2 KC. Skutkowało to bardzo niekorzystnymi dla organizacji działkowców orzeczeniami. Osoby, które odzyskiwały prawa do nieruchomości zajmowanej przez ROD, np. w wyniku unieważnienia wywłaszczenia, bardzo często przez lata nie podejmowały żadnych działań, w których negocjowałyby dalsze funkcjonowanie ROD. Pomimo tej biernej postawy potrafiły po kilku latach wystąpić wobec PZD z pozwem o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości, obejmując żądaniem okres wielu lat wstecz. Choć żądanie takie wydawać by się mogło w sposób oczywisty sprzeczne z art. 224 § 2 KC, sądy wielokrotnie uwzględniały pozwy i orzekały na niekorzyść stowarzyszenia działkowców. Należy mieć nadzieję, że stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy zakończy ten kierunek orzekania, i w przyszłości sądy zaprzestaną obciążać PZD skutkami takich bezzasadnych roszczeń.

BP

2. Samorządowe Kolegium Odwoławcze we Wrocławiu stwierdza przewlekłość postępowania Urzędu Miejskiego Wrocławia

Na skutek złożonych przez Okręgowy Zarząd PZD we Wrocławiu zażaleń na celową przewlekłość postępowania Prezydenta Wrocławia w sprawie złożonych w trybie art. 76 ustawy o ROD wniosków o wydanie decyzji potwierdzających prawo PZD do użytkowania gruntów ogrodów - Samorządowe Kolegium Odwoławcze postanowieniami z dnia 8 i 17 lipca 2015 r. uznało wszystkie 11 złożonych zażaleń za uzasadnione i wyznaczyło organowi I instancji tj. Prezydentowi Wrocławia 30 dniowy termin załatwienia wniosków.

Należy, zatem mieć nadzieję, że do 30 sierpnia 2015 r. Okręgowy Zarząd we Wrocławiu powinien otrzymać co najmniej 11 decyzji w ww. sprawach a dotyczących terenów ROD Pionierów, Dalie, Tarnogaj, Śnieżka, Nowy Kanał, Malinówka, Zagroda, Kolejarz, Witaminka, Elektron i 22-go Lipca.

Należy mieć nadzieję, że wytknięcie przez SKO Urzędowi Miejskiemu Wrocławia celowego przewleknięcia rozpatrzenia wniosków przyczyni się do przyspieszenia załatwienia złożonych kolejnych 33 wniosków.

Prezes OZ PZD we Wrocławiu
mgr Janusz Moszkowski

3. Art. 76 ustawy o ROD – światełko w tunelu? Samorządowe Kolegium Odwoławcze zobowiązuje Prezydenta Warszawy do rozpoznania wniosku OZM z art. 76 ustawy o ROD

Nie od dziś wiadomo, że motorem do rozwoju ogrodów jest pewność, iż będą one mogły działać w niezakłócony sposób, bez strachu o przyszłość spowodowanego nieuregulowaną sytuacją prawną nieruchomości, na której ROD jest urządzony.

Niestety, działkowcy warszawscy nadal żyją w poczuciu zagrożenia. M.st. Warszawa jest niechlubnym wyjątkiem na mapie Polski, gdzie nie wydano ani jednej decyzji stwierdzającej nabycie przez PZD prawa użytkowania nieruchomości na podstawie art. 76 ustawy o ROD.

Okręgowy Zarząd Mazowiecki PZD wielokrotnie monitorował władze m.st. Warszawy o przyspieszenie rozpoznania złożonych wniosków o stwierdzenie nabycia prawa użytkowania nieruchomości. Zwracano uwagę, iż w większości przypadków nie zostały nawet formalnie wszczęte w tych sprawach postępowania administracyjne. OZM PZD podnosił, że brak jakichkolwiek czynności w/w sprawach jest sprzeczny z zapisami kodeksu postępowania administracyjnego. Na nic się zdały uwagi i prośby, więc OZM PZD przystąpił do działania – złożono zażalenie na niezałatwienie wniosków z art. 76 ustawy o ROD w terminie. I oto są pierwsze pozytywne efekty.

W dniu 29 lipca 2015 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie po rozpatrzeniu pierwszego z kilkudziesięciu zażaleń postanowiło zobowiązać Prezydenta m.st. Warszawy do podjęcia czynności w formie prawem przewidzianej najpóźniej do 31 sierpnia 2015 r. w sprawie rozpoznania wniosku o wydanie decyzji stwierdzającej nabycie prawa użytkowania nieruchomości wchodzących w skład ROD „Park Dolny” w Warszawie.

Co to oznacza dla ogrodu i działkowców? Ni mniej ni więcej to, że do tego czasu m.st. Warszawa musi zapoznać się z materiałami zgromadzonymi i podjąć działania w sprawie. Samorządowe Kolegium Odwoławcze nie wskazało kategorycznie, że organ ma do tej daty wydać decyzję potwierdzającą prawo użytkowania, ale że musi rozpoznać sprawę merytorycznie i ją rozstrzygnąć. Jeżeli natomiast sprawy ostatecznie w określonym terminie rozstrzygnąć się nie da, to należy zawiadomić OZM PZD o przyczynach zwłoki oraz wskazać przewidywany termin jej zakończenia. SKO w całej rozciągłości przychyliło się do stanowiska Okręgowego Zarządu Mazowieckiego PZD, że organ ma miesiąc na rozpatrzenie wniosku o stwierdzenie nabycia prawa użytkowania. Tylko w szczególnie zawiłych przypadkach organ ma prawo ten termin wydłużyć, ale maksymalnie do dwóch miesięcy. OZM PZD podczas spotkań Zespołu ds. współpracy miasta st. Warszawy z ogrodami warszawskimi wielokrotnie informował urzędników m.st. Warszawy, że nie rozpoznanie wniosku w terminach zawartych w przepisach kpa stanowi zwłokę i nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego i faktycznego. Urzędnicy błędnie interpretowali przepisy ustawy o ROD stojąc na stanowisku, że na wydanie decyzji z art. 76 ustawy o ROD mają 2 lata od dnia wejścia w życie ustawy, czyli do dnia 19 stycznia 2016 r. W przytoczonej sprawie wniosek dot. ROD „Park Dolny” został złożony w dniu 02.09.2014 r., czyli blisko rok temu (!). Do dnia dzisiejszego nie zapadło w tej sprawie żadne rozstrzygnięcie. Co więcej, jak wskazało SKO, OZM PZD nie

został poinformowany o powodach tak znacznego przesunięcia w czasie w stosunku do miesięcznego terminu ustawowego. SKO nakazało Prezydentowi m. st. Warszawy w terminie do dnia 31.08.2015 r. rozpoznanie sprawy, gdyż nie znalazło żadnych powodów do dalszej przewlekłości.

OZM PZD ma nadzieję, że Prezydent m. st. Warszawy niezwłocznie wykona postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego i zajmie się wnioskiem dot. ustanowienia prawa użytkowania dla ROD „Park Dol-

ny” w Warszawie. Przywołane rozstrzygnięcie SKO daje również nadzieję, iż pozostałe zażalenia zostaną rozpoznane w analogiczny sposób, co zdyscyplinuje władze m.st. Warszawa do podjęcia konkretnych działań i wydane zostaną, tak oczekiwane, decyzje o stwierdzeniu nabycia prawa użytkowania nieruchomości wchodzących w skład ROD. Warto może przypomnieć, że do dnia dzisiejszego zostało złożonych 78 wniosków z art. 76 ustawy o ROD dotyczących 103 ogrodów warszawskich i żaden z nich nie został rozpoznany.

MG

4. Prezydent Gliwic proponuje dla zasady obciążyć działkowców za użytkowanie gruntów

Pełna realizacja art. 76 ustawy o Rodzinnych Ogrodach Działkowych z dnia 13.12.2013r. to nie tylko wystosowanie przez Polski Związek Działkowców odpowiednich wniosków, ale również szereg innych czynności podejmowanych w celu pozytywnego ich załatwienia.

Jednym z takich działań było spotkanie z władzami Miasta Gliwice, które odbyło się w dniu 20.08.2015r. W spotkaniu uczestniczył Prezydent Miasta Zygmunt Frankiewicz wraz z II Zastępcą Prezydenta Miasta Adamem Neumanem, pracownicy UM Gliwice oraz Zarządu Dróg Miejskich w Gliwicach. Głównym celem spotkania było omówienie problemów, jakie pojawiają się w trakcie realizacji art. 76 ustawy o ROD tj. w zakresie stwierdzenia nabycia prawa użytkowania nieruchomości przez PZD.

Kwestia ta została podniesiona przez Józefa Noskiego – Prezesa PZD OZ Śląskiego oraz Krzysztofa Teklę – Dyrektora Biura PZD OZ Śląskiego. PZD OZ Śląski wystosował do Prezydenta Miasta Gliwice około 40 wniosków, które do dnia dzisiejszego nie zostały pozytywnie załatwione. W każdym przypadku Prezydent Miasta Gliwic dokonał natomiast wydłużenia okresu załatwienia sprawy wskazując rok 2016, a w niektórych przypadkach nawet rok 2017. Przedstawiciele PZD OZ Śląskiego wskazali, iż działkowcom zależy na jak najszybszej regulacji stanu prawnego nieruchomości. Podkreślono także, iż w większości przypadków sprawy te są możliwe do załatwienia w najbliższym czasie, bowiem większość z nich nie wymaga podjęcia czasochłonnej czynności administracyjnych. II Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice w odpowiedzi wskazał, iż zasadniczo Miasto jest przygotowane do wydania decyzji stwierdzających nabycie prawa użytkowania do nieruchomości zajętych przez ROD. Pozostaje do rozstrzygnięcia jedna zasadnicza kwestia tj. odpłatnego lub nieodpłatnego stwierdzenia nabycia przedmiotowego prawa. Informacja ta zaskoczyła przedstawicieli PZD OZ Śląskiego oraz obecnych osób wchodzących w skład Delegatury Rejo-

nowej PZD OZ Śląskiego. W odpowiedzi wskazano, iż PZD OZ Śląski uzyskał takie decyzje w innych miastach i w żadnym z przypadków nie miały one charakteru odpłatnego. Rzecznik prasowy UM Gliwice Marek Jarzębowski tłumaczył te wątpliwości, „iż chodzi o zasadę”. Na terenie miasta są bowiem działki rekreacyjne, które nie należą do PZD. Przedstawiciele PZD wskazywali, iż mamy do czynienia z inną sytuacją prawną. Indywidualne dzierżawienie terenu od Miasta nie jest bowiem objęte ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych, wobec czego pojedynczy działkowcy dzierżawiący nieruchomości od miasta nie mogą być traktowani tak jak działkowcy, których dotyczy ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13.12.2013 r. Tadeusz Kosowski wskazał, iż takich „miejskich” działkowców jest nieporównywalnie mniej niż tych korzystających z działek urządzonych w ROD zarządzanych przez PZD.

Ostatecznie uczestnicy spotkania nie doszli do porozumienia. Przedstawiciele Miasta zadeklarowali, iż nie chodzi w tym przypadku o pieniądze, bowiem ustanowienie odpłatnego prawa użytkowania na rzecz PZD nie będzie znaczącym dochodem w budżecie Miasta Gliwice. Inaczej sytuacja przedstawia się jednak dla działkowców, dla których koszty związane z korzystaniem z działki rodzinnej znacząco wzrosną, co podkreślali zgodnie uczestnicy spotkania z strony PZD.

W dalszej części spotkania omówiono kwestie związane z częściową likwidacją ROD. Na terenie miasta Gliwice w związku z bardzo intensywną budową dróg planowanych jest wiele likwidacji/częściowych likwidacji ROD. Uczestniczący na spotkaniu przedstawiciele Zarządu Dróg Miejskich podkreślali ważność inwestycji drogowych dla funkcjonowania miasta. Problemem będzie natomiast zapewnienie nieruchomości zamienionych na odtworzenie ROD, zachodzi bowiem konieczność przeanalizowania stanu nieruchomości Miasta pod kątem ewentualnego wykorzystania pod ogrodnictwo

działkowe. Tadeusz Kosowski - Wiceprezes OZ Śląskiego podkreślił, iż każda likwidacja ROD wiąże się z obawami z strony działkowców, zwłaszcza jeżeli inwestycja wymaga dużych prac w zakresie przebudowy istniejącej infrastruktury ROD. Omówiono również kwestię związaną z planowaną likwidacją rodzinnych ogrodów działkowych pod suchy zbiornik przeciwpowodziowy.

Według wstępnych szacunków będzie to dotyczyć 6 ROD, których powierzchnia łączna przekracza 32 ha.

PZD OZ Śląski po omawianym spotkaniu ma nadzieję, iż Miasto Gliwice, tak jak inne miasta w regionie, przychyli się do argumentów działkowców i wyda decyzje stwierdzające nieodpłatne nabycie prawa użytkownika nieruchomości na rzecz PZD.

KT

5. Cicho wszędzie, głucho wszędzie .... czyli jak Miasto Szczecin racjonalnie gospodaruje środkami publicznymi

Likwidacje rodzinnych ogrodów działkowych zawsze wzbudzają wiele emocji. Nie ma się co dziwić. Przecież wymuszają one na działkowcach konieczność opuszczenia swych działek, o które dbali przez wiele lat i przeniesienia się na inne ogrody. Owszem, przy każdej likwidacji PZD dba, aby wszystkie ustawowe warunki zostały spełnione, a więc aby działkowcy i Związek otrzymali odszkodowania za swój majątek oraz aby podmiot likwidujący odtworzył nowy ogród działkowy. Niestety nie zawsze spełnienie tych wszystkich warunków jest w stanie zrekompensować straty moralne jakie odczuwają działkowcy, którzy muszą opuścić likwidowane tereny. Pewną pociechą na pewno są cele, które wymuszają prowadzenie tych likwidacji. Działkowcy zdają sobie sprawę, że w wielu miastach – szczególnie tych dużych – brakuje gruntów niezbędnych dla realizacji celów publicznych. Dlatego też często ich przeprowadzenie wiąże się z koniecznością likwidacji ogrodu działkowego. Tym bardziej, że ze zrealizowanych zadań publicznych często korzystają sami działkowcy.

A czy stało się tak w przypadku likwidacji ROD „Lotnisko” w Szczecinie? Ogród ten istniał od 1974 roku i zajmował 19,4655 ha, na którym funkcjonowało 449 działek rodzinnych. W 2007 roku Miasto Szczecin wystąpiło do PZD z wnioskiem o likwidację powyższego ogrodu w związku z koniecznością realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który przewidywał na tym terenie m.in. rozbudowę lotniska Szczecin – Dąbie. Według dalekosiężnych planów Miasta, w pobliżu lotniska oraz jeziora Dąbie miał powstać stadion piłkarski, a także obiekty usługowe i hotelowe. Z uwagi, że rozbudowa lotniska jest celem publicznym, Związek nie zamierzał się przeciwstawić tej likwidacji.

Aby zagwarantować spełnienie wszystkich ustawowych warunków likwidacji, Związek podpisał z Miastem Szczecin porozumienie. Gwarantowało ono zarówno odszkodowania dla 449 działkowców, jak i odszkodowanie dla PZD i teren zamienny. Zgoda na likwidację została wydana przez Prezydium KR PZD w 2008 roku i w tym też roku likwidacja została przeprowadzona.

Łącznie działkowcy otrzymali ponad 8 mln zł za majątek pozostawiony na terenie ROD „Lotnisko”. Jednocześnie w ramach rozliczenia za likwidację terenu ROD „Lotnisko”, przyjęto część nieruchomości zamiennej położonej na Wyspie Puckiej o łącznej powierzchni 10,3010 ha, przekazanej w użytkowanie na rzecz PZD aktem notarialnym w 2003 roku oraz nieruchomość zamienną położoną przy ul. Marynarskiej o powierzchni 0,2189 ha, przekazaną w użytkowanie na rzecz Związku aktem notarialnym w 2004 roku. Ponadto, Związek otrzymał odszkodowanie z tytułu realizacji obowiązków związanych z zapewnieniem nieruchomości zamiennej i odtworzeniem nowego ROD, za pozostałą zlikwidowaną powierzchnię wynoszącą 8,9456 ha.

Wszystkie warunki likwidacji zostały spełnione, ogród przestał istnieć. Dodatkowo Miasto poniosło znaczne koszty związane z oczyszczeniem tego terenu. Nic nie stało na przeszkodzie, aby Miasto zrealizowało cel publiczny, przez który zlikwidowano ROD „Lotnisko”. I co się wydarzyło? Nic. Od wielu lat teren ten leży odłogiem i coraz bardziej zarasta. Plan zagospodarowania terenu nie powiódł się. Oczywiście co pewien czas pojawiają się artykuły prasowe, które sugerują, że w niedalekiej przyszłości Miasto zrealizuje inwestycje zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Jednakże cały czas pozostaje to jedynie w sferze planów.

Pozostaje jedynie zadać Miastu pytanie, po co wydano kilkanaście milionów złotych na likwidację ROD „Lotnisko”, skoro w dalszym ciągu hula tam tylko wiatr? Po co wydano znaczne środki na oczyszczenie terenu, skoro wszystko zdążyło już ponownie zarosnąć? Ciężko znaleźć racjonalną odpowiedź. Na pewno ta sytuacja jest jeszcze trudniejsza dla 449 działkowców, którzy musieli opuścić swoje działki, bo przecież realizacja celów publicznych jest priorytetem. Niestety w tej sprawie nie można już nic zrobić. Pozostaje jedynie mieć nadzieję, że w przyszłości urzędnicy dwa razy zastanowią się, zanim roztrwonią pieniądze publiczne, które przecież można było przeznaczyć na rzeczywiście ważne inwestycje Miasta.

AR

6. Obiecywali działkowcom „gruszki na wierzbie”

Nie mają łatwo działkowcy z b. ROD „Metalowiec” w Chojnicach, którzy opuścili szeregi PZD w obawie przed nieuchronnością wprowadzania i egzekwowania zapisów nowej ustawy o ROD z 13 grudnia 2013 r. Rada Miejska Chojnic uchwaliła w lipcu plan zagospodarowania przestrzennego, w którym na terenie istniejącego ogrodu przewidziano istnienie wyłącznie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Czy w ten sposób urzędnicy chcieli wyciągnąć więcej pieniędzy od użytkowników ogrodu?

Głównym problemem działkowców z „Metalowca” były masowo wybudowane ponadnormatywne altany, podczas gdy nowa ustawa określiła ich wielkość maksymalną na 35m². Znaczne naruszenie prawa przez użytkowników „Metalowca” wykazała kontrola Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego i opinia sporządzona przez biegłego sądowego w trakcie sprawy o wypowiedzenie wieczystego użytkowania terenu PZD przez miasto.

Obawy działkowców umiejętnie podsycili urzędnicy miejscy, którym zależy de facto nie na samych działkowcach i ich ogrodzie, ale na atrakcyjnym terenie przyległym do ogrodu, do którego miasto nie ma dojazdu, gdyż przeszkodą jest właśnie ogród „Metalowiec”. Działka tuż przy samym Borze Tucholskim, w otoczeniu licznych jezior to nie lada gratka, więc urzędnicy od dawna myśleli, jak zlikwidować istniejący ROD, by dobrać się do tej niezagospodarowanej działki tuż obok ogrodu. Zaproponowano więc działkowcom przekształcenie ogrodu w osiedle mieszkaniowe. Obiecano by pewnie i wiele więcej, gdyby zaszła taka potrzeba. Wszak obietnice nic nie kosztują.

Brak zapisu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej domów lub letniskowej to pstryczek w nos. Skutkowało by on przede wszystkim wyższą opłatą legalizacyjną budynków. Zamiast 25 tys. działkowcy musieliby zapłacić 50 tys. Niemało. Tymczasem Burmistrz Chojnic lobbując za wyłączeniem ogrodu z PZD swego czasu obiecywał, że działkowcy, którzy nie będą chcieli przekształcać działek w osiedle, dalej w spokoju będą mogli uprawiać

swoje ogrody. Czy tak będzie naprawdę, czy też uczyli się „jak obiecywać gruszki na wierzbie” od najlepszych, to się dopiero okaże. Patrząc na urzędnicze działania władz Chojnic trudno nie oprzeć się wrażeniu, że działkowcy z „Metalowca” mogą jeszcze zapłakać za starymi czasami, gdy ich działki były nie osiedlem, a spokojnym ogrodem.

Nie da się już ukryć tego, że uregulowanie stanu prawnego gruntu zajmowanego przez chojnickich działkowców okazało się znacznie trudniejsze i bez wątpienia bardziej kosztowne dla ich kieszeni, niż przewidywali. Działkowcy będą musieli bowiem wykupić swoje działki od miasta, a ponadto zapłacić tysiące za legalizację altan, które po przekształceniu ogrodu w osiedle staną się w rzeczywistości samowolami budowlanymi. Nie wiadomo jeszcze, jaką cenę przyjdzie im za to zapłacić. Z całą pewnością można stwierdzić jedno. Działkowcy z ogrodu „Metalowiec” płacą już w tej chwili dwukrotnie wyższą opłatę członkowską dla nowego stowarzyszenia, niż płaciliby w PZD. Mało zachęcająco wyglądają też opłaty za m² działki. Wynoszą one aż 39gr/m². Miasto co prawda usilnie dąży do przekształcenia terenu w osiedle, ale jak widać, nie dba przy tym za wiele o interes działkowców, ale o własny. Świadczyć może o tym pierwotny brak zapisu o funkcji rekreacyjnej budynków na tym terenie.

Podczas ostatniej sesji Rady Miejskiej „niedopatrznie” urzędników poprawiono, a ponadto ogrodowe alejki zyskały mało atrakcyjne, a wręcz groteskowe nazwy ulic. Będą więc tam istniały toporne ulice, jak Mosiężna, Gwintowa, czy Tokarska.

Co jeszcze czeka użytkowników ogrodu „Metalowiec” czas pokaże, jednak bez wątpienia przyjdzie im zapłacić niemały koszt za swoje decyzje, a dotychczasowa enklawa tego ogrodu działkowego odchodzi bezwzględnie do przeszłości.

Więcej o ogrodzie „Metalowiec” w Chojnicach można przeczytać w artykule „Działkowcy i urzędnicy” dostępnym w zakładce „media o nas” na stronie pzd.pl

AH

7. 20 lat biedaszybów w Wałbrzychu i w wałbrzyskich ROD

Wałbrzych w tym niektóre rodzinne ogrody działkowe leżą na węglu. Gdzie nie uderzymy łopatą czy kilofem, tam carbon się pojawia. W jednym miejscu pojawia się głębiej, w drugim występuje na mniejszych głębokościach, ale jest. Jeden gatunkowo jest lepszy, drugi gorszy, pokłady mogą być pochylone, pionowe, poziome i pod kątem.

W 1990 roku Minister Przemysłu wszczął postępowanie likwidacyjne czterech kopalń Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego. Decyzją tą minister równocześnie powołał zespół przygotowawczy, którego zadaniem było zbadanie przyczyn, celu, potrzeb i warunków likwidacji kopalń wałbrzyskich. Zespół przygotowawczy potrzebował tylko siedem dni na wykonanie tego zadania.

nia i błyskawicznie wykonał decyzję ministra. W 1990 roku podjęto decyzję polityczną o likwidacji kopalń wąbrzyskich.

Podczas likwidacji kopalń lokalnej władzy samorządowej przekazano wszystkie zakładowe żłobki i przedszkola, górnicze domy kultury, szpital górniczy, zakładowe ośrodki zdrowia, obiekty szkolne i sportowe, z których większość została zlikwidowana, albo popada dzisiaj w ruinę. Likwidacja kopalń Zagłębia Wąbrzyskiego pociągnęła za sobą dodatkowo cały szereg likwidacji przedsiębiorstw kooperujących oraz pracujących na potrzeby przemysłu węglowego.

W 1996 roku wydobyto ostatni wózek węgla z kopalni „Thorez”. Likwidacja prowadzona miała być równolegle z tworzeniem w Wąbrzychu nowych miejsc pracy i właśnie niezrealizowanie tej rządowej obietnicy stało się przyczyną tragedii społeczeństwa wąbrzyskiego. Od tego momentu kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców Wąbrzycha wyemigrowało w świat za pracą. Opustoszało po nich także wiele działek rodzinnych w wąbrzyskich ogrodach działkowych. Jednocześnie powstały pierwsze wąbrzyskie biedaszyby.

Według danych szacunkowych przy nielegalnym wydobyciu węgla mogło wówczas pracować około 3-4 tys. osób a największe korzyści z ich funkcjonowania miała zorganizowana grupa, która ściągająca haracze od każdej wykopanej „dziury”.

W 2004 roku nielegalnie kopiący węgiel założyli swoje stowarzyszenie „Biedaszyby”. Obecnie liczba kopaczy jest szacowana na kilkaset osób. Mimo to dalej czynią olbrzymie szkody, bowiem nadal kopią gdzie się tylko da: w ogrodach działkowych i lasach, głównie komunalnych, podkopano również wielokrotnie gazociąg i drogę wojewódzką.

Nie obyło się też bez licznych wypadków śmiertelnych w tym pod niektórymi ogrodami działkowymi.

Usuwanie szkód w lasach obciąża budżet gminy Wąbrzych, natomiast dewastacja altan, nasadzeń i infrastruktury w ogrodach nadwyręża budżet działkowców. Skutek fedrowania przez biedaszybników pod ogrodami działkowymi, to zapadnięte działki wraz z dobytkiem działkowców, niszczenie a nawet kradzież ogrodzenia a także porzucanie działek w obawie o własne życie. Dotknięci skutkami tych szkód działkowcy i Polski Związek Działkowców, któremu zniszczono grunty, nie mają żadnej ochrony prawnej. Jediną drogą jest długi proces sądowy o odszkodowanie, który jak wynika z kilku już toczących się spraw z powództwa cywilnego, kończy się niekorzystnymi dla powodów wyrokami.

Za węgiel do więzienia?

Organy samorządu mogą wpływać na działalność różnych rządowych służb i inspekcji. Rada gminy, jako or-

gan uchwałodawczy, posiada uprawnienie do rozpatrywania informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie gminy i ewentualnego wskazywania niezbędnych kierunków działań odpowiednich służb w dziedzinach: ochrony środowiska, bezpieczeństwa sanitarnego, bezpieczeństwa i porządku publicznego. Z kolei prezydent miasta, sprawując władzę wykonawczą w gminie, ponosi odpowiedzialność za prawidłowe i skuteczne wykonywanie funkcji państwa, przede wszystkim w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego, spokoju i porządku publicznego, przestrzegania prawa, zaburzeń społecznych a także w stanach nadzwyczajnych.

Kwestie kopania węgla w biedaszybach reguluje również Prawo geologiczne i górnicze, które określa zasady i warunki podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności w zakresie wydobywania kopalin ze złóż. Nielegalne wydobywanie kopalin ze złóż państwowych, sąd, policja i straż miejska traktuje, tylko jako wykroczenie, często sprawy są umarzane.

Co dalej?

Jest lato, czas wakacyjnych upałów, jednak niebawem przyjdzie jesień i wraz z nią spadnie temperatura i jak zwykle aura przyniesie wzrost zapotrzebowania na wąbrzyski węgiel. Tajemnicą poliszyneła jest to, o czym od dawna mówi wąbrzyska ulica na temat pobłażliwości organów wobec kopiących: „lepiej niech kradną węgiel oraz niszczą ogródki i lasy, niż mają wyjść na ulicę”. Nie wiadomo z jakich powodów, pomimo licznych obietnic władz, problemu jeszcze nie rozwiązano. Być może kradzież węgla jest traktowana jako niefinansowa socjalna pomoc państwa i samorządu dla najbiedniejszych wąbrzyszan, coś w rodzaju – deputatu węglowego... Bez względu na to, czy ulica ma rację czy nie, należy zapytać: co z mieszkańcami gminy dla których nielegalne fedrowanie jest uciążliwe i niszczy ich gromadzony latami lub nawet pokoleniami dobytek, dewastuje infrastrukturę ogrodów, drzewostan i leśne trakty? Dlaczego w Wąbrzychu można bezkarnie niszczyć własność prywatną, gminną i państwową?

Działkowcy – często emerytowani wąbrzyscy górnicy oraz ich rodziny, wiele pracy i poświęcenia włożyli w bieżące utrzymanie ogrodów stanowiących dla nich wartość bezcenną. Dzisiaj 20 lat po likwidacji kopalń Zagłębia Wąbrzyskiego są zmuszeni przez nielegalnie kopiących węgiel do porzucania swoich działek, bo na konstytucyjną ochronę państwa i samorządu nie zasługują? Rzecznik Praw Obywatelskich od ponad roku czasu rozważa i podważa konstytucyjność ustawy o ROD. Nie widzi natomiast swojej roli w sferze ochrony praw zwykłych obywateli, którzy niesłusznie i ze szkodą dla nich ponoszą koszty transformacji gospodarczej w naszym państwie.

Krzysztof Paciepnik
inspektor ds. terenowo prawnych, OZ Sudecki

8. Parki czy ogrody – co daje więcej korzyści?

MojaPolis i BIQdata przygotowały na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Głównego Inspektoratu Ochrony Środowisk ranking najbardziej zielonych miast Polski. W największych miastach na prawach powiatu porównano wielkość powierzchni zajmowanej przez parki, zieleńce, zieleń osiedlową oraz obszary leśne. Na podium najbardziej zielonych miast w Polsce znalazł się Sopot (58,56%), Zielona Góra (46,76%), Katowice (46,21%) i Gdynia (45,81%). Nie dziwi więc fakt, że jeśli weźmiemy pod uwagę ranking najmniej zanieczyszczonych miast to właśnie Trójmiasto zalicza się do pierwszej trójki liderów. Przyczyną

czystego powietrza jest nie tylko brak ciężkiego przemysłu, ale też duża liczba obszarów zielonych, w tym ogrodów działkowych oraz silne wietrzenie, które dotyczy miast położonych nad morzem, jak i w jego bliskiej odległości. Choć zieleń nie zawsze przekłada się na lepsze powietrze, to zawsze sprzyja rekreacji, poprawia estetykę miasta i jakość życia jego mieszkańców. A co najważniejsze – ogrody działkowe są dla miast niezwykle ekonomiczne, bowiem przynoszą wiele niepoliczonych korzyści, podczas gdy na ich utrzymanie samorządy nie wydają nawet złotówki. Tymczasem na parki miasta wydają miliony złotych.

Południe potrzebuje zieleni

Pod względem jakości powietrza Polska jest podzielona na czystą północ i zanieczyszczone południe. Najbardziej zanieczyszczone powietrze odnotowano w aglomeracji krakowskiej, Bielsko Białej i na Śląsku. Mieszkańcy tych rejonów są nawet przez 6 miesięcy w skali roku narażeni na oddychanie zanieczyszczonym powietrzem. Nie ma się czym chwalić też Częstochowa, Tarnów i aglomeracja jastrzębsko-rybnicka. W Krakowie tereny zielone zajmują tylko 9 proc. powierzchni, a mimo to w roku 2014 r. pochłonęły 14 mln z budżetu miejskiego, podczas gdy ogrody działkowe zajmujące powierzchnię ok. 372 ha nie kosztowały nawet grosza. Niestety władze miasta przez lata nie doceniały wkładu działkowców w miejską zieleń. Nie tylko nie działkowcom nie dopłacano do remontów i inwestycji w infrastrukturę, ale jeszcze szukano w kieszeniach działkowców dodatkowych pieniędzy. Kraków jako jedyne miasto w Polsce zażądało od działkowców opłat za ziemię. Tymczasem dla tak dużej aglomeracji jak Kraków

ogrody działkowe to prawdziwy skarb. Ogrody dla Krakowa, gdzie występuje jedno z największych w Europie stężeń smogu stanowią naturalną fabrykę tlenu. To źródło zdrowia i życia, ale i piękny element historii miasta. Radni obliczyli, że na wykupy terenów zielonych, na których mieszkańcy chcieliby utworzenia parków, potrzeba 1-2 mld zł. - W wielu częściach miasta brakuje terenów zielonych do rekreacji, spacerów, wypoczynku. Sporo ogrodów znajduje się właśnie w takich miejscach – uważa radny Platformy Dominik Jaśkowiec. Radni porozumieili się ze Związkiem. Za ulgi w opłatach, inwestycje miasta w oświetlenie, alejki, ławki oraz ochronienie ogrodów przed zabudową planami miejscowymi, mieszkańcy będą mogli korzystać z ogrodów otwartych. Krakowianie zyskają więc tereny zielone do spacerów i wypoczynku. – W mieście parki powstają zbyt wolno – mówią mieszkańcy Krakowa, którzy cieszą się, że ogrody działkowe otwierają się na społeczność miejską.

Ogrody ratują miasta

Miast nie stać na luksus posiadania niezliczonej liczby parków. Zaś miasta bez zieleni żyć nie mogą. Polska znalazła się na 20. miejscu listy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) najbardziej skażonych państw. Spośród 65 przebadanych miast w Polsce, tylko 6 mieści się w normie – reszta znacznie je przekracza. Według szacunków WHO z powodu wdychania szkodliwych cząsteczek obecnych w zanieczyszczonym powietrzu umiera rocznie ponad 2 miliony ludzi. Eksperci szacują, że jeśli zostałyby wdrożone rozwiązania ograniczające w znacznym stopniu emisję trujących gazów, to udałoby się zmniejszyć liczbę przedwczesnych zgonów nawet o 2/3. Groźne pyły przedostają się do płuc, a następnie do krwiobiegu, stając się przyczyną chorób serca, raka płuc, astmy i ostrych infekcji układu oddechowego. Regula-

cję powietrza w miastach zakłóca nie tylko smog i fabryczne zanieczyszczenia, ale też gęsta, wysoka zabudowa i duże powierzchnie z betonu czy asfaltu. Przeprowadzone w Portugalii badania – na które powołuje się Komisja Europejska – pokazały, że można skutecznie przeciwdziałać temu niekorzystnemu zjawisku. Rozwiązaniem jest utrzymywanie i zakładanie nawet małych „oaz” zieleni w mieście, takich jak np. ogrody działkowe. Komisja Europejska powołała się także na eksperyment przeprowadzony w Lizbonie. Otóż w bardzo zaludnionej części miasta usytuowano bardzo mały ogródek. Okazało się, że na tym małym skrawku zieleni temperatura podczas gorącego dnia była o 6,9 stopni C niższa niż na terenie zabudowanym. Badanie pokazało także, że warstwa chłodniejszego powietrza może roz-

nosić się na 200 m. Podobny eksperyment przeprowadzony w Japonii – na większym ogrodzie – pokazał, że „chłodzenie” może rozpraszać się nawet na kilkaset metrów. Badania te prowadzone w Polsce pokazały, że średnia różnica temperatur pomiędzy centrum Warszawy

a jej peryferiami wynosi około 2 stopni C. Nie na próżno o ogrodach mówi się, że są zielonymi płucami miast. Podobnie bowiem, jak płuca, nie tylko chłodzą rozgrzane miasta, ale też i oczyszczają zatrute spalinami i ołowiem powietrze.

Kontakt z naturą

Skoro zatem potrzebujemy zieleni, to dlaczego nie parki? – Ludzie w ogrodach widzą nie tylko ich zdrowotne korzyści, ale przede wszystkim jest to dla nich forma wypoczynku, rekreacji i kontaktu z naturą, który w miastach jest znacząco ograniczony – mówi jedna z warszawskich działkowiczek Wanda Wiśniewska. – W parku nie możemy dotknąć bezpośrednio ziemi, zasadzić kwiatków, warzyw i cieszyć się z tego, co wyrośnie. W parkach możemy tylko usiąść na ławce i siedzieć. Nie ma bezpośredniego kontaktu z ziemią, który przynosi radość i od-

poczynek psychiczny – wyjaśnia. To tłumaczy fenomen, jakim cieszą się ogrody działkowe. Jak pokazało badanie CBOS co szósty Polak korzysta z ogrodów działkowych (17%), a ponad jedna czwarta badanych (29%) zadeklarowała, że ktoś z ich najbliższej rodziny bądź oni sami mają działkę na terenie rodzinnych ogrodów działkowych. Osoby, które korzystają z działek twierdzą, że działki w miastach powinny istnieć (93%) niezależnie od innych terenów zieleni, tj. lasy, parki i zielone skwerki.

Miliony z budżetu

Również dla miast ogrody działkowe są korzystniejsze od parków. Władze Gdańska uruchomiły stronę, na której podają ile wynoszą poszczególne wydatki miasta – od postawienia latarni, przez koszty inwestycji drogowych, a na utrzymaniu parków i zieleńców kończąc. Dowiadujemy się więc, że posadzenie tylko jednego drzewa z jego roczną pielęgnacją kosztuje 473 zł, a ustawienie ławki z oparciem - nieco ponad 1 tys. zł. Z kolei utrzymanie gdańskiego Parku Reagana to koszt blisko 60 tys. zł/m-c, a Parku Oliwskiego – 100 tys. zł/m-c. Kwoty podawane są w przeliczeniu na dni, tygodnie czy miesiące, by nie szokowały. Rocznie idą bowiem w miliony. Tak,

jak we Wrocławiu, gdzie na utrzymanie terenów zielonych władze wydają 18 mln złotych rocznie. Parki zajmują tam łącznie 530 ha, a lasy 18ha. Jak można policzyć, roczny koszt utrzymania 1 hektara parku to koszt ponad 8 tysięcy złotych. Tymczasem tereny ogrodów działkowych, których jest 3 razy tyle, zajmując ok. 1425 ha nie dostają ani grosza z miejskiego budżetu. Ich utrzymanie w całości pokrywają sami działkowcy z własnej kieszeni. Niezrozumiałe jest zatem dlaczego w studium zagospodarowania przestrzennego gminy Wrocław przewiduje likwidację 159 ze wszystkich 160 wrocławskich ogrodów działkowych?

Nierówna walka

W Polsce drzewa wciąż przegrywają z nowymi osiedlami, galeriami handlowymi i parkingami, bo wielu samorządowców na pierwszym miejscu stawia interes inwestorów, lekką ręką zgadzając się na wycinkę drzew. „Sadzone w ramach kompensacji nowe drzewa często są niskiej jakości, a niezabezpieczone i niepodlewane – szybko obumierają” – czytamy w opublikowanym niedawno raporcie Najwyższej Izby Kontroli „Ochrona drzew w procesach inwestycyjnych miast”. Nie tylko stolica, ale wiele samorządów w Polsce myśli o tym, by grunty rodzinnych ogrodów działkowych przeznaczyć pod inwestycje. W Warszawie do rozdysponowania jest blisko 1,2 tys. hektarów ogrodów działkowych, które znajdują się w bardzo atrakcyjnych rejonach miasta. Plany i studium zagospodarowania przestrzennego dla miasta Warszawy nie przewidują możliwości, by dane tereny przeznaczać pod „ogrody działkowe”. Jedyne sporadycznie pojawiają się enigmatyczne zapisy o „zieleni

urządzonej”, co wcale nie oznacza i nie gwarantuje istnienia działek. Nie wiadomo bowiem, czym w opinii władz miasta jest „zieleń urządzona”. Warszawa ma już sprecyzowane plany w zagospodarowaniu przestrzennym – nie może się ich wyprzeć czy mamić, że powstaną tam parki, bo kto zapłaci za utrzymanie kolejnych miejskich parków? Najczęściej plany zakładają, że w miejscach ogrodów powstać ma „budownictwo mieszkaniowe” lub „strefa przemysłowa”, a nie „zieleń działkowa”, jak to się marzy różnym urbanistom i innym ekspertom wypowiadającym się na łamach mediów.

Ogrody działkowe to bardzo istotny element polski, którego nie da się wyciąć mimo wieloletniej nagonki i ataków, których celem jest niszczenie ogrodnictwa działkowego w naszym kraju. Ogromna popularność działek nie jest niespodzianką, a jedynie następstwem tych wszystkich okoliczności, które sprawiają, że to główny i najtańszy sposób spędzania wolnego czasu

wśród wielu polskich rodzin. Polaków nie stać na drogie zagraniczne wyjazdy, dlatego swoje wakacje często spędzają właśnie na działkach – własnych, u rodziny lub znajomych. Dobrodziejstwo obcowania z przyrodą,

świeże owoce i warzywa – zamiast chińskiego czosnku czy holenderskiej marchewki, docenia większość Polaków. Tego wszystkiego nie da się zastąpić żadnym parkiem.

AH

9. Rodzinne ogrody działkowe idealnym miejscem na letni wypoczynek

Rodzinne ogrody działkowe to świetna alternatywa na spędzenie wakacji. Wiele polskich ROD podczas lata może pochwalić się całą paletą wakacyjnych imprez. W ogrodach coś interesującego znajdują dla siebie, zarówno najmłodszy, jak i seniorzy. I to nawet ci, którzy nie mają własnych działek.

Z nieba leje się żar. Słupki termometrów sięgają 40 stopni Celsjusza. Duchota w mieszkaniach jest niemal nie do wytrzymania. Dlatego ukojenie w te upalne dni można znaleźć w rodzinnych ogrodach działkowych, bowiem sezon wakacyjny w ogrodach obfituje w wiele imprez. Część ROD obchodzi swoje jubileusze. Z tej okazji w ogrodach organizowane są specjalne uroczystości, na których bardzo mile widziani są także mieszkańcy miast.

Nie potrzeba jednak specjalnej okazji, aby zawitać w ROD. W wielu z nich latem mają miejsce rodzinne festyny, warsztaty fotograficzne, imprezy integracyjne dla osób niepełnosprawnych, a także wczasy dla seniorów. A czy Ty wiesz co dzieje się w rodzinnym ogrodzie działkowym w Twoim sąsiedztwie?

Dla małych i dużych

Dzięki współpracy ROD z przedszkolami, szkołami, domami dziecka, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz organizowanymi przez nie imprezami, najmłodszy zdobywają wiedzę o zdrowym stylu życia, ekologii, rozwoju roślin, zwierząt, a także o wartości wypoczynku na świeżym powietrzu.

Jedną z tych godnych naśladowania inicjatyw był festyn dla dzieci w ROD „Sowińskiego” w Warszawie. Wśród jego uczestników były nie tylko dzieci działkowców i okolicznych mieszkańców, ale także podopieczni Domu Dziecka nr 2 im. Janusza Korczaka w Warszawie i Domu Dziecka nr 3 Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „KOŁO” w Warszawie. W imprezie brały udział dzieci poniżej 12 roku życia.

Każde z nich zostało przywitane w ogrodzie przez wielką Myszki Miki, a następnie wprowadzone do zabawy. Dużym zainteresowaniem cieszyły się atrakcje przygotowane przez Zarząd ROD, a wśród nich: malowanie twarzy rysunkami bohaterów z bajek, brokatowe tatuaże, modelowanie baloników i nadmuchiwanie ich helem, przejażdżki na kucyku czy projekcja bajek. Co wię-

cej, na jednej z ogrodowych działek na dzieci czekał duży dmuchany zamek. Atrakcji nie było końca.

Na terenie ROD „Sowińskiego” odbył się również turniej piłki nożnej, zaś na zakończenie imprezy każdy jej mały uczestnik został uhonorowany medalem, a w ręce dzieci z Domu Dziecka trafiły paczki pełne słodkości i prezentów.

Podobna impreza odbyła się w ROD „Owoc Naszej Pracy” w Pszczynie (woj. śląskie). Aby przybliżyć najmłodszym historię ogrodu, działkowcy wystawili przedstawienie. W główne role wcielili się sami członkowie Zarządu ROD. Po części oficjalnej na najmłodszych czekała zabawa w minigolfa, kręgle, gry planszowe i malowanie twarzy. Chętni mogli wziąć udział w konkursie ogrodniczym. Na zakończenie imprezy każde z dzieci otrzymało pamiątkowy dyplom i słodycze.

Jednak rodzinne ogrody działkowe to nie tylko zabawa. W wielu z nich dzieci mogą zgłębiać tajniki przyrody. Jak choćby w ROD „Olszynka” w Świnoujściu, w którym w ciągu roku odbywają się lekcje przyrody dla dzieci z podstawówki. Podczas nich dzieci mają możliwość przyjrzenia się jak rosną warzywa z reguły kupowane przez ich rodziców w sklepach lub na straganach. Mogły one także zajrzeć do szklarni z pomidorami czy zerwać prosto z krzaków truskawki i poziomki. Ponadto uczniowie mogli samodzielnie poszukać w glebie robaków, a przy pomocy lupy podglądać wędrówkę mrówek. Jak powiedziała jedna z nauczycielek - wycieczka na teren ogrodu „Olszynka” była rozszerzeniem informacji jakie dzieci zdobywały w szkole. Po lekcji w terenie dzieci miały narysować to co zaobserwowały w naturze. Następnie w ogrodowej świetlicy powstała wystawa z ich rysunków.

Inną równie ciekawą inicjatywą skierowaną do najmłodszych były warsztaty fotograficzne „Mali odkrywcy – wielkie możliwości” zorganizowane w ROD „Kadzielnia” w Kielcach. Był to efekt współpracy ogrodu z kieleckim Biurem Wystaw Artystycznych. Warsztaty przeznaczone były dla młodzieży w wieku 10 - 17 lat i realizowane w pięciodniowych turnusach. Tegoroczny plener zachwyił jego uczestników. Młodzi fotografowie skupili się na utrwalaniu kwiatów i krzewów w technice makrofotografii.

Coś dla seniorów i rodziny

Rodzinne ogrody działkowe są także miejscem integracji pokoleń. Świadczy o tym nie tylko fakt przekazywania działek w ROD z pokolenia na pokolenie, ale także wydarzenia organizowane w ogrodzie, podczas których mogą się wspólnie bawić seniorzy i ich wnukowie. Jednym z takich wydarzeń jest z pewnością festyn rodzinny „Witamy Lato”, który miał miejsce w ROD „FORMET” w Bydgoszczy. We współpracy z policją i Strażą Miejską w ogrodzie odbyły się pokazy tresury psów patrolowo-obronnych. Największą atrakcją, zwłaszcza dla najmłodszych uczestników imprezy, okazały się jednak przejażdżki policyjnymi motocyklami i samochodami.

Podobna impreza miała miejsce także w ROD „Przyśność” w Sulmierzycach (woj. wielkopolskie). W III Pikniku Rodzinnym uczestniczyli działkowcy, ich rodziny i znajomi oraz okoliczni mieszkańcy. Podczas imprezy biesiadowano na świeżym powietrzu przy własnoręcznie przygotowanych przez działkowców ciastach oraz daniach z grilla. Podczas pikniku dużym zainteresowaniem cieszyła się loteria fantowa, a na kupujących losy czekały m.in. narzędzia ogrodnicze, nasiona, nawozy, ubiór ochronny itp. Zaś główną nagrodą był rower. Ponadto podczas pikniku zbierano pieniądze na modernizację ogrodu i budowę ogrodowej świetlicy.

Nie wszystkim seniorom może jednak odpowiadać taki sposób wypoczynku. Dla nich Zarządy ROD przygotowały specjalną propozycję. Są nimi letnie wczasy w ogrodzie tj. w ROD „Rakowiec” w Warszawie.

Uczestnikami wczasów w ROD „Rakowiec” były osoby w podeszłym wieku, w większości samotne, które nie tyl-

ko nie mają żadnych możliwości spędzenia lata poza miastem, ale często także i sił na dalsze wyjazdy. Dzięki uprzejmości działkowców seniorzy mogli spędzić dwa tygodnie w bajecznie zielonym ogrodzie w sercu Warszawy, który ma blisko 90 - letnią tradycję. W ciszy i w otoczeniu morza kwiatów, drzew i grządek regenerowali siły, spacerując starannie wypielęgnowanymi alejkami ogrodu. Jednak to nie wszystko. Na wczasowiczów czekała także bogata oferta zajęć, a wśród nich: koncerty, spotkania z lekarzami i policjantami, gra w brydża oraz gimnastyka, która cieszyła się szczególnym powodzeniem.

- Ruch nie tylko ma zabezpieczać nas przed negatywnymi skutkami starzenia, ale też integrować. Seniorzy przyznają, że dzięki ćwiczeniom podnosi się ich samoocena i nabierają szacunku do samego siebie. Czują, że mogą zrobić więcej i każdego dnia są sprawniejsi. Zaniwiają bóle, drętwienia rąk – tłumaczy Waldemar Kulej instruktor gimnastyki podczas wczasów dla seniorów w ROD „Rakowiec”.

Wczasy dla seniorów odbyły się już także w ROD „Złote Piaski” w Siedlcach. Wzięli w nich udział nie tylko „uczniowie” Uniwersytetu Trzeciego Wieku, ale także i sami działkowcy. Podczas nich seniorzy mogli uczestniczyć w zajęciach z gimnastyki, tańca, w wykładach tematycznych i w wieczornych koncertach.

- Dlaczego tu jestem? Kocham przyrodę, lubię zieleń i dlatego mnie tu ciągnie, jak wilka do lasu. Jest tu bardzo estetycznie, można podziwiać pięknie utrzymane ogrody i patrzeć, jak dbają o nie ludzie. Nam ludziom III wieku potrzeba tego, by się zrelaksować – podkreśla jedna z wczasowiczek.

Ogrody bliskie ludziom

Rodzinne ogrody działkowe to także miejsce spotkań różnych środowisk. Świetnym tego przykładem jest wspólny piknik osób chorych na Alzheimera i działkowców w ROD im. 2 Armii Wojska Polskiego w Poznaniu. Była to doskonała okazja do wymiany doświadczeń i wspólnego odpoczynku w ogrodowym zaciszu. Spotkanie to przyniosło uczestnikom wiele emocji, a osobom chorym na Alzheimera i ich opiekunom chwilę wytchnienia.

Inną równie ciekawą inicjatywą w ogrodzie była wspólna biesiada osób niepełnosprawnych fizycznie i intelektualnie oraz działkowców w ROD „Magnolia” w Kielcach. Pięknie zagospodarowany teren ogólnego

użytku ogrodu był wspaniałym miejscem do spotkania. Przy muzyce, grillu, wspólnym śpiewie oraz w szczyrych rozmowach można było nawiązać przyjazne relacje oparte przede wszystkim na akceptacji.

W rodzinnych ogrodach działkowych nie może także zabraknąć ruchu. Jedną ze sportowych ogrodowych imprez jest bieg, który odbył się w ROD im. J. Mazurka w Poznaniu. Zainteresowanie tym wydarzeniem było ogromne. W biegach wzięło udział aż 200 osób, które rywalizowały ze sobą na odcinkach: 500 m, 1000 m i 5000 m. Dla najlepszych na mecie czekały upominki. To świetnie pokazuje, że ruch to zdrowie w każdym wieku.

ROD to miejsce dla Ciebie

Rodzinne Ogrody Działkowe zamknięte na cztery spusty to już przeszłość. Dzisiejsze ogrody prowadzone przez PZD są nowoczesne i przyjaźnie nastawione do

mieszkańców miast. Działkowcy nie tylko aktywnie angażują się w życie lokalnej społeczności, ale także sami organizują wiele wydarzeń w swoich ogrodach. Kalen-

darz letnich działkowych imprez jest bardzo bogaty. Rodzinne ogrody działkowe się rozwijają i zapraszają do udziału w swoim życiu wszystkich sympatyków ogrodnictwa działkowego, a mają ku temu warunki. Dzisiejsze ROD są świetnie wyposażone, m.in. w place zabaw, ławki, domy działkowca czy oświetlenie.

Polski Związek Działkowców podejmuje wiele inicjatyw, skierowanych do dzieci i seniorów. Wychowanie, edukacja, zabawa i odpoczynek - to istotne cele jego działania. Otwartość Związku na współpracę w tej dziedzinie z innymi organizacjami i placówkami, odzwierciedla się w licznych ogrodowych imprezach.

Bardzo ważne jest jednak, abyśmy w dobie nowoczesnych technologii pamiętali jak istotny i dobry dla nas i dla naszych bliskich jest wypoczynek na świeżym powietrzu. Ogrody są bowiem przede wszystkim miejscem umacniania więzi rodzinnych i stwarzają znakomitą okazję do kontaktów między pokoleniami.

Wspomniane wydarzenia w rodzinnych ogrodach działkowych to zaledwie kilka z setek, które odbywają się w ROD w całym kraju. Koniecznie zatem odwiedź ogród w swojej okolicy i dowiedz się jakie imprezy są w nim zaplanowane.

AD

10. Inwestycje w ROD w ramach budżetu obywatelskiego?

Działkowcy mogą mieć realny wpływ na przyznawanie środków na ogrodowe inwestycje w ramach funduszy miejskich. Od kilku lat w wielu polskich miastach realizowane są inwestycje w ramach tzw. budżetu obywatelskiego. W największych metropoliach do wydania jest nawet kilka milionów złotych. O podziale tych pieniędzy decydują sami mieszkańcy. Chodzi przede wszystkim o to, by społeczność lokalna angażowała się w miejskie inwestycje i wskazała swoje priorytety. Ma to prowadzić do aktywnego udziału przy opracowywaniu budżetu obywatelskiego, budowania więzi w lokalnej społeczności oraz przedstawienia mieszkańcom mechanizmów funkcjonowania miasta.

Obywatele mogą więc zgłaszać swoje pomysły, które w ich przekonaniu powinny zostać zrealizowane jak najszybciej. Powinny być to inicjatywy przyczyniające się do rozwoju miasta, polegające na budowie, modernizacji, przebudowie lub rozbudowie elementu infrastruktury miejskiej, dzięki czemu podniesie się komfort i jakość życia jego mieszkańców. W tej sferze mieszczą się więc

nie tylko remonty ulic, wyposażanie szkół, szpitali, budowy ścieżek rowerowych, basenów czy parków, ale też inwestycje w infrastrukturę ogrodów działkowych, które są przecież miejscami użyteczności publicznej.

W budżecie obywatelskim szansę dla siebie zobaczyli działkowcy z Puław, którzy zwrócili uwagę na potrzebę elektryfikacji ogrodów działkowych „Zacisze”, które mieszczą się przy ulicy 4-go Pułku Piechoty WP w Puławach. Czy władze miasta sfinansują tę inwestycję, jeszcze nie wiadomo. Zgłoszone inicjatywy są bowiem obecnie weryfikowane pod względem formalnym przez specjalnie powołaną do tego komisję. Specjaliści oceniają ich wykonalność, zasadność i koszt.

Na początku września poznamy ostateczną listę projektów, które poddane zostaną pod głosowanie. Mieszkańcy Puław będą mogli wybrać najważniejsze dla nich projekty w głosowaniu tradycyjnym w dniach 15 do 17 września, a w dniach 22-24 września będzie jeszcze możliwość głosowania internetowego.

AH

11. Odznaczenia związkowe – wyróżnienie czy motywacja do dalszej pracy na rzecz PZD?

Należy podkreślić, że członkowie tych organizacji to w przeważającej większości „ludzie pozytywnie zakręcani”. Np. Polski Związek Kynologiczny jest organizacją skupiającą hodowców, właścicieli i miłośników psów i kotów rasowych, następnie Polski Związek Motorowy zrzesza członków i sympatyków motoryzacji w automobilklubach i klubach motorowych oraz turystycznych, z kolei Polski Związek Pływacki ma na celu realizację i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

Polski Związek Działkowców jest ogólnopolskim sto-

warzyszeniem ogrodowym powołanym do zakładania i prowadzenia rodzinnych ogrodów działkowych oraz reprezentacji i obrony interesów swoich członków. Pasją działkowców są ogrody i praca na grządkach przy uprawie warzyw, kwiatów, krzewów i drzew owocowych.

Podstawowe narzędzia działkowca do pracy to łopata, grabie i motyka. Stąd osoby te można śmiało również nazwać ludźmi „pozytywnie zakręcanymi”.

Ponadto liczna rzesza członków PZD oprócz sprawowania różnych funkcji w ogrodach pracuje również w or-

ganach Związku na szczeblu okręgowym i krajowym.

Za tę pracę każda organizacja przyznaje odznaczenia. Są one swoistą gratyfikacją za poświęcony czas i społeczny wkład pracy dla dobra danej społeczności.

W PZD podobnie jak w każdej z wyżej wymienionych organizacji funkcjonuje kilka odznaczeń związkowych. Krajowa Rada PZD w celu uhonorowania członków PZD wyróżniających się w pracy społecznej dla dobra ogrodów i działkowców podjęła stosowne uchwały za zasługi dla PZD, odznaki – zasłużony działkowiec.

Ustanowione odznaki idealnie spełniają swe funkcje i po dziś dzień wpasowują się w otaczającą działkową rzeczywistość.

Najwyższym odznaczeniem jest odznaka „Za zasługi dla Polskiego Związku Działkowców”. Otrzymują ją członkowie Związku za wieloletnią ofiarną pracę na rzecz rozwoju ogrodów działkowych oraz wzorowe wywiązywanie się z obowiązków działkowca.

Zarówno odznaczenia „Za zasługi dla PZD” jak również „Zasłużonego Działkowca” nadawane są z okazji m.in. uroczystości związkowych i uroczystości jubileuszowych w ogrodach działkowych.

Świąteczną okazją do wręczenia odznak związkowych jest obecnie zbliżający się wielkimi krokami „Dzień działkowca” w Rodzinnych Ogrodach Działkowych Okręgu Sudeckiego.

Z naszych doświadczeń wynika, że odznaczenia wpływają bardzo pozytywnie na działkowców. Działkowcy są autentycznie usatysfakcjonowani, że ich praca została dostrzeżona, że ktoś ją ocenił dzięki czemu zostali wyróżnieni. Dzięki odznaczeniom czują, że są jeszcze potrzebni w ogrodach. Wzajemnie wymieniają się pomysłami na dalszą pracę społeczną, chwając się z nadanych odznaczeń. Im starszy działkowiec tym głębiej emocjonalnie przeżywa nadanie odznaczenie.

Z kolei młodzi działkowcy również czują się usatysfakcjonowani z nadania im odznaczeń, ale dla nich jest to przede wszystkim sprawdzian z ich przydatności do pracy społecznej w ogrodach, a także motywacja do dalszego działania na rzecz rozwoju swojego ogrodu.

Ponadto odznaczenia integrują wszystkich działkowców zarówno młodych i starszych wiekiem. Młodzi w codziennej pracy w ogrodach chętnie korzystają z doświadczenia swoich starszych kolegów.

Podsumowując, odznaczenia nadawane w każdej organizacji wpływają zarówno mobilizująco i zarazem motywująco do pracy na rzecz organizacji, której jest się członkiem. W przypadku działkowców odznaczenia powodują, że czują się oni odpowiedzialni w służbie dla własnej organizacji oraz dla wszystkich działkowców zarówno dla tych, którzy są członkami PZD jak i dla tych, którzy nie chcą nimi być.

Mariola Pypno
OZ Sudecki

12. Konserwacja i utrzymanie rowów melioracyjnych na terenach ROD

Ustawa Prawo wodne definiuje rowy melioracyjne jako sztuczne koryta prowadzące wodę w sposób ciągły lub okresowy, o szerokości dna mniejszej niż 1,5 m przy ich ujściu. Najważniejszą funkcją rowów melioracyjnych na terenach ROD jest ochrona działek przed ich zalaniem. Trzeba pamiętać o tym, że nie wolno samowolnie zmieniać stanu wody na gruncie a zwłaszcza odpływów wody opadowej. Samowolna ingerencja działkowca w stosunku do rowów melioracyjnych może doprowadzić do zachwiania całego układu „naczyni połączonych”, którego częścią są rowy położone na terenach użytkowanych przez ROD.

Bez specjalnego pozwolenia można dokonywać następujące czynności konserwacyjne:

- wykaszanie skarpy i okolice rowów
- sukcesywnie odmulać rowy
- utrzymywać spadki
- wykonywać prace mające na celu utrzymanie drożności rowów oraz ich światła przepustów.

Zaniedbania w zakresie właściwego utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych (do których zaliczamy rowy) są częstą przyczyną prowadzącą do zakłóceń stosunków wodnych na danym terenie. Zgodnie z obowiązującym wszystkich działkowców § 84 Regulaminu PZD działkowiec oprócz dbania o estetyczny wygląd działki i ogrodu jest również zobowiązany do utrzymywania w czystości alejki oraz rowu melioracyjnego. Szczegółowe określenie zakresu dbałości o aleje i rowy mówi o tym, że działkowiec jest zobowiązany dbać na połowie ich szerokości, gdy do nich przylegają działki po obu stronach lub na całej szerokości, gdy do nich przylegają działki z jednej strony.

Może dojść do sytuacji, że w sposób niezawiniony przez działkowca, wskutek przypadku lub działania osób trzecich, wystąpi na danym terenie przeszkoda powodująca zmianę w odpływie wody ze szkodą dla gruntów sąsiednich. Należy wówczas niezwłocznie powiadomić o tym Zarząd Ogrodu i/lub gospodarza Ogrodu.

Niestety zdarza się i tak, że działkowcy zamiast dbać o rowy zasypują je, zmieniają ich trasy albo nasadzają w nich intensywnie rozrastające się rośliny. Szczytem lekceważenia prawa przez działkowca była stwierdzona na jednym z podwarszawskich ogrodów hodowla ryb w rowie melioracyjnym. Niedopuszczalne są również sytuacje gdzie działkowiec wprost mówi, że zasypał część rowu, aby wyrównać teren i poprawić estetykę działki! Działkowiec winny spowodowania szkody na rowie melioracyjnym musi liczyć się z bardzo poważnymi konse-

kwencjami prawnymi uregulowanymi w Kodeksie postępowania w sprawach wykroczeń. Najczęściej w przypadku nieuprawnionej ingerencji w rów melioracyjny jest nałożenie na sprawcę kary grzywny i wydanie w formie decyzji administracyjnej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nakazu przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonanie dodatkowych urządzeń zapobiegającym w przyszłości szkodom. A zatem jakakolwiek samowola w tym zakresie nie popłaca.

Agnieszka Bąk
Wiceprezes OZ Mazowieckiego PZD

13. Panele słoneczne – odnawialne źródła energii na działkach

Działkowcy nie pozostają w tyle za postępem. Wraz z pojawianiem się nowych ekologicznych metod pozyskiwania energii elektrycznej rozpoczynają montaż paneli fotowoltaicznych zwanych potocznie panelami słonecznymi. Urządzenia te są tak zbudowane, że wytwarzają energię elektryczną wykorzystując promieniowanie świetlne – słoneczne.

Nabycie i montaż panelu jest proste i niezbyt kosztowne. Pan Piotr – działkowiec w jednym z ROD w Okręgu Sudeckim, nabył panel używany, po regeneracji i zamontował go we własnym zakresie. Aby zgromadzić i przetworzyć uzyskany prąd celem podpięcia do instalacji elektrycznej w altance potrzebne są dodatkowe urządzenia: akumulator, regulator napięcia, przetwornica prądu. Uzyskanej energii wystarcza na oświetlenie altanki, zasilenie czajnika elektrycznego, suszarki do warzyw, wiertarki a nawet lodówki. Działkowiec jest bardzo zadowolony z włożonej pracy i wykonanej inwestycji. *To idealne rozwiązanie* – mówi Pan Piotr – *zwłaszcza w ogrodach, które nie posiadają sieci elektrycznej.*

Zaletą instalacji fotowoltaicznych jest ich sprawny

sposób działania. Nie zabierają dodatkowego miejsca na działce/montaż na dachu lub słupie/, nie emitują żadnych dźwięków ani hałasu. Są wysoce ekologiczne – nie wydzielają szkodliwych gazów ani innych substancji. Idealne źródło energii na działce. W zasilaniu domów mieszkalnych są w naszym klimacie alternatywnym źródłem energii ale dla działkowca mogą być jedynym i wystarczającym w sezonie wegetacyjnym.

Podstawy prawne – Prawo budowlane, ustawa o odnawialnych źródłach energii są w takich przypadkach dość łagodne a nawet sprzyjające. Prawo budowlane dopuszcza montaż urządzeń wolno stojących bez uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Panel powinien być umieszczony na wysokości do 3 m. Wg ustawy o OZE, energię możemy wykorzystywać na własne potrzeby a inwestor powinien fakt montażu urządzenia jedynie zgłosić do gminy.

Z uzyskanych przeze mnie informacji wynika, że wymóg ten jest różnie interpretowany, dlatego przed ewentualnym wykonaniem przedsięwzięcia należy zapoznać się z wymogami we właściwych terytorialnie urzędach.

Jadwiga Kamińska,
OZ Sudecki PZD

14. Łączą i budują

W funkcjonowaniu stowarzyszenia, podobnie jak w biznesie znaczenie ma ekonomia skali. Pojęcie, to mówi nam, że w miarę zwiększania rozmiarów, zmniejszają się koszty. Poprzez efekt skali zdobywa się większą siłę przetargową oraz znacznie zmniejsza koszty funkcjonowania. Zdolność tworzenia więzi i współdziałania z innymi oraz umiejętność pracy w grupie na rzecz osiągnięcia wspólnych celów, zawsze będzie przynosiło pozy-

tywne efekty i wymierne korzyści.

Duża organizacja społeczna partycypuje w stanowieniu prawa, wyznacza nowe kierunki w zarządzaniu sprawami publicznymi oraz wpływa na proces decyzyjny obywatel – administracja. Poza tym ma większą możliwość konsultowania, współdecydowania i wpływu na decyzje publiczne. Wręcz modelowym przykładem może być wpływ PZD na parlament i rząd RP podczas ma-

sowego poparcia obywateli, którego efektem jest uchwalona ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych w dniu 13 grudnia 2013 r. a także obywatelski projekt ustawy regulującej sprawę legalnej definicji altany i jej powierzchni.

Warto więc postawić oczywiste pytanie – czy działkowcy rozproszeni w ogrodach jako pojedyncze i odrębne od PZD podmioty miałyby jakikolwiek wpływ na kształtowanie prawa o ogrodach działkowych w tym prawa działkowców związane z korzystaniem z działek?

Zdaniem ekspertów biurokracja w naszym kraju jest coraz większa, wystarczy tylko wspomnieć o kilku obowiązujących przepisach prawa, które muszą być stosowane przez ROD a więc ustawa: o podatku rolnym, o podatkach i opłatach lokalnych, o podatku dochodowym od osób prawnych, Prawo budowlane, o gospodarce nieruchomościami, Prawo ochrony środowiska, specustawy i wiele innych przepisów dotyczących prawa krajowego i lokalnego. Funkcjonowanie społecznych organów w ogrodach działkowych w gąszczu ciągle zmieniających się przepisów bez profesjonalnego wsparcia organizacyjnego, merytorycznego, prawnego i finansowego jest niemożliwe. Niejeden ogród działkowy bez tego wsparcia z pewnością zbankrutowałby.

W PZD kluczowym znaczeniem jest samofinansowanie się Związku. Dodatkowym atutem jest dobry i sprawdzony sposób podziału i gromadzenia środków na poszczególnych funduszach w tym na funduszu rozwoju na szczeblu krajowym, okręgowym i ROD, co pozwala na przyznawanie dotacji dla ROD na zadania inwestycyjne w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury ogrodowej i innych urządzeń służących wszystkim ogrodom zarządzanym przez PZD, a więc działkowcom. W razie potrzeby nieodzowną pomocą jest zastępstwo procesowe w imieniu ROD.

Przed wyborami samorządowymi w 2014 roku wielu burmistrzów ubiegających się o reelekcję obiecywało działkowcom przysłowiowe gruszki na wierzbie. Oczywiście było to podyktowane korzyścią wyborczą kandydatów na stanowiska samorządowe. Kilka zarządów ROD kuszonych przez włodarzy gmin uległo roztaczanym wizjom „wolności ogrodów”, oraz dało wiarę, że oddzielając się od PZD, czeka ich świetlana przyszłość. Kandydaci na fotel burmistrza nie zostali wybrani, a nawet jak się dostali na to stanowisko, to szybko zapomnie-

li o działkowcach i składanych obietnicach. Wyodrębnionym ze związku ogrodom, wierzba gruszek nie obrodziła, obrodziły za to dodatkowe problemy, które jak same wyodrębnione ogrody sygnalizują, najczęściej dotyczą:

- braku środków finansowych na bieżącą działalność
- braku aktualnych informacji na temat pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł
- problemów z prowadzeniem księgowości
- braku własnego wkładu finansowego do projektów
- braku umiejętności pisania wniosków aplikacyjnych skomplikowanej procedury przy rejestracji w sądzie zmian we władzach ogrodów
- braku współpracy z władzami samorządowymi i rządowymi, z prostego powodu - mały podmiot w urzędzie jest petentem a nie partnerem
- braku wsparcia przy realizacji nowych inwestycji
- braku wypracowanego systemu wewnętrznych dotacji, szczególnie przydatnych podczas zdarzeń losowych np.: powodzi czy wichur.

Manipulowanie świadomością działkowców przez tzw. opozycyjne zarządy w celu wychodzenia działkowców z członkostwa w PZD także, jak na razie, nie przyniosło występującym ogrodom zapowiadanego bogactwa, przyniosło natomiast problemy finansowe i prawne. Niektóre z przekształconych ogrodów, które nie poradziły sobie z rejestracją w KRS, są w przysłowiowej próżni. Działkowcy w PZD przede wszystkim doceniają sprawność w działaniu, doświadczenie i skuteczność Związku w obronie praw działkowców i ogrodów, ale również bieżącą pomoc dla ogrodów w sprawach inwestycyjnych, prawnych, a także finansowych. Członkowie PZD podkreślają zrozumiały i prawidłowy system kierowania, zarządzania i nadzoru oraz stwierdzają, że chcą pozostać w PZD, bo pewnie i bezpiecznie czują się w organizacji potrafiącej skutecznie walczyć o ich prawa i interesy.

Przysłowie, że gdzie dwóch Polaków to trzy zdania, wśród członków Polskiego Związku Działkowców się nie sprawdziło. Życie i ekonomia skali problemów zweryfikowały i potwierdzają, że duży może nie tylko więcej, ale potrafi też lepiej, taniej, sprawniej i skuteczniej, bo dzisiaj działkowcy, którzy realnie patrzą na świat oraz kierują się doświadczeniem, zdrowym rozsądkiem, chcą swój Związek budować a nie burzyć, łączyć a nie dzielić.

Krzysztof Paciepnik
inspektor ds. terenowo prawnych
OZ Sudecki

VII. INFORMACJE

Z okręgowych zarządów PZD

- Pilscy działkowcy reprezentowali miasto Piłę na dożynkach powiatowo-gminnych w Osieku nad Notecią. W korowodzie wystawiono poczet sztandarowy OZ w Pile oraz kosz z plonami i kwiatami
- Prezydium OZ w Bydgoszczy spotkało się z Wiceprezydentem Bydgoszczy. Główne dyskusje dotyczyły opłat za wywóz śmieci z terenów ROD
- Okręgowe Dni Działkowca w Białymstoku. Imprezę uświetniło wielu posłów, przedstawiciele krajowych władz PZD, władz województwa i miasta. Podczas uroczystości wręczono m.in. dyplomy dawnym prezesom ROD oraz nagrody zwycięzcom okręgowych konkursów „ROD Roku 2015” i „Wzorowa Działka Roku 2015”
- Spotkanie Gdyńskiego Kolegium Prezesów ROD z przedstawicielami Miejskiej Komendy Policji w Gdyni, Straży Miejskiej w Gdyni oraz Wydziału Środowiska Urzędu Miasta Gdyni. Rozmowy dotyczyły m.in. bezpieczeństwa w ROD
- Kolegium Prezesów w Płocku spotkało się z Prezydentem Płocka. Głównym tematem spotkania była sprawa wywozu śmieci, a szczególnie wysokości stawek za ich wywóz. Działkowcy nie zgadzają się z podwyżką oraz sposobem wywozu śmieci z ogrodów działkowych. Niestety na spotkaniu nie zostały rozstrzygnięte sporne kwestie
- Szkolenie z funduszy unijnych w okręgu szczecińskim. W spotkaniu wzięli udział Prezesi ROD, którzy zapoznali się z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich. To pierwszy krok w kierunku pozyskiwania funduszy z UE na rozwój ogrodów z okręgu szczecińskiego
- Delegacja pilskich działkowców na uroczystości Święta Wojska Polskiego. Delegację Okręgowego Zarządu PZD w Pile oraz poczet sztandarowy reprezentowali: Marian Praczyk – Prezes Okręgowego Zarządu, Jadwiga Cerkoska z ROD im. Sempołowskiej w Pile oraz Lech Gorzkowski, Sławomir Bartkowiak, Zbigniew Kijek i Krzysztof Muszyński z ROD im. Waszkiewicza w Pile
- Debata „Dbamy wspólnie o bezpieczeństwo w ROD” zorganizowana we współpracy OZ w Szczecinie i Komendy Wojewódzkiej Policji. Celem debaty było omówienie aktualnego stanu negatywnych zjawisk w ogrodach, ocena współpracy z policją i strażą miejską, strażą pożarną i MOPREM oraz wypracowanie w oparciu o wnioski z dyskusji głównych kierunków działania zmierzających do poprawy bezpieczeństwa
- Inwestycje w ROD w okręgu świętokrzyskim – konieczne i potrzebne dla rozwoju ogrodnictwa działkowego. W ubiegłym roku na łączną liczbę 79 ROD inwestycje przeprowadzono w 36 ogrodach. Wartość wykonanych zadań przekroczyła 520 tysięcy złotych
- Wyniki konkursów okręgowych w okręgu małopolskim. Laureatem w kategorii „ROD Roku 2015” został ogród „Senior” w Nowym Sączu. Z kolei tytuł „Wzorowa Działka Roku 2015” trafił do Państwa Heleny i Tadeusza Zelek z ROD „Lubocza I” w Krakowie
- Kolegium Prezesów ROD z Bolesławca spotkało się z Prezydentem Bolesławca. Do tej pory dzięki dobrej współpracy już dwa ROD otrzymały wyposażenie placów w urządzenia zabawowe ufundowane przez Pana Prezydenta. Nowe place zabaw obiecane zostały także kolejnym 4 ROD
- Rozstrzygnięcie konkursów w okręgu gdańskim. Niekwestionowanym zwycięzcą i zdobywcą tytułu „ROD Roku 2015” jest ROD im. Ceynowy w Wejherowie. Oficjalne ogłoszenie wyników i wręczenie nagród odbyło się podczas Okręgowego Dnia Działkowca 5 września
- Dotacje dla ogrodów w okręgu toruńsko – włocławskim. Komisja postanowiła przyznać 26 ogrodom bezzwrotne dotacje finansowe na dokończenie zadań inwestycyjno-remontowych w ROD na ogólną kwotę 216.000,00 zł
- I etap szkoleń z zakresu stosowania prawa w życiu ROD zakończony w okręgu sudeckim. Uczestnicy szkolenia oprócz przekazanej wiedzy otrzymali pakiet przepisów związkowych i wzory dokumentów PZD
- OZ Podkarpacki uczy działkowców letniego cięcia drzew i krzewów owocowych i ozdobnych. Instruktor SSI pokazywał m.in. jak prawidłowo szczepić drzewa przez okulizację i wycinać z krzewów ozdobnych przekwitłe kwiatostany. Wszyscy działkowcy otrzymali bezpłatne broszury o przycinaniu drzew i krzewów wydane przez KR PZD (broszury dostępne także na stronie pzd.pl, patrz zakładka: wydawnictwa – broszury informacyjne)
- Posiedzenie Okręgowej Komisji Rewizyjnej w okręgu zielonogórskim. Komisja chce poszerzyć kontrole w ROD o szkolenia z prowadzenia dokumentacji w zgodzie z przepisami

- Obradowała Komisja Inwestycyjna w okręgu podkarpackim. Planowana jest budowa domu działkowca w 4 ROD, budowa nowych ogrodzeń w 5 ROD oraz budowa sieci wodociągowej i studni w 2 ROD
- Regulacja stanu prawnego gruntów w przemysłowych ROD. Do tej pory OZ Podkarpacki złożył 16 wniosków
- Samorządowe Kolegium Odwoławcze we Wrocławiu stwierdza przewlekłość postępowania Urzędu Miejskiego Wrocławia. To efekt zażaleń OZ we Wrocławiu na celową przewlekłość postępowania Prezydenta Wrocławia w sprawie złożonych w try-

bie art. 76 ustawy o ROD wniosków o wydanie decyzji potwierdzających prawo PZD do użytkowania gruntów ogrodów

- OZ w Gdańsku reguluje stan prawny ogrodów w swoim okręgu. Do tej pory OZ w Gdańsku złożył 43 wnioski, kolejne są opracowywane
- Pierwsze posiedzenie Kolegium Prezesów z rejonu Ostrowca Świętokrzyskiego. W posiedzeniu wziął udział Prezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Spotkanie zakończyło się obietnicą dalszej współpracy w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD i pozyskiwania funduszy unijnych

Z rodzinnych ogrodów działkowych

- Dzień Działkowca w ROD „Zawadzkiego” w Gryfinie. Prezes Zarządu ROD w swoim wystąpieniu przypomniał tradycję organizowania Dni Działkowca oraz przekazał działkowcom informację, że Prezes OZ w Szczecinie Tadeusz Jarzębak będzie kandydował w najbliższych wyborach parlamentarnych
- Bezpieczeństwo w ogrodzie – prelekcja w ROD „Storczyk” w Mszanie. Na spotkaniu poruszono kwestie bezpieczeństwa na drodze, osób starszych i na terenie rodzinnych ogrodów działkowych. Wykład poprowadził przedstawiciel Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Wodzisławiu
- Dzień Działkowca w ROD „Międzyzlesie” w Lesznie. Podczas obchodów obecny był prezydent i wiceprezydent Leszna oraz Przewodniczący Rady Wojewódzkiej SLD w Wielkopolsce. Niestety wspólne biesiadowanie przerwała burza, dlatego działkowcy postanowili zorganizować dalszy ciąg imprezy innego dnia. Oby tym razem pogoda im dopisała!
- Dzień Działkowca w ROD „Kolejarz” w Kutnie. W uroczystościach wziął udział zastępca prezydenta Kutna. Dzień Działkowca był także doskonałą okazją do wręczenia nagród laureatom konkursu „Piękna Działka 2015”
- Jubileusz 45-lecia ROD „Zacisze” w Sępólnie Krajeńskim. Prezes Zarządu ROD przedstawiał zebranym historię ogrodu dziękując za pracę wszystkim kolejnym organom statutowym, których praca doprowadziła do tego, że ogród został laureatem Konkursu Krajowego w 2013 roku. Zasłużonym działkowcom wręczono odznaczenia związkowe

oraz upominki książkowe przekazane przez KR PZD oraz OZ w Bydgoszczy

- 2-lecie ROD „Cukrownik II” w Błędziniu. Podczas uroczystości wyróżniono zasłużonych działkowców odznakami związkowymi, a także wszystkich działkowców okolicznościowymi dyplomami z okazji 25 - lecia istnienia ROD
- Dzień Działkowca w ROD „Siarkopol” w Tarnobrzegu. Uroczystość rozpoczęto hymnem PZD „Zielona Rzeczpospolita”. Następnie odczytano list Pani Prezes OZ Podkarpackiego, która podziękowała wszystkim działkowcom z ROD „Siarkopol” za dotychczasowe zaangażowanie w obronę statutu PZD, nowej ustawy o ROD i altan działkowych
- 40. jubileusz ROD „Magnolia” w Kielcach. W uroczystości wzięło udział blisko 150 działkowców wraz z rodzinami. Swoją obecnością obchody uświetnił Prezydent Kielc i jego zastępca oraz Prezes Zarządu Wodociągów Kieleckich. Z okazji okrągłej rocznicy istnienia ogrodu OZ Świętokrzyski wręczył działkowcom symboliczny puchar
- Dzień Działkowca i 85. Jubileusz ROD „Energetyk” w Poznaniu. Uroczystości uświetniły występy młodzieżowego zespołu oraz orkiestra, przy której bawiono się do rana, przy poczęstunku zorganizowanym przez Zarząd ROD
- Dzień Działkowca w ROD im. Ks. L. Przyłuskiego w Poznaniu. Przy pełnej świetlicy działkowców, prezes Zarządu ROD rozpoczęła część oficjalną minutą ciszy i hymnem działkowym „Zielona Rzeczpospolita”. Zasłużonym działkowcom zostały wręczone odznaczenia i dyplomy za wzorowe prowadzenie działki. Wyróżniony został także gospodarz ogrodu za wzorowe utrzymywanie porządku na

- jego terenie
- Elektryfikacja ROD „Medyczna” w Płocku. W ogrodzie kończą się prace związane z budową sieci elektrycznej i instalacji oświetlenia ogrodu. Inwestycja jest dotowana przez OZ Mazowiecki
  - Działkowcy na wystawie KORSO w Pile. Podczas wystawy można było podziwiać stoiska 9 ROD z terenu miasta. Działkowcy zaprezentowali swoje plony – warzywa, owoce, przetwory, nalewki i piękne kwiaty. Zwiedzających częstowano produktami z działek oraz chlebem ze smalcem i ogórkiem kiszonym
  - 35. Jubileusz ROD „Zagajnik” w Poznaniu. Podczas imprezy utalentowani działkowcy z tego ogrodu mogli pokazać swoje umiejętności. W ramach jubileuszu odbył się wernisaż prac malarskich Krystyny Smierczalskiej, wystawa prac Longiny Teisner – haft krzyżkowy i grafik Zygmunta Stachowiaka
  - Działkowcy wzięli udział w imprezie miejskiej pt. „Wiejskie klimaty” w Płocku. Cała impreza odbyła się na terenie ogrodu zoologicznego i polegała na przedstawieniu, a raczej na przypomnieniu klimatów wiejskich z lat 80. ubiegłego wieku do chwili obecnej. Delegatura w Płocku OZM PZD przygotowała i zaprezentowała ekologiczne owoce i warzywa uprawiane od lat, rabaty warzywne i kompozycje kwiatowe z płockich ogrodów działkowych, promując tym samym ogrodnictwo i środowisko lokalne
  - 42. Wczasy dla seniorów w ROD „Odrodzenie” w Środzie Wielkopolskiej. Każdy z uczestników za udział w trzytygodniowym turnusie zapłacił jedynie 150 zł. Resztę kosztów pokrył m.in. Zarząd ROD, który bezpłatnie użyczył świetlicy i zaplecza domu działkowca oraz terenu ogrodu
  - Jubileusz 35-lecia ROD "Prefabet" w Kolbuszowej. Zaproszeni goście w licznych wystąpieniach podkreślali ważną rolę, jaką spełniają ogrody działkowe w życiu miasta. Wszyscy zgodnie życzyli sobie i działkowcom, żeby wreszcie zapanował spokój w ogrodach, aby działkowcy mogli zająć się uprawą działki i wypoczynkiem, a nie obroną swych praw
  - Dzień Działkowca w ROD „Waltera” w Inowrocławiu. Największe atrakcje przygotowano z myślą o najmłodszych, zapraszając policję i straż pożarną, które przygotowały dla dzieci wiele konkursów. Dopełnieniem szczęścia była możliwość wejścia maluchów do wozu strażackiego i policyjnego
  - ROD im. Stefana Żeromskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim uszkodzony przez burzę. Ucierpiał przede wszystkim Dom Działkowca. Nagłe porywy wiatru wyrwały ramy okienne w trzech oknach oraz włąz w dachu budynku. Zalana podłoga i cała dolna kondygnacja, zniszczony parkiet, zacieki na ścianach i suficie, nadające się tylko do wymiany okna – oto obraz Domu Działkowca, w którym, jak na ironię losu, końca dobiegał właśnie remont
  - Najstarszy ogród w Zambrowie – ROD „Jutrzenka” - obchodził jubileusz 50 – lecia. Prezes OZ Podlaskiego przekazał na ręce Prezes Zarządu ROD: puchar Prezesa KR PZD od prezesa PZD Eugeniusza Kondrackiego, dyplom uznania od Prezydium KR PZD oraz dyplom uznania od OZ Podlaskiego
  - 52. Dzień Działkowca w ROD im. St. Staszica w Pile. Podczas uroczystości wyróżniającym się działkowcom wręczono odznaki i dyplomy. Zabawa w ogrodzie trwała do późnych godzin nocnych
  - ROD „Zagórze” w Sosnowcu pozostaje w PZD. Z powodu licznych uchybień sąd ostatecznie odmówił zarejestrowania stowarzyszenia, które zawiązało się w ogrodzie. W świetle takiego obrotu spraw OZ Śląski liczy na dalszą dobrą współpracę. Warto przypomnieć, że w latach 2009 – 2013 w ramach dotacji na inwestycje i remonty ogród otrzymał od PZD ponad 430 tys. zł
  - Działkowcy z ROD „Na Wzgórzu” w Stopce włączyli się w akcję „Sołeckie sprzątnie świata”. Działkowcy wraz ze swoimi dziećmi posprzątały teren wokół ogrodu.
  - Jubileusz 35-lecia ROD "Nad Nielbą" w Wągrowcu. Zarząd ROD z okazji jubileuszu zaprezentował na stoisku wystawę owoców, warzyw i kwiatów oraz zdjęcia najładniejszych działek. Działkowcy biesiadując przeglądali kronikę ogrodu, którą zarząd ROD prowadzi od początku powstania ogrodu
  - Bezpieczne wakacje w ROD "Irena" w Inowrocławiu. Ciekawą ofertę mundurowi przygotowali dla dzieci. Miały one okazję namalować kredą bezpieczne wakacje. Prace przedstawiały m.in. wypoczynek nad wodą, tam gdzie jest plaża strzeżona i ratownik, prawidłowe przekraczanie jezdni, zabawy na dworze. Za najciekawsze rysunki policjanci nagrodzili dzieci grami planszowymi pt. „Bezpieczne miasteczko”, które są świetną propozycją edukacyjną dla całych rodzin
  - „Aktywni razem”, czyli zajęcia z gimnastyki korekcyjnej dla seniorów z tczewskich ogrodów. Zajęcia miały na celu aktywizację ruchową i społeczną osób po 60 - tym roku życia. Współorganizatorem wydarzenia było Towarzystwo Miłośników Koszykówki „Pomorze” z Tczewa
  - Mundurowi odwiedzili ROD im. Gen. Waltera w Inowrocławiu. Na spotkaniu rozmawiano o sposobach wystrzegania się oszustw „na wnuczka” i „na policjanta” oraz dyskutowano o przepisach ruchu drogowego i zabezpieczeniu mienia na działkach
  - Ruiny zabytkowego Fortu z czasów I wojny światowej na terenie ROD „Słoneczny Stok” w Przemysłu. W porozumieniu z Konserwatorem Zabytków

zostały podjęte działania zmierzające do podziału działek geodezyjnych w celu wyodrębnienia arealu zajętego przez zabytek, ponieważ Zarząd ROD i działkowcy nie będą mogli utrzymywać tego terenu w należyłym stanie

Warto wiedzieć

- Od dziś wszystkie informacje o funduszach unijnych znajdziesz na stronie pzd.pl w jednym miejscu! Zachęcamy do odwiedzania nowej zakładki na stronie pzd.pl – aktualności – fundusze unijne. Znajdziesz tam nie tylko związkowe uchwały i stanowiska, ale też informacje o tym jak pozyskać środki z UE dla swojego ogrodu
- Woda na działce ze studni? Tak, to możliwe. Większość ROD wyposażonych jest w głębokie studnie z hydroforami, działkowcy mogą mieć jednak własne studnie na swoich działkach. Szczegółowe informacje znajdziesz na stronie pzd.pl
- Odznaczenia związkowe – wyróżnienie czy motywacja do dalszej pracy na rzecz PZD? Odznaczenia nadawane w każdej organizacji wpływają motywująco do pracy na rzecz organizacji, której jest się członkiem. W przypadku działkowców odznaczenia powodują, że czują się oni odpowiedzialni w służbie dla własnej organizacji oraz dla wszystkich działkowców – zarówno dla tych, którzy są członkami, PZD jak i dla tych, którzy nie chcą nimi być. Czytaj więcej o odznaczeniach związkowych na stronie pzd.pl
- Bezsensowna likwidacja ROD „Lotnisko” w Szczecinie. Ogród został zlikwidowany ze względu na cel publiczny z zachowaniem wszystkich wymogów ustawowych, jednak po dziś dzień jego teren leży odłogiem. Pozostaje retoryczne pytanie po co miasto wydało kilkanaście milionów na likwidację ogrodu, a działkowcy zostali zmuszeni do opuszczenia swoich działek
- Międzyogrodowa wystawa plonów z kieleckich działek. Swoje plony zaprezentowało aż 11 ROD. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Była ona także platformą do wymiany poglądów i opinii nie tylko w zakresie samego ogrodnictwa, ale także i sytuacji prawnej ogrodów na obszarze Kielc, województwa świętokrzyskiego i w skali ogólnopolskiej
- „Historie z ROD” – nowy cykl artykułów na stronie pzd.pl! Koniecznie przeczytaj opowieści młodych działkowców o ich przygodzie z rodzinnymi ogrodami działkowymi
- Czy można samemu przewidzieć pogodę? Oczywiście, wystarczy uważnie obserwować przyrodę.

- Święto plonów w ROD im. mjr Dobrzyckiego w Obornikach. Ogrodowa biesiada połączona z zabawą taneczną „pod gwiazdami” trwała do późnych godzin nocnych przy temperaturze aż 38 st. C

Deszcz zwiastują zarówno nisko latające jaskółki, jak i pszczoły latające blisko uła oraz świeżo usypiane kretowiska. Więcej pogodowych ciekawostek znajdziesz na stronie pzd.pl

- Przeglądy działek w ROD – warto je przeprowadzić. Przy okazji przeglądów zarządy ROD dowiadują się o porzuconych i nieuprawianych działkach, chociaż ich użytkownicy na bieżąco wnoszą opłaty ogrodowe. Sądzą oni bowiem, że skoro nie zalegają z opłatami a nie uprawiają działek, to nie utracą prawa do działki. Nic bardziej mylnego, bowiem zgodnie z art. 36 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych nieuprawianie działki lub jej zagospodarowanie w sposób sprzeczny z Regulaminem ROD, stanowi podstawę do wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej
- Dlaczego nie warto wyłączać się z PZD? Świetnie pokazuje to sytuacja działkowców z byłego ROD „Metalowiec” w Chojnicach, którzy opuścili szeregi Związku. Miasto obiecywało im możliwość legalizacji ponadnormatywnych altan jako domów całorocznych bądź domów letniskowo – rekreacyjnych. To istotne, ponieważ opłata legalizacyjna w przypadku domów całorocznych wynosi 50 tys. zł, a w przypadku rekreacyjnych 25 tys. zł. Nikt nie pomyślał wyłączając się z PZD, że będzie zmuszony ponieść tak wysokie koszty. Ostatecznie miasto na prędko wprowadzało zmiany w planie zagospodarowania, bo pomimo wcześniejszych obietnic, w pierwszej jego wersji przewidywało legalizację ponadnormatywnych altan tylko za 50 tys. zł
- Broszury – nowa zakładka na stronie pzd.pl! Już teraz możesz zapoznać się z bezpłatnymi broszurami wydanymi przez KR PZD na jej stronie: pzd.pl – wydawnictwa – broszury. Do tej pory wydano: Uwaga na barszcz Sosnowskiego, Jak wytwarzać i stosować kompost?, Rady dla stosujących „chemię”, Letnie cięcie krzewów ozdobnych, Letnie cięcie roślin sadowniczych, Ściółkowanie gleby, Działka dla rodziny z dziećmi, Najlepsze rośliny na żywopłoty, Modernizacja altany. Pamiętaj, że możesz nabyć bezpłatnie broszury także w Zarządzie ROD i OZ
- Wałbrzyscy działkowcy cierpią z powodu „górników” wydobywających węgiel na własną rękę.

Skutkiem nielegalnych wykopów przy ROD są zapadnięte działki wraz z dobytkiem działkowców, niszczenie a nawet kradzież ogrodzenia, a także porzucanie działek w obawie o własne życie. Dla działkowców dotkniętych skutkami tych szkód, ani dla PZD, nie ma jak dotychczas żadnej ochrony prawnej poza długim procesem sądowym o odszkodowanie. Więcej o tym problemie przeczytasz na stronie pzd.pl – aktualności – publicystyka w artykule „20 lat biedaszybów w Wałbrzychu i w wałbrzyskich ROD”

- Działkowcy z Bolesławca w Radzie ds. Seniorów przy Prezydencie Bolesławca. Działalność Rady jest bardzo doceniana. Rada otrzymała nagrodę Prezydenta Miasta za promocję miasta w kategorii społecznej
- Panele słoneczne – odnawialne źródła energii na działkach. Aby zgromadzić i przetworzyć uzyskany prąd celem podpięcia do instalacji elektrycznej w al-

tance potrzebne są dodatkowe urządzenia: akumulator, regulator napięcia, przetwornica prądu. Uzyskanej energii wystarcza na oświetlenie altanki, zasilenie czajnika elektrycznego, suszarki do warzyw, wiertarki, a nawet lodówki

- Działkowcu nie wolno zasypywać rowów melioracyjnych w ROD, zmieniać ich trasy, ani nasadzać w nich intensywnie rozrastających się roślin! Szczegółowe informacje jak utrzymywać i konserwować rowy melioracyjne na terenie ROD znajdziesz na stronie pzd.pl
- 2015 roku obfituje w jubileusze. W całej Polsce odbywają się ogrodowe imprezy z okazji okrągłych rocznic założenia ROD. Najstarszym z solenizantów jest ROD „Powstaniec” w Chorzowie

Chcesz wiedzieć więcej? Zaglądaj regularnie na stronę Krajowej Rady – PZD.PL i bądź na bieżąco z informacjami z życia działkowców, ogrodów i Związku.

Opracowała AD

SPIS TREŚCI

NOWY STATUT PZD ZAREJESTROWANY	
I. KRAJOWE DNI DZIAŁKOWCA	2
1. Relacja z Krajowych Dni Działkowca 2015	2
2. Przemówienia	8
• Prezes Rady Ministrów Pani Ewa Kopacz	8
• Prezes PZD Eugeniusz Kondracki	8
• Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk	10
II. POSIEDZENIE KRAJOWEJ RADY PZD	11
1. Informacja	11
2. Porządek obrad	11
3. Komisja Uchwał i Wniosków	11
4. Uchwały	12
• UCHWAŁA Nr 2/II/2015 Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z dnia 13 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania stałych komisji problemowych	12
5. Listy	13
• List otwarty Krajowej Rady PZD do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzaty Gersdorf	13
• Odpowiedź Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego RP do Prezesa PZD w sprawie uwag do ustawy o ROD	15
• List Ministra Skarbu Państwa do Prezesa PZD w sprawie ustawy repywatyzacyjnej	16
III. KOMUNIKATY I STANOWISKA PREZYDIUM KR PZD I KRAJOWEJ RADY PZD ..	17
1. Komunikat Prezydium KR PZD w sprawie komputeryzacji ROD	17
2. Komunikat KR PZD: zmieniają się zasady wycinki drzew i krzewów	17
3. Stanowisko KR PZD w sprawie oceny przebiegu XII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD	18
4. Stanowisko KR PZD w sprawie okręgowych zjazdów delegatów PZD	19
IV. FUNDUSZE UNIJNE	20
1. Informacja	20
2. Stanowisko Prezydium KR PZD	21
• STANOWISKO Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie zadań priorytetowych dla struktur PZD w zakresie pozyskiwania środków z Funduszy Unijnych oraz z Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla ROD	21
3. Stanowiska Marszałków Województw w odpowiedzi na wystąpienie Prezesa PZD w sprawie środków unijnych dla ROD	22
• Marszałek Województwa Świętokrzyskiego	22
• Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	24
• Marszałek Województwa Mazowieckiego	24
V. REGULACJA STANU PRAWNEGO ROD Z ART. 76 USTAWY O ROD	25
1. Realizacja art. 76 ustawy o ROD przez Związek, samorządy i Skarb Państwa	25
Tabela 1 „Realizacja przez OZ PZD regulacji stanu prawnego całości/części ROD na podstawie art. 76 ustawy o ROD„ w poszczególnych okręgach wg stanu na dzień 31.07.2015 r.	26
Tabela 2 Wykaz ROD, którym na podstawie art. 76 potwierdzono prawo użytkowania	28
2. Stanowisko Prezydium KR PZD	35
• Stanowisko Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie priorytetowych zadań dla struktur PZD w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD na podstawie art. 76 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych	35
3. Stanowisko KR PZD	36
• Stanowisko KR PZD w sprawie zintensyfikowania działań w zakresie regulacji stanu prawnego gruntów ROD	36
VI. PUBLICYSTKA ZWIĄZKOWA	38
1. Sukces PZD w Sądzie Najwyższym	38
2. Samorządowe Kolegium Odwoławcze we Wrocławiu stwierdza przewlekłość postępowania Urzędu Miejskiego Wrocławia	39
3. Art. 76 ustawy o ROD – światło w tunelu? Samorządowe Kolegium Odwoławcze zobowiązuje Prezydenta Warszawy do rozpoznania wniosku OZM z art. 76 ustawy o ROD	39
4. Prezydent Gliwic proponuje dla zasady obciążyć działkowców za użytkowanie gruntów	40
5. Cicho wszędzie, głucho wszędzie .... czyli jak Miasto Szczecin racjonalnie gospodaruje środkami publicznymi	41
6. Obiecywali działkowcom „gruszki na wierzbie”	42
7. 20 lat biedaszybów w Wałbrzychu i w wałbrzyskich ROD	42
8. Parki czy ogrody - co daje więcej korzyści?	44
9. Rodzinne ogrody działkowe idealnym miejscem na letni wypoczynek	46
10. Inwestycje w ROD w ramach budżetu obywatelskiego?	48
11. Odznaczenia związkowe - wyróżnienie czy motywacja do dalszej pracy na rzecz PZD?	48
12. Konserwacja i utrzymanie rowów melioracyjnych na terenach ROD	49
13. Panele słoneczne – odnawialne źródła energii na działkach	50
14. Łączą i budują	50
VII. INFORMACJE	52
Z okręgowych zarządów PZD	52
Z rodzinnych ogrodów działkowych	53
Warto wiedzieć	55

Fot. okładka: M. Majkowska

Redaguje
Komitet Krajowej Rady PZD
www.pzd.pl

Wydawca: Wydawnictwo „działkowiec” Sp. z o.o.
ul. Bobrowiecka 1, 00-728 Warszawa

Skład i łamanie:
Magda Adamska

Druk:
Drukarnia Semafik
Nakład: 5 700